Naiset, miehet ja perussuomalaiset

Sukupuolikuilu, sukupuolenmukainen äänestäminen ja sukupuolistereotypiat perussuomalaisten äänestäjissä

Anna Stina Forsberg

Helsingin yliopisto

Valtiotieteellinen tiedekunta

Politiikan tutkimus

Pro gradu -tutkielma

Huhtikuu 2013

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty	Laitos – Institution – Department
Valtiotieteellinen tiedekunta	Politiikan ja talouden tutkimuksen laitos

Tekijä – Författare – Author

Anna Stina Forsberg

Työn nimi – Arbetets titel – Title

Naiset, miehet ja perussuomalaiset – Sukupuolikuilu, sukupuolenmukainen äänestäminen ja sukupuolistereotypiat perussuomalaisten äänestäjissä

Oppiaine – Läroämne – Subject

Yleinen valtio-oppi

Työn laji – Arbetets art – Level	Aika – Datum – Month and year	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages
Pro gradu -tutkielma	2.4.2013	87(108 liitteineen)

Tiivistelmä – Referat – Abstract

Tutkimuksessa tarkastellaan sukupuoleen liittyviä poliittisia teorioita perussuomalaisten äänestäjissä. Sukupuoliaspekti on aiheellinen perussuomalaisten miesvoittoisuuden ja konservatiivisen arvopohjan perusteella. Tutkimuksessa kartoitetaan ensinnäkin, löytyykö perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliltä sukupuolikuilua liittyen sijoittumiseen poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Toiseksi tutkitaan perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukaista äänestämisestä ja lopuksi huomio kohdistetaan sukupuolistereotypioiden tarkasteluun perussuomalaisten äänestäjissä.

Tutkimusaineistona on kansallinen eduskuntavaalitutkimusaineisto, joka on kerätty vuoden 2011 eduskuntavaalien jälkeen. Tutkimuksen menetelmät ovat kvantitatiivisia: keskeisimpinä menetelminä käytetään ristiintaulukointia, keskiarvotarkastelua sekä logistista regressioanalyysiä.

Moderni sukupuolikuiluteoria, jonka mukaan naisäänestäjät ovat miesäänestäjiä vasemmistolaisempia, ei saa tulosten perusteella vahvistusta. Sen sijaan perussuomalaisia miesäänestäjiä voidaan tulosten valossa pitää keskimääräistä miesäänestäjää vasemmistolaisempina. Toiseksi perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjillä on valintaa ohjaava sukupuolimieltymys äänestää miespuolista ehdokasta. Tässä suhteessa perussuomalaisten äänestäjät eroavat muiden puolueiden äänestäjistä. Lopuksi tulokset osoittavat, että tietyt sukupuolistereotypiat ovat osa perussuomalaisten äänestäjiä. Stereotypiat miehistä parempina päätöksentekijöinä ja parempina talouspolitiikan ja maahanmuuttopolitiikan käsittelijöinä selittävät puoluevalintaa. Perussuomalaisten naisäänestäjien osalta kuitenkin ainoastaan stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikassa on tilastollisesti merkitsevä. Tutkimuksessa pohditaan selityksiä perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuuteen sekä stereotypioiden vaikutusta perussuomalaisten äänestäjien valintaa ohjaavaan sukupuolimieltymykseen äänestää miespuolista ehdokasta. Jos sukupuolistereotypiat selittävät perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä, perussuomalaisia naisäänestäjiä voidaan pitää poikkeuksellisina äänestäessään ennemmin konservatiivisten arvojen kuin sosiaalikysymysten perusteella. Tuloksista huokuu ensinnäkin perussuomalaisen puolueen maskuliinisuus ja traditionalismi, mutta toisaalta puolueen äänestäjät ovat suhteellisen maltillisia poliittisella vasemmisto–oikeisto –akselilla.

Perussuomalainen puolue on onnistunut yhdistämään poliittisen työväenluokkaisen vasemmiston sekä konservatiivisen oikeiston. Tutkimus antaa uutta tietoa perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjistä. Yllättävimmät tulokset ovat perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuus ja perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaava sukupuolimieltymys. Sukupuolistereotypioiden osalta tulokset eivät ole kovin yllättäviä, mutta ainutkertaisia ja erittäin merkittäviä nykypäivänä, koska perussuomalaisten äänestäjät ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä todennäköisemmin miesten olevan naisia parempia politiikassa, joten perinteisiä sukupuolistereotypioita voidaan pitää osana perussuomalaisten äänestäjien puolueidentifikaatiota. Tulokset osoittavat, että perinteisiä sukupuolistereotypioita politiikassa on edelleen olemassa ja ne eroavat puolueen mukaan, joten sukupuoleen liittyvät poliittiset ongelmat ovat ajankohtaisia ja aiheuttavat edelleen poliittista vastakkainasettelua.

Avainsanat – Nyckelord – Keywords

perussuomalaiset, maskuliinisuus, konservatiivisuus, sukupuolierot, sukupuolistereotypiat

SISÄLLYS

1 Johdanto 1

2 Tutkimusasetelma 6

2.1 Teoreettisesta viitekehyksestä ja aiemmasta tutkimuksesta 6

2.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset 8

2.3 Tutkimuksen rakenne ja eteneminen 9

3 Aiempi tutkimus ja teoria 11

3.1 Sosiorakenteelliset äänestysteoriat 12

3.2 Vasemmisto–oikeisto -ulottuvuus 15

3.3 Perussuomalaiset äänestäjät 17

3.4 Sukupuoli ja politiikka 18

3.5 Sukupuoli ja äänestyskäyttäytyminen: tutkimustausta ja lähestymistavat 21

3.6 Sukupuolikuilu poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla 23

3.7 Sukupuolenmukainen äänestäminen 25

3.8 Sukupuolistereotypiat 27

3.8.1 Sukupuolistereotypiat politiikassa 29

3.8.2 Sukupuolistereotypiat ja puoluevalinta 32

3.9 Teorioiden soveltaminen vuoden 2011 eduskuntavaalitutkimukseen: hypoteesit 34

3.9.1 Sukupuolikuilu 35

3.9.2 Sukupuolenmukainen äänestäminen ja valintaa ohjaava sukupuolimieltymys 35

3.9.3 Sukupuolistereotypiat 36

4 Aineiston rakenne ja menetelmät 38

4.1 Aineisto 38

4.2 Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät 46

4.3 Aineisto- ja menetelmäkritiikki 47

5 Analyysi 50

5.1 Sukupuolikuilu 51

5.2 Sukupuolenmukainen äänestäminen 60

5.3 Ominaisuusstereotypiat, perussuomalainen äänestäjäkunta ja sukupuoli 64

5.4 Asiakysymyspätevyysstereotypiat, perussuomalainen äänestäjäkunta ja sukupuoli 68
5.5 Tulokset ja hypoteesien paikkansapitävyys 75
6 Päätelmät 81
Lähteet 88
Liitteet 101

1 Johdanto

Perussuomalaiset (PS) on suomalainen kansallismielinen ja EU-kriittinen puolue, jolla on kristillis-sosiaalinen arvopohja ja jonka katsotaan edustavan tiettyä arvokonservatismia. Arvokonservatismista huolimatta puolueessa hyväksytään populismi (PS:ten eduskuntavaaliohjelma 2011, 6; PS:ten säännöt 2009, 1). Puolue perustettiin 11.5.1995 vararikkoon joutuneen Suomen maaseudun puolueen (SMP) pohjalta vanhojen SMP:n johtomiesten toimesta. SMP sai alkunsa jo 1959, jolloin perustettiin Suomen Pientalonpoikien Puolue (SPP). SPP muutti nimensä Suomen Maaseudun Puolueeksi vuonna 1967. (Purho 2006, 18.)

Vuoden 2011 eduskuntavaalit olivat poikkeukselliset, koska perussuomalaisten kannatus nousi 4,1 prosentista 19,1 prosenttiin ja puolueen edustajien määrä lisääntyi aikaisemmasta viidestä kansanedustajasta 39 kansanedustajaan (Tilastokeskus 5.9.2012). Vaalit heijastavat aikaamme, ja erityisesti juuri vuoden 2011 eduskuntavaalit ovat kiinnostava tutkimuskohde, koska kyseessä on historiallisesti merkittävä muutos. Vuoden 2011 eduskuntavaaleja kutsutaankin muutosvaaleiksi. (Borg 2012a, 20.)

Perussuomalaisten valintaa vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ovat tutkineet Sami Borg, Kimmo Grönlund ja Jussi Westinen. Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa perussuomalaisten ehdokkaiden äänestämiseen vaikuttivat monet tekijät, joista yksi oli ”halu vahvistaa perinteisten arvojen asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa”. Noin 92 % perussuomalaisten äänestäjistä vastasi väitteen vaikuttavan vähintään jonkin verran siihen, että vastaaja äänesti perussuomalaisten ehdokasta. (Borg 2012b, 201.) Konservatiiviset kulttuuri- ja moraaliarvot vaikuttivat äänestämiseen jopa voimakkaammin kuin populistiset asenteet.

Puolueen kannattajien sosioekonomisella taustalla oli merkitystä: perussuomalaisten kannatus oli suurinta työntekijöiden ja miesäänestäjien keskuudessa (22 %:n kannatuksella). Naisista vain 16 % valitsi PS:t. (Grönlund & Westinen 2012, 159, 183–184.) Puolueen sosiodemografinen tausta yhdistettynä konservatiivisiin moraaliarvoihin antaa aihetta lisätutkimuksiin. Tässä tutkimuksessa tarkastelu rajataan sukupuolikuiluun,

sukupuolenmukaiseen äänestämiseen ja sukupuolistereotypioihin perussuomalaisten äänestäjäkunnassa.

Jälkiteollisissa yhteiskunnissa on yleisesti ottaen positiivinen asenne poliittista tasa-arvoa kohtaan ja perinteisiä kaavamaisia käsityksiä sukupuolista on kyseenlaistettu. Käsitykset ovatkin muuttuneet. Sukupuolijakauma eri maiden poliittisessa toiminnassa kuvastaa tutkimusten mukaan vallitsevia arvoja ja näkemyksiä naisista ja miehistä politiikan toimijoina (Bergqvist, Adman & Jungar 2008, 45–46). Pohjoismaista tasa-arvon astetta pidetään korkeana (Bergqvist ym. 2008, 48), ja Suomea on muiden pohjoismaiden ohella pidetty poliittisen tasa-arvon edelläkävijänä. Suomen eduskunnassa naisedustajia on tällä hetkellä 43 %. Naiset saivat Suomessa äänioikeuden ja oikeuden asettua ehdokkaaksi jo vuonna 1906 (Raaum 1999, 30), joten voisi kuvitella, että sukupuolistereotyyppiset käsitykset naisista poliittisina toimijoina eivät enää olisi kovin voimakkaita Suomessa. Sukupuoleen ja sukupuolieroihin liittyvät tutkimuskysymykset ovat kuitenkin edelleen ajankohtaisia, sillä huolimatta tasa-arvokehityksestä ja sukupuoliroolien lähentymisistä, kaavamaisia käsityksiä naisista ja miehistä poliittisina toimijoina löytyy tutkimusten mukaan edelleen.

Tavallisten politiikassa esiintyvien sukupuolistereotypioiden mukaan naispoliitikoilla on parempi kyky hoitaa tunnepuolen asiakysymyksiä, kuten köyhien, työttömien, sairaiden ja muiden hädässä olevien auttamiseen liittyviä kysymyksiä. Miesten sen sijaan nähdään olevan kyvykkäämpiä hoitamaan ulkopolitiikkaan, rikollisuuteen, työvoimaan, armeijaan tai puolustukseen liittyviä poliittisia asiakysymyksiä. (Shapiro & Mahajan 1986, 45; Alexander & Andersen 1993, 530.)

Tutkijoiden mukaan sukupuolistereotypioiden ja äänestyskäyttäytymisen suhteesta tiedetään yllättävän vähän. Äänestäjien ennakkoluuloja on pidetty yhtenä selittävänä tekijänä naisten aliedustukseen teollistuneen maailman demokraattisesti valituissa viroissa. (McElroy & Marsh, 2012, 822). Stereotyyppiset käsitykset vaikuttavat erityisesti naisten poliittiseen menestykseen (Holli, 1994, 32), mutta voivat toisinaan olla jopa hyödyksi (Hayes 2011, 133). Puolueen jäsenten ja kannattajien kaavamaiset käsitykset naisista ja

miehistä vaikuttavat siihen, millaisia haasteita naisehdokkaat ja naiskansanedustajat kohtaavat.

Erään yhdysvaltalaistutkimuksen mukaan sukupuolistereotypiat ovat läsnä politiikassa ja saattavat muokata kaikkia naisehdokkaita koskevia näkökulmia vaaleihin valmistauduttaessa: medianäkyvyyttä, ehdokasstrategioita, ehdokasarviointia sekä äänestyskannatusta. Äänestäjien stereotypiat saattavat estää naisia pyrkimästä politiikkaan. Analysoimalla puolueen ja sukupuolistereotypioiden vuorovaikutusta kartoitetaan naisehdokkaiden menestymismahdollisuuksia. On olemassa näyttöä siitä, että Yhdysvalloissa republikaaninaisten on demokraattinaisia vaikeampaa päästä läpi puolueen esivaaleista ja heitä arvioidaan ankarammin kuin demokraattinaisia. (Sanbonmatsu & Dolan 2009, 486.) Toisaalta naispuoliset ehdokkaat saattavat pärjätä äänestyksessä jopa paremmin, jos he korostavat tyypillisesti naisiin liitettyjä asiakysymyksiä ja luonteenpiirteitä (Doan & Haider-Markel 2010, 66).

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ensinnäkin perussuomalaisten äänestäjien välisiä sukupuolieroja ja miten nais- ja miesäänestäjien mielipiteet sijoittuvat poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Toiseksi tutkitaan PS:ten äänestäjien sukupuolenmukaista äänestämistä ja tietoa verrataan muiden puolueiden äänestäjien sukupuolenmukaiseen äänestämiseen. Kolmanneksi huomio kohdistetaan sukupuolistereotypioihin PS:ten äänestäjäkunnassa ja niitä verrataan muiden puolueiden äänestäjäkuntien stereotypioihin. Tutkimuksen selitettävänä muuttujana ovat perussuomalaiset äänestäjät. Selittävinä muuttujina toimivat sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla, sukupuolenmukainen äänestäminen sekä kaikki aineistossa olevat sukupuolistereotypioita mittaavat muuttujat.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on kolmijakoinen: Ensinnäkin tarkastellaan Pippa Norrisin ja Ronald Inglehartin (2003) modernia sukupuolikuiluteoriaa perussuomalaisen puolueen äänestäjäkunnassa. Modernin sukupuolikuiluteorian mukaan naisten ja miesten äänestyskäyttäytymisen tulisi erota niin, että naiset ovat miehiä vasemmistolaisempia poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla. Toiseksi hyödynnetään aiempaa tutkimusta sukupuolenmukaisesta äänestämisestä, jota Suomessa ovat tutkineet muun muassa Anne Holli ja Hanna Wass (2010). Lisäksi hyödynnetään Kira Sanbonmatsun (2002) valintaa

ohjaavan sukupuolimieltymyksen teoriaa, jossa äänestäjällä on periaatteellinen mieltymys suosia toisen sukupuolen äänestämistä enemmän kuin toisen. Kolmanneksi tarkastellaan sukupuolistereotypioita perussuomalaisen puolueen äänestäjäkunnassa ja hyödynnetään Kira Sanbonmatsun ja Kathleen Dolanin (2009) tutkimusta sukupuolistereotypioista ja puoluevalinnasta Yhdysvalloissa. Sanbonmatsu ja Dolan havaitsivat, että äänestäjien sukupuolistereotypiat vaihtelevat puolueen mukaan.

Tutkimusaineistona on kansallinen eduskuntavaalitutkimusaineisto *Eduskuntavaalitutkimus 2011*, johon osallistui 1298 henkilöä. Aineisto kerättiin käyntihaastatteluina kyselylomakkeen avulla. (Borg & Grönlund 2012, 349–350.) Aineisto sisältää muuttujia, jotka mittaavat äänestäjien sijoittumista vasemmisto–oikeisto -akselilla, sukupuolenmukaista äänestämistä ja sukupuolistereotypioita. Erityisesti sukupuolistereotypioita mittaavia muuttujia ei ole aikaisemmin käytetty eduskuntavaalitutkimusaineistoissa Suomessa, joten tämän tutkimuksen tulokset ovat ainakin sukupuolistereotypioiden osalta ainutkertaisia. Vaalit ovat politiikan tutkimuksessa yleisesti relevantti tutkimuskohde, koska äänestäminen on edelleen tärkein ja yleisin edustuksellisen demokratian muoto.

Tässä tutkimuksessa ei pyritä löytämään syitä sukupuolistereotypioihin eikä oteta kantaa sukupuolistereotypioiden paikkansapitävyyteen. On olemassa erilaisia teorioita siitä, miksi äänestäjillä on sukupuolistereotypioita. Luonteenpiirreteorian mukaan naisehdokkaat nähdään miehiä pätevämpinä käsittelemään esimerkiksi vanhustenhoitoa koskevia kysymyksiä, koska naisia pidetään lempeämpinä ja herkempinä kuin miehiä ja miesehdokkaiden taas odotetaan naisia pätevämmin hoitavan esimerkiksi sotilaallisia kriisejä, koska heitä pidetään tyypillisesti jämäkämpinä ja määrätietoisempina kuin naisia. Uskomusteorian mukaan naisehdokkaita pidetään pätevämpinä tunnepuolen kysymysten käsittelemisessä, koska naiset ovat suvaitsevampia ja demokraattisempia kuin miehet (Huddy & Terkildsen 1993a, 121).

Sukupuolistereotypioiden paikkansapitävyyttä testaavissa tutkimuksissa on todettu, että persoonallisuuseroja naisten ja miesten väliltä löytyy. Esimerkiksi Yhdysvalloissa tehdyissä tutkimuksissa on havaittu persoonallisuuspiirteiden eroja naisten ja miesten välillä. Miesten

ja naisten väliset persoonallisuuspiirre-erot ovat keskimäärin 2,71 kertaa suurempia kuin erot saman sukupuolen sisällä. (Del Giudice, Booth & Irwing 2012.)

Politiikassakin eroja on havaittu. Naiset painottavat hoivaamiseen ja huolenpitoon liittyviä asiakysymyksiä enemmän kuin miehet, ja miehet taas pitävät esimerkiksi talous- ja veropolitiikkaa tärkeämpänä kuin naiset (Bergqvist ym. 2008, 92).

2 Tutkimusasetelma

Tässä luvussa käydään tiivistetysti läpi tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat, kartoitetaan pääasialliset tutkimuskysymykset sekä esitetään tutkimuksen rakenne. Tutkimuksen päämääränä on selvittää sukupuolieroja PS:ten nais- ja miesäänestäjien välillä, tarkastella sukupuolenmukaista äänestämistä sekä tutkia sukupuolistereotypioiden näkyvyyttä PS:ten äänestäjäkunnassa.

Perussuomalaiset ovat saaneet laajasti mediahuomiota ja ajankohtaisuudessaan, monimuotoisuudessaan ja poikkeavuudessaan perussuomalaisten äänestäjäkunta on mielenkiintoinen tutkimuskohde. Perussuomalaisten nousu on tervehdyttänyt julkista keskustelua ja tuonut politiikkaan uusia toimijoita (Pelttari 2013). Tämän tutkimuksen tutkimusasetelmaa, joka yhdistää perussuomalaisen äänestäjäkunnan ja sukupuoliaspektin, perustellaan perussuomalaisten arvokonservatismilla ja miesvoittoisuudella. Perussuomalainen puolue ei esimerkiksi ole koskaan kuulunut innokkaisiin sukupuolten tasa-arvon kannattajiin, ja perinteisillä sukupuolirooleilla katsotaan olevan keskeinen asema perussuomalaisten keskuudessa (Kivioja 2012, 7). Lisäksi vuoden 2011 eduskuntavaalitutkimukseen perustuvien havaintojen mukaan perussuomalaiset edustavat eräänlaista miesten vastaiskun puoluetta, joten on syytä olettaa, että perussuomalaisessa puolueessa sukupuolella on merkitystä.

2.1 Teoreettisesta viitekehyksestä ja aiemmasta tutkimuksesta

Aiemmasta tutkimuksesta sukupuolen vaikutuksesta äänestyskäyttäytymiseen voidaan nostaa esille kolme tämän tutkimuksen kannalta keskeistä teoreettista viitekehystä.

Tässä tutkimuksessa sovelletaan ensinnäkin Ronald Inglehartin ja Pippa Norrisin (2003) modernin sukupuolikuilun teoriaa. Modernin sukupuolikuiluteorian mukaan naisten poliittiset näkemykset ovat edistyksellisempiä kuin miesten ja naiset ovat miehiä vasemmistolaisempia poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla.

Toiseksi hyödynnetään aiempaa tutkimusta sukupuolenmukaisesta äänestämisestä sekä sovelletaan valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen teoriaa. Sukupuolenmukaista äänestämistä Suomessa ovat tutkineet muun muassa Anne Holli ja Hanna Wass (2010) ja valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen teorian kehittäjä on Kira Sanbonmatsu (2002). Valintaa ohjaavassa sukupuolimieltymyksessä[1] on kyse siitä, että äänestäjällä on taipumus suosia jommankumman sukupuolen edustajia.

Lopuksi hyödynnetään aiempaa tutkimusta sukupuolistereotypioista politiikassa ja sukupuolistereotypioista ja puoluevalinnasta. Sukupuolistereotypioita politiikassa ovat tutkineet muun muassa Robert Shapiro ja Harpreet Mahajan (1986) sekä Deborah Alexander ja Kristi Andersen (1993). Poliittisissa sukupuolistereotypioissa on kyse siitä, että naisten ja miesten kyvyissä käsitellä poliittisia asiakysymyksiä katsotaan olevan eroja. Sukupuolistereotypioita ja puoluevalintaa ovat puolestaan tutkineet muun muassa Kira Sanbonmatsu ja Kathleen Dolan (2009), jotka ovat havainneet, että äänestäjien sukupuolistereotypiat vaihtelevat puolueittain.

Suuri osa aikaisemmasta tutkimuksesta ja teoriasta, jota tässä tutkimuksessa hyödynnetään, on tehty Yhdysvalloissa, joten siellä kehitettyjen teorioiden suoraa soveltamista Suomen poliittiseen kenttään voidaan kyseenalaistaa. Yhdysvaltojen yhteiskuntajärjestelmä ja poliittinen eliitti poikkeavat merkittävästi suomalaisesta järjestelmästä. Yhdysvalloissa on kaksipuoluejärjestelmä, joten vertailua puolueiden kesken on helpompaa tehdä kuin Suomessa, jossa on monipuoluejärjestelmä. Tässä tutkimuksessa vertaillaan perussuomalaisia äänestäjiä kaikkien muiden puolueiden äänestäjiin, joten tulokset kertovat ensisijaisesti perussuomalaisista äänestäjistä eivätkä kaikkien puolueiden äänestäjien näkemyksistä erikseen, kuten tulokset vastaavassa yhdysvaltalaistutkimuksessa. Amerikkalaiset puolueet eivät myöskään ole massapuolueita eivätkä yhtä yhtenäisiä kansallisessa päätöksenteossa kuin eurooppalaiset puolueet. Lisäksi amerikkalaiset puolueet ovat määritelleet itsensä niin löyhästi, että jompikumpi pystyy haalimaan itselleen yhteiskunnan protestiäänet. Tätä edistää se, että vaalikampanjat ovat Yhdysvalloissa ehdokaskeskeisempiä kuin Suomessa. (Berndtson 2008, 169.)

[1] Valintaa ohjaavalla sukupuolimieltymyksellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa englanninkielistä ilmausta *"baseline gender preference"* (ks. luku 4).

Hyvinvointipolitiikasta on huomautettava, että se on Yhdysvalloissa erilaista, koska pohjoismaisen hyvinvointivaltion kaltaista järjestelmää ei siellä tavoitella. Täten esimerkiksi tasa-arvoon liittyvät kysymykset nousevat eri lähtökohdista. Lisäksi Yhdysvaltojen valtiomuoto, liittovaltio, eroaa suomalaisesta ja yhdysvaltalaispuolueiden resurssit poikkeavat huomattavasti suomalaisten puolueiden resursseista.

Perussuomalaiset poikkeaa puolueena tietenkin merkittävästi Yhdysvaltojen republikaanipuolueesta, joka toimii tässä vertailukohtana. Republikaaneilla ei esimerkiksi ole yhtä työväenluokkainen äänestäjäkunta kuin perussuomalaisilla Suomessa on. Suomessa perussuomalaisten äänestäjäkunta on jopa keskivertosuomalaista hieman työväenluokkaisempi (Rahkonen 2011, 427). Perussuomalaiset poikkeavat puolueena myös muista eurooppalaisista populistisista puolueista ollessaan esimerkiksi valtion tulonjakoa koskevassa kysymyksessä vasemmistolaisempi kuin populistiset puolueet muissa pohjoismaissa (Paloheimo 2012, 342). Perussuomalaisten äänestäjäkunnan työväenluokkaisuus voi vaikuttaa siihen, että tämän tutkimuksen tulokset saattavat poiketa aikaisempien yhdysvaltalaistutkimusten tuloksista.

Eroavaisuuksista huolimatta aikaisempaa tutkimusta ja teoriaa on tässä tutkimuksessa kyetty hyödyntämään malleja soveltamalla. Jokainen tutkimus on ainutkertainen, ja tutkimuksen tarkoitus ei ole kopioida aikaisempaa tutkimusta, vaan löytää uusia ulottuvuuksia aikaisemmin kehitetyistä teorioista ja aikaisemmasta tutkimuksesta sekä pyrkiä teorioiden jatkuvaan kehittämiseen. Lisäksi on huomautettava, että tässä tutkimuksessa käytetyt stereotypiamuuttujat eivät ole identtisiä aikaisempien tutkimusten stereotypiamuuttujien kanssa ja lisäksi niitä sovelletaan eri tavalla.

2.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan sukupuolieroja, sukupuolenmukaista äänestämistä sekä sukupuolistereotypioita, joten tutkimuskysymykset ovat kolmijakoiset. Tutkimuskysymykset perustellaan aikaisempien poliittisten sukupuoleen liittyvien tutkimusten kautta. Tärkeimmät tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

1. Löytyykö perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliltä sukupuolikuilua sijoittumisessa vasemmisto–oikeisto -akselilla? Kuinka perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien välinen sukupuolikuilu suhteutuu nais- ja miesäänestäjien sukupuolikuiluun yleensä?
2. Miltä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukainen äänestäminen näyttää verrattuna muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukaiseen äänestämiseen? Onko perussuomalaisten äänestäjäkunnalla valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä suosia jompaakumpaa sukupuolta äänestäessään?
3. Millä tavalla ja erityisesti mitkä sukupuolistereotypiat näkyvät perussuomalaisten äänestäjäkunnan mielipiteissä verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntien mielipiteisiin? Ovatko sukupuolistereotypiat yhtä voimakkaita perussuomalaisia äänestäneiden naisten ja miesten välillä?

Tutkimustuloksia verrataan perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien kesken. Perussuomalaisten naisäänestäjiä verrataan muihin naisäänestäjiin ja perussuomalaisten miesäänestäjiä muihin miesäänestäjiin.

2.3 Tutkimuksen rakenne ja eteneminen

Tutkimusraportti jakautuu kuuteen päälukuun. Aiempaa tutkimusta ja teoriaa esitellään luvussa 3. Siinä esitetään tutkimustaustaa äänestystutkimuksesta, vasemmisto–oikeisto -ulottuvuudesta ja perussuomalaisista äänestäjistä. Luvussa käydään lisäksi läpi eri lähestymistapoja sukupuoleen ja äänestämiseen, määritellään sukupuolikuilu, esitellään aiempaa tutkimusta sukupuolenmukaisesta äänestämisestä sekä valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen teoriaa. Sen jälkeen huomio kohdistetaan sukupuolistereotypioihin: määritellään sukupuolistereotypiat sekä kartoitetaan aiempaa tutkimusta sukupuolistereotypioista politiikassa ja sukupuolistereotypioista ja puoluevalinnasta.

Luvussa 4 esitellään tutkimuksessa käytetty vaalitutkimusaineisto, käytetyt sukupuoleen ja sukupuolistereotypioihin liittyvät kyselytutkimuskysymykset sekä perussuomalaisten puoluerakenne. Sen jälkeen käydään läpi keskeisimmät tutkimuksessa käytetyt tutkimusmenetelmät ja lopuksi esitetään aineistoon ja menetelmään kohdistuvaa kritiikkiä.

Luku 5 on tutkimuksen empiirinen osa, joka etenee kolmijakoisesti yhdenmukaisesti tutkimuskysymysten kanssa. Ensinnäkin tarkastellaan sukupuolikuilua PS:ten äänestäjäkunnassa. Toiseksi tutkitaan PS:ten nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukaista äänestämistä vertailemalla sitä muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukaiseen äänestämiseen. Kolmanneksi tutkitaan sukupuolistereotypioiden esiintymistä perussuomalaisen puolueen äänestäjäkunnassa verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntiin ja nais- ja miesäänestäjiin yleensä. Lopuksi tehdään yhteenveto tutkimuksen keskeisimmistä tuloksista ja otetaan kantaa tutkimuksessa esitettyjen hypoteesien paikkansapitävyyteen.

Luvussa 6 vastataan tutkimuskysymyksiin, otetaan kantaa hypoteeseihin ja tehdään tiivistettyjen tulosten pohjalta johtopäätöksiä. Johtopäätökset suhteutetaan aiempaan tutkimukseen sukupuolenmukaisesta äänestämisestä, sukupuolieroista sekä sukupuolistereotypioista. Lopuksi käydään keskustelua tutkimustulosten seurauksista, mahdollisesta jatkotutkimuksesta ja asetetaan tulokset laajempaan poliittiseen kontekstiin.

3 Aiempi tutkimus ja teoria

Tässä luvussa tarkastellaan äänestämisen taustalla olevia sosiorakenteellisia äänestysteorioita, käsitellään äänestäjien poliittista sijoittumista vasemmisto–oikeisto -akselille sekä esitellään aikaisempaa tutkimusta perussuomalaisista äänestäjistä. Sen jälkeen esitellään tutkimustaustaa ja erilaisia lähestymistapoja sukupuolen vaikutuksesta äänestyskäyttäytymiseen, aikaisempaa tutkimusta sukupuolikuilusta, sukupuolenmukaisesta äänestämisestä, määritellään sukupuolistereotypiat sekä kohdistetaan huomio teorioihin sukupuolistereotypioista politiikassa. Lopuksi kiinnitetään tarkemmin huomiota aikaisempaan tutkimukseen sukupuolistereotypioista ja puoluevalinnasta ja hyödynnetään aiempaa tutkimusta ja teoriaa määrittelemällä niiden pohjalta tämän tutkimuksen hypoteesit.

Sosiorakenteellinen malli soveltuu sukupuolistereotypiatutkimuksen taustaksi, sillä sukupuolistereotypiat ovat asenteellisia ominaisuuksia, joita voidaan tulkita osana jonkin sosiaalisen ryhmän identiteettiä. Vasemmisto–oikeisto -sijoittuminen toimii perustana sukupuolikuilun tarkastelussa.

Perussuomalaisten äänestäjäkunnan rakennetta on tärkeää ja kiinnostavaa tutkia sukupuolijakauman kannalta. PS oli vuoden 2011 eduskuntavaaleissa suosituin puolue kaikkien miesäänestäjien keskuudessa 22 %:n kannatuksella. Naisista vain 16 % valitsi PS:t (Grönlund & Westinen 2012, 159).

Sukupuolistereotypioiden ja äänestyskäyttäytymisen suhteesta tiedetään vähän. Teoria sukupuolistereotypioista on poliittisesti relevantti, koska naisehdokkaat joutuvat omaksumaan konservatiivisempia näkemyksiä joihinkin poliittisiin asiakysymyksiin, joita käsittelemään heidän oletetaan olevan vähemmän päteviä kuin miehet. Näitä asiakysymyksiä ovat esimerkiksi rikollisuus, puolustus tai hallituksen koko. Miesehdokkaiden taas kannattaisi puolestaan omaksua liberaalimpia näkemyksiä muun muassa terveydenhuoltoon tai seksuaaliseen häirintään liittyvistä kysymyksistä (Huddy & Terkildsen 1993a, 125).

Ainakin naisehdokkaat ovat käyttäneet edellä mainittua strategiaa vähentääkseen sukupuolistereotypioiden vaikutusta. Erityisesti tärkeisiin poliittisiin asemiin pyrkivät

naisehdokkaat kuvailevat itseään naisina, jotka eivät mukaudu tyypillisiin naisista esitettyihin stereotypioihin. Äänestäjät nimittäin rankaisevat ehdokkaita, joilta puuttuu tyypillisiä miehisiä piirteitä, silloin kun ehdokkaat hakevat tärkeitä johtotason kansallisia virkoja. Tutkimusten mukaan tyypillisiä miehisiä piirteitä pidetään esimerkiksi ideaalipresidentille tarpeellisempina kuin tyypillisiä naisellisia piirteitä. Äänestäjien omaksumat sukupuolistereotypiat saattavat rangaista naisia, jotka hakevat tärkeitä positioita. (Huddy & Terkildsen 1993a, 125; 1993b, 503–504.)

3.1 Sosiorakenteelliset äänestysteoriat

Suuri osa kansalaisista samaistuu johonkin poliittiseen puolueeseen. ”Kuten kaikki asenteet, puoluesamaistuminen on tunteen ja tiedon yhdistelmä” (Burden 2008, 60).

Sosiorakenteellisten äänestysteorioiden mukaan merkintä äänestyslipukkeessa on epäsuora ilmaus sosiaalisesta identiteetistä. Äänestysvalintaamme vaikuttavat asenteet, arvot, halut ja uskomukset. Poliittisten sosiologisten ja sosiaalirakenteellisten äänestysteorioiden kannattajien mukaan perustavanlaatuiset taipumuksemme rakentuvat yhteiskunnallisen asemamme kautta. (Evans 2004, 42–43.)

Evans tarjoaa neljä vastausta siihen, miksi yhteiskunnallisella asemalla on merkitystä äänestysvalinnassa:

1. Sosiaalinen viitekehys, jossa kasvamme, täyttää meidät joukolla uskomuksia, arvoja ja asenteita sekä sosiaalisen viitekehyksemme mukaisia poliittisia näkemyksiä. Äänestysvalintamme perustuvat näihin poliittisiin näkemyksiin (tälle osajoukolle) ja niiden sosiaaliset alkuperät ovat siksi tärkeitä.
2. Kuulumme, tietoisesti tai tiedostamatta, eri ryhmiin yhteiskunnassa. Esimerkiksi ikää, sukupuolta, koulutusta ja ammattiryhmää voidaan kaikkia käyttää luokittelemaan meitä. Jokainen yksilöiden muodostama ryhmä ilmaisee yhteisiä asenteita joihinkin ongelmiin, mikä erottaa heidät muista ryhmistä.
3. Poliittiset puolueet käyttävät näitä yksilöiden muodostamia ryhmiä, joihin yksilöt kuuluvat, lähtökohtana kannatuksensa mobilisointiin. Puolueet eivät pysty

tarjoamaan räätälöityjä argumentteja ja käytäntöjä mobilisoimaan jokaista äänestäjää erikseen, joten ne vetoavat näkemyksiin, jotka ovat yleisiä eri sosiaalisissa ryhmissä.

4. Sosiaaliset pääryhmät määrittävät yhteiskunnan tärkeimmät vastakkaiset linjat, ja ryhmät kilpailevat vähäisistä taloudellisista, sosiaalisista ja kulttuurisista resursseista. Puolueet mobilisoivat tiettyjä ryhmiä priorisoimalla niiden etuja. (Evans 2004, 43.)

On olemassa kolme keskeistä tekijää, jotka selittävät sosiaaliseen ryhmään kuulumista ja identiteettiä: 1) erilaistaminen eli differentioituminen, 2) välitys ja 3) yhteys.

1. *Erilaistaminen eli differentioituminen* tarkoittaa sitä, että yksilöt, joilla on jaettuja erityispiirteitä, jakavat myös yhteisen poliittisen intressin, koska hallituspolitiikka vaikuttaa heihin samankaltaisesti.
2. *Välitys* tarkoittaa sitä, että arvot ja asenteet periytyvät varsinkin vanhemmilta lapsille ja säilyvät) läpi elämän ja vaikuttavat siten äänestämiseen.
3. *Yhteys* tarkoittaa sitä, että vahvistaakseen asenteitaan ja arvojaan yksilöt viettävät (yksilöiden tulee viettää) enemmän aikaa oman sosiaalisen ryhmänsä jäsenten kanssa kuin muiden sosiaalisten ryhmien jäsenten kanssa. (Evans 2004, 45.)

Sosiorakenteellisten äänestysteorioiden mukaan perussuomalaisia äänestäjiä yhdistävät sekä sosioekonominen asema että yhteiskunnalliset arvot, joten teoriat toimivat tutkimustaustana tässä tutkimuksessa. Ensinnäkin tarkastellaan perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien eroavaisuuksia muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjistä sekä toiseksi perussuomalaisten äänestäjien samankaltaisuutta, sitä, ovatko sukupuolistereotypiat tunnusomaisia erityisesti PS:ten äänestäjäkunnassa eli voidaanko sukupuolistereotypioiden avulla selittää PS:ten äänestäjien ryhmäidentiteettiä.

Eurooppalaisessa vaalitutkimuksessa yhteiskuntaluokkaa on perinteisesti pidetty puoluevalinnan merkittävimpänä selitystekijänä. Seymor Lipsetin ja Stein Rokkanin (Lipset & Rokkan 1967) kehittämän mallin mukaan puolueet muodostuvat ristiriitaulottuvuuksien kautta, jotka selittivät pitkään äänestäjien puoluevalintoja (Grönlund & Westinen 2012, 157–158). Toisen maailmansodan jälkeen puolueiden väliset ideologiset erot ovat

pienentyneet: puolueiden käsitykset demokratiasta, talousjärjestelmästä ja hyvinvointivaltiosta ovat lähentyneet toisiaan. Puolueet eroavat kuitenkin toisistaan edelleen monella tavalla (Paloheimo 2008, 28.) Heikki Paloheimon mukaan Suomen puoluejärjestelmä heijastelee seuraavia ristiriitaulottuvuuksia:

1. vasemmisto–oikeisto
2. ydinalueet–syrjäseudut
3. kansallinen–kansainvälinen
4. suomenkieliset–ruotsinkieliset
5. konservatiiviset arvot–liberaaliset moraaliarvot
6. ekologiset arvot–materialistiset arvot
7. eliitti–kansa (Paloheimo 2008, 37–38; 43).

Vuoden 2011 eduskuntavaaleista on tehty havaintoja yllä mainituista ristiriitaulottuvuuksista. Moraaliarvojen tarkastelu on tärkeää tässä tutkimuksessa, sillä tulokset kertovat perussuomalaisten äänestäjäkunnan arvokonservatismista. Perussuomalaisten puolueen valintaan vaikutti eniten kulttuuri- ja moraaliarvoja käsittelevä ulottuvuus (ulottuvuus 5). Perussuomalaisten äänestäjät puolustivat perinteisiä, konservatiivisia kulttuuri- ja moraaliarvoja, kuten perheen aseman vahvistamista sekä lain ja järjestyksen lisäämistä. Aikaisemmissa vaaleissa kulttuuri- ja moraaliarvot eivät ole vaikuttaneet näin voimakkaasti puoluevalintaan. Konservatiiviset kulttuuri- ja moraaliarvot vaikuttivat perussuomalaisten äänestämiseen jopa voimakkaammin kuin populistiset asenteet. Perussuomalaisten äänestäjien vastauksissa näkyy vastareaktio vihreiden ja vasemmiston kulttuuriliberalismiin: perussuomalaiset ja vihreät ovat toistensa vastinpareja lähes kaikilla ulottuvuuksilla. (Grönlund & Westinen 2012, 163, 172, 176, 178, 183–184.) Erityisesti juuri Paloheimon määrittelemä ristiriitaulottuvuus 5 on ajankohtainen tässä tutkimuksessa, sillä sukupuoleen liittyvät kysymykset ovat vahvasti yhteydessä kulttuuri- ja moraaliarvoihin.

Vasemmisto–oikeisto -ulottuvuuskin on tärkeä tämän tutkimuksen kannalta, sillä sukupuolieroja vasemmisto–oikeisto -akselilla on tutkittu laajasti. Vasemmisto–oikeisto -ulottuvuus on suomalaisessa politiikassa ollut yleisimmin käytetty ideologinen ulottuvuus,

ja perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille saattaa hyvinkin poiketa yleisestä nais- ja miesäänestäjien sijoittumisesta. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien välisiä sukupuolieroja vasemmisto–oikeisto -ulottuvuuteen sijoittumisessa.

3.2 Vasemmisto–oikeisto -ulottuvuus

Vasemmisto–oikeisto -ulottuvuus on poliittisesti merkittävä, sillä se on vaikuttanut poliittisten puolueiden syntyyn. Puolueiden syntyyn ovat vaikuttaneet koetut yhteiskunnalliset ongelmat (Berndtson 2008, 180). Poliittista vasemmisto–oikeisto -akselia tutkittaessa on ensinnäkin määriteltävä poliittisen vasemmiston ja oikeiston väliset ideologiset erot.

Perinteisesti vasemmiston on nähty kannattavan jyrkkiä yhteiskunnallisia uudistuksia ja oikeiston konservatismia. Nykyisin vasemmisto–oikeisto -ulottuvuus näkyy etenkin, kun käsitellään kysymyksiä, jotka koskevat tulonjakoa, sosiaalipalveluita ja valtion ja elinkeinoelämän suhteita. Vasemmisto nähdään valtion säätelyä painottavana ja oikeisto markkinoita painottavana ulottuvuutena. (Reunanen & Suhonen 2007, 328.)

Vaikka vasemmisto ja oikeisto edelleen jäsentävät Euroopan maiden poliittista kenttää, rakennemuutokset ja uudenlaiset poliittiset ongelmat ovat pienentäneet eroja poliittisen vasemmiston ja oikeiston välillä. (Pesonen, Sänkiaho & Borg 1993, 128.)

Luokkajako on 1900-luvun loppupuolelle tultaessa loiventunut ja ristiriidat ovat lieventyneet. Puolueet ovat lähentyneet ideologisesti sekä kehittäneet ”parlamentaarisia yhteistyöasetelmia”. Poliittisen kulttuurin piirre on muuttunut ristiriitaisuuksista pyrkimykseen rakentaa konsensusta, yhteistyötä ja kompromisseja yhteiskunnassa, jota voidaan kutsua ns. konsensusdemokratiaksi. (Nousiainen 1998, 28–29.) Konsensuspolitiikassa punnitaan, kuunnellaan ja arvioidaan eri vaihtoehtoja erilaisten näkemysten ja arvojen välillä. Päättäjien tulee ennen päätöksentekoa huolellisesti harkita kantansa punnitsemalla eri näkökulmia. (Pekonen 3.11.2009.)

Puolueiden lähentymistä voidaan selittää erilaisten postmodernisaatioteorioiden avulla. Joidenkin tutkijoiden mukaan länsimaisissa yhteiskunnissa on käynnissä perustavanlaatuinen arvovallankumous. (Berndtson 2008, 210.) Väitteen esittäjän Ronald Inglehartin mukaan kaikissa kehittyneissä teollisuusmaissa on tapahtumassa ns. hiljainen vallankumous[2], jossa siirrytään materialistisista arvoista jälkimateriaalisiin. Materialistisia arvoja ovat esimerkiksi taloudelliset arvot ja fyysinen turvallisuus ja jälkimaterialistiset arvot käsittävät arvoja itsensä toteuttamisesta ja elämän laadusta (Inglehart & Baker 2000, 21–22), kuten ympäristöstä ja ihmissuhteista huolehtimista koskevia arvoja sekä esteettisiä arvoja (Berndtson 2008, 210). Arvojen vallankumous johtuu Inglehartin mukaan siitä, että turvallisuus ja materialistinen hyvinvointi voidaan ottaa annettuina (Inglehart 1997, 78). Arvojen vallankumous voidaan yhdistää psykologi Abraham Maslow'n teoriaan tarvehierarkiasta. Teorian ydin on siinä, että ihmisellä on perustarpeet, jotka tulee tyydyttää ensin, minkä jälkeen ihminen alkaa etsiä tyydytystä korkeammille tarpeilleen (Maslow 1943, 373). Ihmisten tarpeiden hierarkkinen järjestys on Maslow'n mukaan seuraava (mts. 394):

1. fysiologiset tarpeet,
2. turvallisuuden tarpeet,
3. yhteenkuuluvuuden ja rakkauden tarpeet,
4. arvonannon tarpeet ja
5. itsensä toteuttamisen tarpeet.

Arvojen muutoksista sekä politiikan sisällön, puolueiden ja toimintatapojen muutoksista huolimatta vasemmiston ja oikeiston välinen ulottuvuus on aatteellisena ulottuvuutena kuitenkin yhä poliittisten ideologioiden perusulottuvuus Euroopassa ja sitä käytetään poliittista käyttäytymistä tutkittaessa eräänlaisena perusmittarina (Pesonen ym. 1993, 129; Berndtson 2008, 168). Vuosien 1975 ja 1991 puolueiden kannattajien keskiarvomuutosten tarkastelussa selvisi, että vasemmistopuolueet ovat siirtyneet oikeammalle ja Kokoomus vasemmalle (Pesonen ym. 1993, 129–131).

[2] englanniksi *"The Silent Revolution"*

3.3 Perussuomalaiset äänestäjät

Juho Rahkosen vuoden 2011 eduskuntavaaleista tekemän tutkimuksen mukaan äänestäjien ammattiryhmän tarkastelussa selvisi, että 40 % perussuomalaisten äänestäjistä kuuluu työväestöön. Yrittäjiä oli perussuomalaisten kannattajissa toiseksi eniten kokoomuksen jälkeen. (Rahkonen 2011, 427.) Myös Kimmo Grönlund ja Jussi Westinen selittävät perussuomalaisten vaalivoittoa työväestön, alempien toimihenkilöiden ja yrittäjien äänten kautta. PS oli suosituin puolue ammattikoulun käyneiden keskuudessa, mutta keräsi ääniä suhteellisen tasaisesti kaikista koulutustasoryhmistä ja kaikista tuloryhmistä lukuun ottamatta suurituloisinta neljännestä. Vasemmisto–oikeisto -akselilla PS sijoittuu ideologiseen keskustaan. (Grönlund & Westinen, 2012, 161–162.)

Rahkosen tarkastelusta selviää, että perussuomalaiset edustavat tulotasoltaan ”tyypillisiä suomalaisia, vaikka heidän koulutustasonsa on hieman keskimääräistä matalampi”. Kun tarkastellaan puolueen äänestäjiä ikäryhmittäin ja alueellisesti, voidaan huomata, että perussuomalaiset saavat kannatusta harvinaisen tasaisesti: kannatus ei ole painottunut mihinkään ikäryhmään tai alueeseen. Rahkonen tulkitsee tuloksia siten, että perussuomalaisten demografinen rakenne edustaa tilastollista keskivertosuomalaista, jolla on hieman keskimääräistä vahvempi työväenluokkainen asenne. Hän nostaa esille yhden kannattajakunnan vinouman: sen, että kannattajista kaksi kolmasosaa on miehiä. (Rahkonen 2011, 427.) Myös Sami Borg toteaa perussuomalaisten äänestäjäkunnan olleen vuoden 2011 eduskuntavaaleissa erittäin miesvoittoista. Borgin mukaan puolueella oli erityisen vahva kannatus keski-ikäisten äänestäjien keskuudessa. (Borg 2012b, 195.) Perussuomalaisten äänestäjäkunnan lisäksi puolueen eduskuntaryhmä on miesvoittoisuudessaan poikkeuksellinen verrattuna muiden puolueiden eduskuntaryhmiin: puolueen 39 edustajasta 28 eli 72 % on miehiä ja 11 eli 28 % naisia (Eduskunta 2013).

Rahkosen mukaan perussuomalaisiin samaistuville toiseksi läheisin puolue on SDP, mikä osoittaa perussuomalaisten äänestäjien samaistumista työväenluokkaan. Arvoprofiileiltaan sen sijaan Perussuomalaisten ja Kokoomuksen kannattajat ovat lähempänä toisiaan kuin minkään muiden puolueiden kannattajat. Puolueiden kannattajia ei pysty sijoittamaan

oikeisto–vasemmisto -akselille arvomaailman eikä poliittisten asiakysymysten perusteella. (Rahkonen 2011, 427–430.)

Arvot realisoituvat Rahkosen mukaan puoluevalinnan yhteydessä. Perussuomalaisia ei voida kutsua marginaaliryhmäksi vaan kannattajat ovat lähellä keskivertosuomalaista, vaikkakin keskimääräistä työväenluokkaisempia ja maskuliinisempia (Rahkonen 2011, 431;434).

Sukupuolistereotypiat eivät ole arvoja vaan asenteita, jotka ovat monien tekijöiden summa. Arvot ja asenteet liittyvät kuitenkin vahvasti toisiinsa. Hans Zetterberg (2008, 417) luonnehtii arvoja seuraavasti:

> ”Arvot ovat yleisluontoisia, suhteellisen pysyviä ja johdonmukaisia asioiden tärkeysjärjestyksiä. Ne kertovat siitä, miten me haluamme elämäämme elää. Arvot kuuluvat ’motiivien repertoaariin’ ja eroavat siten vaistoista ja biologisista tarpeista. Arvot paljastavat sen, mihin ihminen pyrkii.”

David Arterin mukaan perussuomalaisten puolueessa yhdistyy oikeistolainen traditionalismi ja vasemmistolainen sosiaalipopulismi. Traditionalismiin viittaa kristillisten arvojen ja normien kannattaminen ja lisäksi sellaisen yhteiskunnallisen mallin puolustaminen, jonka yhteisöllisinä peruspilareina ovat avioliitto, perhe, koti. Arterin mukaan perussuomalaisten nousu vuoden 2011 eduskuntavaaleissa heijasti populismin, traditionalismin ja etno-nationalismin yhdistymistä. (Arter 2012, 815; 820.)
Tämän tutkimuksen lähtökohtana on erityisesti informaatio perussuomalaisten äänestäjäkunnan konservatiivisista kulttuuri- ja moraaliarvoista sekä tieto puolueen miesvoittoisuudesta.

3.4 Sukupuoli ja politiikka

Sekä kansainvälisessä että pohjoismaalaisessa naistutkimuksessa naisten suhdetta valtioon ja politiikkaan on tarkasteltu sekä pessimistisestä että optimistisesta näkökulmasta.

Pessimistisestä näkökulmasta tarkasteltuna naisten määrällinen kasvu politiikassa selittyy sillä, että naiset pääsevät nykyään osallisiksi instituutioihin, joiden valta on vähentynyt ja joilla on muita instituutioita matalampi asema. Näitä ”pehmeitä” tai ”korjaavia” politiikan alueita ovat esimerkiksi sosiaali- ja koulutuspolitiikka. Näkökulmaa on kritisoitu muun muassa liian voimakkaasta valtarakenteellisten suhteiden painottamisesta On myös kyseenalaistettu pehmeiden politiikan alojen todellista pehmeyttä ja matalaa asemaa. Optimistisesta näkökulmasta tarkasteltuna politiikalla ja poliittisilla instituutioilla on tietty autonomia, mikä on mahdollistanut positiiviset muutokset sukupuolten välisissä valtasuhteissa.

Yhteistä näille näkökulmille on, että sukupuolten välinen epätasa-arvoinen valtasuhde otetaan vakavasti ja se, että tämä valtasuhde muodostaa lähtökohdan analyysille. Näkökulmien välinen ero on, että pessimistinen näkökulma painottaa rakenteita ja optimistinen näkökulma puolestaan toimijoita. (Bergqvist 1999, 7–8.)

Sukupuolta ja politiikkaa on tutkittu laajasti tasa-arvon näkökulmasta. Miehillä on enemmistö kaikkien maailman maiden parlamenteissa (Bergqvist ym. 2008, 47). Erityisesti naisten vähäiseen edustukseen on yritetty etsiä selityksiä, ja tutkijat ovat etsineet syitä äänestäjien haluttomuuteen äänestää naisehdokkaita (Huddy & Terkildsen 1993a, 119). Yhtenä selittävänä tekijänä naisten vähäiselle edustukselle politiikassa pidetään kulttuurisia tekijöitä. Kulttuuri vaikuttaa suuresti naisten mahdollisuuksiin toimia yhteiskunnassa ja politiikassa. Kulttuurisia esteitä naisten toiminnalle yhteiskunnassa voi muodostua vallitsevista asenteista. Sekularisoituneissa eli maallistuneissa yhteiskunnissa uskonnon vaikutus on vähentynyt ja uskonnolliset näkemykset ja tavat ovat mukautuneet yhteiskunnan modernisaatioon. Uskonnon vaikutuksesta riippumatta käsitykset naisista julkisessa tilassa vaihtelevat eri yhteiskunnissa. Eri yhteiskunnissa vallitsevia käsityksiä naisista julkisessa tilassa pidetään perinteisinä ja sukupuolistereotyyppisinä käsityksinä. Ajoittain joissain yhteiskunnissa näitä perinteisiä kaavamaisia käsityksiä on kyseenalaistettu, ja käsitykset ovatkin muuttuneet. Joissakin yhteiskunnissa perinteiset käsitykset ovat säilyneet voimakkaina. Tasa-arvoisissa yhteiskunnissa naisten sallitaan menestyä, ja esimerkiksi pohjoismaista tasa-arvon astetta pidetään korkeana (Bergqvist ym. 2008, 45; 48), ja Suomea on muiden pohjoismaiden ohella pidetty poliittisen tasa-arvon

edelläkävijänä, joten voisi kuvitella, että perinteiset sukupuolistereotyyppiset käsitykset eivät enää olisi kovin voimakkaita nykypäivän Suomessa.

Pohjoismaalaiset naiset ovat olleet harvinaisen näkyviä ministereinä, puoluejohtajina ja johtaviin asemiin valittuina verrattuna muuhun Eurooppaan ja maailmaan (Bergqvist 1999, 3). Pohjoismaat ovat kehittäneet hyvinvointijärjestelmän, niin sanotun *sosiaalidemokraattisen järjestelmän*, joka eroaa Yhdysvalloissa, Kanadassa ja Australiassa olevasta liberaalista järjestelmästä sekä esimerkiksi Itävallassa ja Saksassa olevasta konservatiivisesta tai korporatiivisesta järjestelmästä (eli järjestelmästä, jossa lainsäädäntövaltaa käyttävät työnantajien ja työntekijöiden muodostamat ammattikunnat) (Esping-Andersen 1990, 26–27).

Pohjoismaiden poliittisille instituutioille on yhteistä esimerkiksi suhteelliset vaalit ja monipuoluejärjestelmä. Myös tasa-arvon suhteen löytyy samankaltaisuuksia: Pohjoismaissa on harjoitettu sekä naisia suosivaa hyvinvointipolitiikkaa että naisten integrointia ja osallistuttamista poliittiseen ja julkiseen sfääriin. Naisten integraatio poliittiseen päätöksentekoon on ollut erityisen merkittävä parlamentarismin alueella: neljä viidestä pohjoismaasta kuuluu maailmassa siihen viisikkoon, joiden parlamenteissa yli 30 % on naisia. Naisten keskimääräinen osuus kaikkien maiden parlamenteissa on 11 % ja Euroopan parlamenteissa 13 %. (Bergqvist 1999, 4–5.) Esimerkiksi Suomessa naisedustajia on eduskunnassa tällä hetkellä 43 % ja naiset saivat äänioikeuden ja oikeuden asettua ehdokkaiksi jo vuonna 1906 (Raaum 1999, 30).

Politiikan feministisen kritiikin mukaan länsimainen poliittinen ajattelu on dikotomista eli kaksijakoista. Se marginalisoi edelleen naisia poliittisina toimijoina (Kivioja 2012, 9; Kuusipalo 2011, 34). Tunnetuin sukupuolittunut dikotomia on liberaalin poliittisen ajattelun mukainen: miehet nähdään julkisen (= poliittisen) ja naiset yksityisen (= henkilökohtaisen) elämänpiirin toimijoina. Naisten sulkeminen kodin alueelle teki politiikasta miesten toimintapiirin, johon naisilla ei ollut asiaa. (Pateman 1988, 21; Pateman 1986, 6; Kuusipalo 2011, 34.) Sukupuolen perusteella tehty jako toimimisesta joko julkisen tai yksityisen piirin alueella vahvistaa käsityksiä sukupuolieroista ja -rooleista. Näistä käsityksistä kumpuavat perinteiset sukupuolistereotypiat. Sukupuolistereotypioita käsitellään tarkemmin luvussa 4.4.

3.5 Sukupuoli ja äänestyskäyttäytyminen: tutkimustausta ja lähestymistavat

Tutkimustulokset sukupuolen vaikutuksesta äänestyskäyttäytymiseen ovat osittain ristiriitaisia. Tutkimuskirjallisuus voidaan jakaa kolmeen lähestymistapaan: koottuun äänestystutkimukseen, kyselytutkimukseen sekä kokeelliseen tutkimukseen[3] (McElroy & Marsh 2010, 823).

Ensimmäisen lähestymistavan, koottujen äänestystutkimusten perusteella löydetään vain vähän todisteita sille, että sukupuoli vaikuttaisi naisehdokkaiden valintaan (Darcy, Welch & Clark 1994). Sekä kanadalainen että brittiläinen vaalitutkimus on jopa osoittanut, että naisilla näyttäisi olevan pieni mutta johdonmukainen etuasema suhteessa miehiin. Tulokset ovat päinvastaisia sen olettamuksen kanssa, että naiset olisivat alakynnessä. Monijäsenisissä vaalipiireissä samalla ehdokaslistalla olevilla naisehdokkailla on taipumus saada enemmän ääniä kuin miesehdokkailla. (Black & Erickson 2003, 96; Borisyuk, Rallings & Thrasher 2007, 196.) Yhdysvalloissakin on havaittu, että perustellessaan äänestysvalintaansa naisilla on enemmän kuin miehillä sukupuoleen liittyviä valintaperusteita (Dolan 1998, 288). Naisehdokkaiden keskinäinen kilpailu saattaa kuitenkin olla erilaista verrattuna miesehdokkaiden keskinäiseen kilpailuun (Fiber & Fox, 2002, 2, 20). Kerättyjen äänestystutkimusten mukaan naisia kohtaan ei ole olemassa huomattavia ennakkoasenteita naisten jatkuvasta aliedustuksesta huolimatta (McElroy & Marsh 2010, 823).

Toisessa lähestymistavassa tutkitaan sukupuolen vaikutusta äänestyskäyttäytymiseen ja aineistoina käytetään kansallisten vaalitutkimusten kyselytutkimuksia (Dolan & Holbrook 2001, 36–37; Koch 1999, 86). Eräässä sukupuoli-identiteettiin liittyvässä hypoteesissa oletetaan, että naiset valitsevat naisehdokkaita jopa kannattamansa puolueen ulkopuolelta. Monet tutkimukset osoittavat naisten äänestävän useammin naisehdokkaita kuin miesten (Burrell 1994, Welch & Studlar 1986, 146). Myös vähemmistöjen edustajat, epäuskonnolliset sekä iäkkäät äänestäjät valitsevat useammin naisehdokkaan kuin muut

[3] englanniksi "*aggregate studies, survey analyses"* sekä *"experimental work"*

äänestäjät (Dolan 1998, 285–286). Kira Sanbonmatsun mukaan yhteys on kuitenkin vielä vivahteikkaampi. Hänen mukaansa suunnilleen puolella äänestäjistä on valintaa ohjaava mieltymys äänestää toista sukupuolta enemmän kuin toista. Sanbonmatsu väittää, että naisilla tällainen mieltymys on tavallisempi (Sanbonmatsu 2002, 20; 26).

Kysely- tai mielipidetutkimuksissa tutkitaan sitä, miksi äänestäjät suosivat tai eivät suosi naisia. Suurin osa tutkimuksista osoittaa, että sukupuolistereotypioilla on vaikutusta äänestäjän ehdokasvalintaan (McElroy & Marsh 2010, 823). Erityisesti vähäisen informaation vaaleissa naisiin kohdistuvat stereotypiat vaikuttavat päätelmiin ehdokkaiden ominaisuuksista (Koch 2002, 460). Sukupuolistereotypiat vaikuttavat, kun tehdään päätelmiä ehdokkaiden poliittisista näkemyksistä. Naisehdokkaiden oletetaan olevan esimerkiksi vasemmistolaisempia kuin miesten. Tämä johtaa siihen, että liberaalit äänestäjät äänestävät usein naisehdokkaita. (McDermott 1997, 270; 281.) Voidaan todeta, että äänestäjät yleisesti pitävät naisia rehellisempinä tai liberaalimpina ja parempina sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvien kysymysten käsittelemisessä kuin miehiä. Tästä syystä äänestäjät saattavat suosia nimenomaan naisehdokasta (Burrell 1994; Golebiowska 2001). Kuitenkin on muistettava, että ehdokkaan sukupuolen merkitys vaihtelee huomattavasti eri vaaleissa ja riippuu voimakkaasti asiayhteydestä (Sapiro & Conover 1997, 519; 522).

Kolmannessa lähestymistavassa käytetään kokeellisia menetelmiä, joilla pyritään eristämään sukupuolen vaikutus äänestäjien päätöksentekoon (Leeper 1991, 248; Huddy & Terkildsen 1993a, 121; 126). Näiden tutkimusten tulokset ovat ristiriitaisia. Monet tutkijat ovat havainneet pieniä eroja nais- ja miespuolisten ehdokkaiden valinnan välillä. Maskuliiniset erityispiirteet miellyttävät äänestäjiä, kun valitaan ehdokkaita korkeisiin virkoihin, esimerkiksi presidentin virkaan (Huddy & Terkildsen 1993b, 518; 520). Naispuolisille ehdokkaille voi olla jopa hyötyä sukupuolistereotypioista (Kaid, Myers, Pipps & Hunter 1984, 41). Tällainen hyöty välittyy puolueyhteyden kautta (King & Matland 2003, 595, 608). Tutkimuksissa on havaittu, että väestön eri ryhmissä voi esiintyä ennakkoasenteita naisia kohtaan (Fox & Smith 1998, 414).

Tämän tutkimuksen aineistona on kansallinen eduskuntavaalitutkimusaineisto, joten tässä tutkimuksessa noudatetaan kyselytutkimuksen lähestymistapaa.

3.6 Sukupuolikuilu poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla

Termiä *sukupuolikuilu*[4] käytetään yleisesti, kun kuvataan naisten ja miesten välistä eroa äänestysvalinnassa tai muussa mieltymyksessä (Johns, Winters & Campbell 2011, 193). Suurin osa sukupuolikuilututkimuksista selittää poliittisen käyttäytymisen sukupuolierot naisten ja miesten poliittisilla näkemyseroilla. Miehet ovat naisia konservatiivisempia monilla tärkeillä politiikan alueilla, ja nämä konservatiiviset asenteet vaikuttavat käyttäytymiseen. (Kaufmann 2006, 447.) Monet tutkimukset sukupuolikuilusta ja äänestämisestä Yhdysvalloissa ovat osoittaneet, että naiset priorisoivat terveydenhuoltoa ja varojen jakamista koulutukseen, mikä saattaa selittää sitä, miksi naiset äänestävät useammin demokraatti- kuin republikaaniehdokasta. Toisaalta eteläisten osavaltioiden uskonnolliset naiset samaistuvat usein republikaaneihin, joten iäkkäiden ja uskonnollisten naisten äänestyskäyttäytyminen selittynee paremmin liberaali–autoritaarisella -asteikolla kuin vasemmisto–oikeisto -asteikolla. (Campbell 2006, 63.) Poliittisessa käyttäytymisessä ja asenteissa ilmenevät sukupuolikuilut ovat syntyneet modernisaatioprosessin myötä (Bejarano, Manzano & Montoya 2011, 522).

Ronald Inglehartin ja Pippa Norrisin (2003) mukaan termi sukupuolikuilu liittyy moniulotteiseen poliittiseen ilmiöön, jolla voidaan viitata mihin tahansa poliittisiin eroavuuksiin naisten ja miesten välillä, kuten äänestyskäyttäytymiseen, puoluekannatukseen, asenteisiin, mielipiteisiin ja kansalaistoimintaan. He erottavat jälkikommunistisissa ja kehittyvissä yhteiskunnissa havaittavan *perinteisen sukupuolikuilun* jälkiteollisissa yhteiskunnissa havaittavasta *modernista sukupuolikuilusta*.

Perinteisen sukupuolikuilun mukaan naiset ovat käyttäytymisessään ja kulttuurisissa asenteissaan konservatiivisempia kuin miehet. 1950–60 -lukuja koskeva tutkimus osoitti tiettyjä ideologisia eroja sukupuolten välillä: naiset sijoittuivat poliittisella skaalalla oikeammalle kuin miehet. Havainto yhdistettiin moraalisten ja eettisten kysymysten

[4] englanniksi *"gender gap"*

mielipide-eroihin, joissa naisilla oli miehiä konservatiivisempia näkemyksiä (Bergqvist ym. 2008, 89).

Modernin sukupuolikuilun mukaan naiset taas ovat näkemyksissään edistyksellisempiä kuin miehet. Inglehart ja Norris väittävät (Inglehart & Norris 2003, 75–78), että rakenteelliset ja kulttuuriset kehityssuuntaukset ovat muuttaneet erityisesti nuorempien sukupolvien naisten ja miesten arvoja.

Sukupuolikuilua voidaan selittää ensiksikin kehitysteorialla, jonka mukaan sukupuoliroolien muutokset jälkiteollisissa yhteiskunnissa ovat vaikuttaneet arvojen muutokseen. Kokonaisvaltaiset mallit ammatillisista eroista selittävät (saattavat edistää) naisten vasemmistopuolueille antaman kannatuksen. Naiset ovat yliedustettuina matalapalkkaisissa töissä, julkisen sektorin suorittavissa töissä ja palvelun tuottajina koulutuksessa, terveydenhuollossa ja hyvinvointipalveluissa.

Toiseksi rakenteelliset muutoksetkin vaikuttavat asenteisiin ja arvoihin. Postmodernisaatioteorian mukaan kehittyneissä teollisissa yhteiskunnissa jälkimaterialistiset arvot nuorempien sukupolvien keskuudessa ovat vaikuttaneet siihen, että nuoret priorisoivat vapautta, itseilmaisua ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Kolmanneksi sukupuolikuilua selitetään sillä, että naiset haluavat edistää poliittisen vasemmiston perinteisesti ajamia asiakysymyksiä, kuten varojen jakamista sosiaaliturvaan ja julkisiin palveluihin. Tälle näkemykselle löytyy vahvistusta Inglehartin ja_Norrisin mukaan eurooppalaisista jälkiteollisista yhteiskunnista. 1990-luvulle tultaessa naiset ovat siirtyneet poliittisesti vasemmalle. (Inglehart & Norris 2003, 75–78; 2000, 441–443, 445–447, 458; Bergqvist ym. 2008, 90.) Naisten pitkän aikavälin oikealta vasemmalle siirtyminen kertoo naisten yhteiskunnallisen ja taloudellisen aseman muutoksesta moderneissa yhteiskunnissa (Asikainen 2010, 63).

Amerikkalaisessa politiikassa moderni sukupuolikuilu on vakiintunut käsite. Sekä tutkijat että media ovat tunnistaneet ilmiön jo monien vuosikymmenten ajan. Koska naiset hyötyvät sukupuolten välisestä tasa-arvosta enemmän kuin miehet, on ymmärrettävää, että naisilla keskimäärin on tasa-arvoisempia näkemyksiä kuin miehillä. (Bejarano ym. 2011, 523.)

Isossa-Britanniassa tehty tutkimus sukupuolen vaikutuksesta puoluevalintaan osoitti, että naiset, jotka olivat syntyneet vuoden 1945 jälkeen, samaistuivat hieman enemmän työväenpuolueeseen kuin miehet. Nuorempien sukupolvien naiset samaistuivat vain hieman enemmän liberaaleihin kuin miehet lukuun ottamatta vuoden 1974 jälkeen syntyneitä. Tulokset osoittivat selvästi, että pelkkä sukupuoli ei ole hyvä puoluekannatuksen selittäjä. Näyttöä saatiin sille, että nimenomaan sukupolvella oli vaikutusta naisten ja miesten erilaiseen puoluekannatukseen. Iäkkäät miehet äänestivät useammin työväenpuoluetta kuin liberaaleja, ja iäkkäät naiset puolestaan äänestivät useammin konservatiiveja kuin työväenpuoluetta. Iällä oli naisten äänestyskäyttäytymisen kannalta selvästi merkitystä. Miesten äänestyskäyttäytymiseen ikä ei sen sijaan juurikaan vaikuttanut. (Campbell 2006, 93.)

Ammatilla ja tulotasolla oli hieman eri vaikutus naisten ja miesten äänestysvalintaan. Hyvätuloiset miehet äänestivät hyvätuloisia naisia useammin konservatiiveja. Julkisen sektorin työntekijänä oleminen sen sijaan vaikutti työväenpuolueen valintaan naisilla voimakkaammin kuin miehillä. Yleisesti tarkasteltuna koulutuksella ja tulotasolla näytti olevan samankaltaiset vaikutukset sekä miesten että naisten puoluekannatukseen. Nuoret naiset äänestivät yleisemmin työväenpuoluetta kuin nuoret miehet ja äidit yleisemmin työväenpuoluetta kuin isät. Ero työväenpuolueen äänestämisessä oli merkitsevä ainoastaan keski- ja hyvätuloisten ryhmissä. (Campbell 2006, 98.)

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, löytyykö perussuomalaisia äänestäneiden naisten ja miesten väliltä edellä mainittua modernia sukupuolikuilua ja eroavatko perussuomalaisia äänestäneet naiset ja miehet muita puolueita äänestäneistä modernin sukupuolikuiluteorian mukaisesti.

3.7 Sukupuolenmukainen äänestäminen

Poliittinen uskollisuus perustuu yleisesti johonkin demografiseen eli väestötieteelliseen tekijään, kuten äänestäjän ja ehdokkaan samankaltaisuuteen, esimerkiksi siihen, että äänestäjä ja ehdokas ovat samaa sukupuolta. Sukupuolenmukaisella äänestämisellä

tarkoitetaan siis, että äänestäjä äänestää samaa sukupuolta olevaa ehdokasta. (Plutzer & Zipp 1996, 31, Holli & Wass 2010, 601) Voisi siis olettaa, että naiset pyrkisivät ensisijaisesti äänestämään toisia naisia ja hakeutuisivat itsekin ahkerasti politiikan toimijoiksi. Kumpikaan olettamus ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Naiset ovat kansainvälisesti tarkastellen aliedustettuina poliittisessa päätöksenteossa, eivätkä naiset tyypillisesti äänestä toisiaan (Asikainen 2010, 53).

Kira Sanbonmatsu väittää, että monilla äänestäjillä on lähtökohtainen asenne äänestää jommankumman sukupuolen edustajaa, ja että he suosivat siksi jompaakumpaa sukupuolta. Sanbonmatsu kutsuu ilmiötä äänestäjien *valintaa ohjaavaksi sukupuolimieltymykseksi.*[5] Sanbonmatsu väittää, kuten monet muutkin tutkijat, että äänestäjät käyttävät sukupuolta vihjeenä tehdessään päätelmiä ehdokkaista. Äänestäjät ottavat siis sukupuolen huomioon arvioidessaan ehdokkaita. Sukupuolimieltymystä voidaan selittää sekä sukupuolistereotypioiden että tutkittavan oman sukupuolen avulla. Valintaa ohjaava sukupuolimieltymys vaikuttaa äänestyskäyttäytymiseen. Sanbonmatsun tutkimuksessa yli puolella vastaajista oli valintaa ohjaava sukupuolimieltymys, joka oli vaikuttanut tutkittavien äänestyskäyttäytymiseen. Naisilla valintaa ohjaava sukupuolimieltymys oli tavallisempi kuin miehillä. (Sanbonmatsu 2002, 21–23.)

Suomalaisessa vaalitutkimuksessa tulokset ovat osoittaneet, että miehet äänestävät miehiä, kun taas naiset äänestävät sekä miehiä että naisia. Anne Hollin mukaan trendi on muuttumassa. Miehet ovat alkaneet äänestää useammin naista: Esimerkiksi vuoden 1958 eduskuntavaalien tamperelaisista miesäänestäjistä vain 7 % äänesti naista ja naisista 47 % äänesti naista. Vuoden 1991 eduskuntavaaleissa miehistä jo 25 % äänesti naista ja naisista 58 %. (Holli 1994, 33.) Asikaisen mukaan sukupuolenmukainen äänestäminen on 1970-luvulta lähtien lisääntynyt naisilla ja vähentynyt miehillä (Asikainen 2010, 62). Kokonaisvaltainen suunta suomalaisten naisten sukupuolenmukaisessa äänestämisessä on ollut se, että he jakavat äänensä suhteellisen tasaisesti nais- ja miesehdokkaiden välillä. Suomalaisten miesten sukupuolittunut äänestäminen on dramaattisesti muuttunut, kun miesten tuki oman sukupuolensa ehdokkaita kohtaan on vähentynyt. Edelleen kuitenkin vain noin neljäsosa miehistä äänestää naisehdokkaita. (Holli & Wass 2010, 599.)

[5] Valintaa ohjaavalla sukupuolimieltymyksellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa (Sanbonmatsun käyttämää) englanninkielistä ilmausta ”*baseline gender preference*”.

Tässä tutkimuksessa tutkitaan perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukaista äänestämistä. Tuloksia verrataan nais- ja miesäänestäjien kesken ja muita puolueita äänestäneiden sukupuolenmukaiseen äänestämiseen.

3.8 Sukupuolistereotypiat

> ”Sukupuolistereotypiat ovat yksinkertaistettuja yleistyksiä, uskomuksia tai odotuksia sukupuolten erityispiirteistä, ominaisuuksista ja käyttäytymisistä” (Hilton & von Hippel 1996, 240).

Tutkimustulokset sukupuolistereotypioista perustuvat laajoihin psykologisiin tutkimuksiin ja osoittavat systemaattisia sukupuolten luonteenpiirteiden ennakkoasenteita. Ennakkoasenteet näkyvät järkähtämättömästi eri valtioiden tilastoissa. (Huddy & Terkildsen 1993a, 120–122; Koch 2000, 417; Sanbonmatsu & Dolan 2009, 485.) Sukupuolistereotypiat ovat kokonaisvaltaisia, laajalle levinneitä, ja ne säilyvät sitkeästi (Heilman 2001, 658).

Alice Eaglyn mukaan sukupuolistereotyyppiset uskomukset naisten ja miesten eroista, voidaan tiivistää kahteen ulottuvuuteen: *yhteisölliseen ulottuvuuteen* ja *toimijaulottuvuuteen*. [6] Yhteisöllinen ulottuvuus kuvaa ensisijaisesti huolehtivuutta muiden ihmisten hyvinvoinnista. Naisten uskotaan huolehtivan muiden ihmisten hyvinvoinnista enemmän kuin miesten. Ominaisuustutkimukset, joissa tätä ulottuvuutta on tutkittu, osoittavat, että huolehtivat ja hoivaavat ominaisuudet ovat vallitsevia naisia koskevissa käsityksissä. (Eagly 1987, 15–16.) Ulottuvuuteen liitetään sellaisia positiivisia piirteitä, kuten lämpö, ystävällisyys, rehellisyys ja hyväluontoisuus (Abele, Cuddy, Judd & Yzerbyt 2008, 1).

Toimijaulottuvuus kuvaa ensisijaisesti itsevarmuutta ja taipumusta kontrolloida ja hallita. Uskotaan, että miehillä on näitä taipumuksia enemmän kuin naisilla. Ulottuvuutta koskevat tutkimukset osoittavat, että edellä mainitut ominaisuudet liittyvät usein itsetehostukseen ja

[6] Tässä termeillä *yhteisöllinen* ja *toimija* tarkoitetaan Alice Eaglyn termejä *”communal”* ja *”agentic”.*

muista ihmisistä riippumattomaan itsenäisyyteen (Eagly, 1987, 16). Ulottuvuuteen liitetään sellaisia positiivisia piirteitä, kuten pätevyys, määrätietoisuus, kunnianhimo ja älykkyys (Abele ym. 2008, 1).

Eagly painottaa, että sukupuolistereotyyppiset ulottuvuudet eivät kuvaa naisia ja miehiä erillisinä ryhminä. Ihmiset eivät usko, että kaikki naiset olisivat helliä ja miehet kovia tai että kaikki naiset olisivat alistuvia ja miehet hallitsevia. Ihmisten uskomukset näyttävät kuvaavan sukupuolia osittain päällekkäisinä ryhminä, joilla on eri määrä vaihtelevia ominaisuuksia. (Eagly 1987,17.)

Käsitykset naisista ja miehistä kehittyvät Eaglyn mukaan niistä eriävistä rooleista, joita naisilla ja miehillä on perheessä ja yhteiskunnassa. Perinteinen kaavamainen naisen rooli on niin sanottu kotitalousrooli, perheenemännän tai kotiäidin rooli, johon kuuluu naimisiin meno ja lasten hankkiminen. Naisen odotetaan myös laittavan perheensä hyvinvoinnin oman hyvinvointinsa edelle. Hänen odotetaan olevan rakastava, lempeä, hellä, ystävällinen, auttavainen, välittävä, hoivaava, passiivinen, tunteellinen ja sympaattinen.

Miehen kaavamainen rooli on niin sanottu perheen elättäjän rooli. Koska miehen odotetaan olevan perheen taloudellinen elättäjä, rooliin kuuluu yhteiskuntaan ja talouselämään osallistuminen. Miestä pidetään loogisena, määrätietoisena, itsevarmana, kilpailullisena, itsenäisenä, rohkeana, voimakkaana, aggressiivisena, urakeskeisenä ja johtotehtäviin kykenevänä. Lisäksi hänen odotetaan pitävän tunteensa kurissa. (Banaji, Hardin & Rothman 1993, 273; Eagly 1987, 19–21; Sczesny, Bosak, Neff & Schyns 2004, 631; Tasa-arvotiedon keskus 2012.)

Rachelle Canter ja Beth Meyerowitz havaitsivat, että naisten ja miesten käyttäytyminen oli johdonmukaista sukupuoliroolistereotypioiden kanssa. Sukupuoliroolistereotypioita voidaan siis pitää hyödyllisinä ennustettaessa naisten ja miesten käyttäytymistä, koska stereotypiat heijastavat tarkasti sukupuolten käyttäytymisen eroja. (Canter & Meyerowitz 1984, 303–305.) Sosiaalista käyttäytymistä voidaan ennustaa ominaisuusstereotypioilla, koska nämä ominaisuudet ovat sosiaalisen käyttäytymisen abstraktioita, esimerkiksi aggressiivisuus on eräs sosiaalisen käyttäytymisen abstraktio. Tieto siitä, että aggressiivisuutta pidetään miehissä haluttavana ominaisuutena ja että aggressiivisuus

liitetään useammin miehiin kuin naisiin, ohjaa miehiä aggressiivisempaan käyttäytymiseen. Edellä mainittu ilmenee silloin kun sukupuoliroolit ovat huomattavia. (Eagly 1987, 17.)

Liza Tsaliki käyttää stereotypioiden sijaan myytin käsitettä. Maskuliinisuuden ja feminiinisyyden myytit ovat nykyajan myyttejä (eli uskomuksellisia asioita). Myytit yrittävät esittää luonnollisuuden, ja myytit saavat historian vaikuttamaan luonnon ohjaamalta, vaikka myytit itse asiassa ovat hallitsevan luokan historiallisia tai sosiaalisia tuotteita. Tsalikin mukaan myyttien alkuperä jää hämärryksiin. Siksi myyttien vaikutus poliittiseen ja sosiaaliseen ulottuvuuteen hämärtyy. Naisia pidetään esimerkiksi hoivaavampina kuin miehiä, joten naisten luonnollinen paikka~~nsa~~ on olla kotona miehensä ja lastensa kanssa. Miehiä sen sijaan pidetään perheen luonnollisina elättäjinä, joiden luonnollinen paikka on olla ansiotyössä julkisessa sfäärissä. Kun edellä mainittuja seikkoja pidetään luonnollisina, myyttien sosiaalinen ja historiallinen alkuperä peittyy ja myyteistä tulee yleispäteviä, jolloin myytit alkavat näyttäytymään muuttamattomilta ja oikeudenmukaisilta (Tsaliki 2000, 216). Tuloksena tästä naisellisuus liitetään hoivaamiseen, perhe-elämään, herkkyyteen sekä välittämisen tarpeeseen. Miehisyyttä puolestaan kuvaillaan voimaa, itsevarmuutta, määrätietoisuutta ja itsenäisyyttä ilmaisevilla sanoilla. Lisäksi miehiä pidetään kyvykkäinä toimia julkisessa sfäärissä. (Fiske 1990, 89.)

Tutkijat muistuttavat, että naisten muuttuva rooli nyky-yhteiskunnassa ja perheen muuttunut rakenne on vaikuttanut siihen, että myyttejä ja niiden asemaa luonnollisina ilmiöinä on kyseenalaistettu. Uranainen, ”herkkä” mies ja yksinhuoltaja sisältyvät uusiin sukupuolimyytteihin. Uudet myytit eivät tietenkään kumoa vanhoja kokonaan, mutta häivyttävät joitain uskomuksia ja lisäävät muita tilalle. Myyttien muutos on evolutiivinen eli hitaasti tapahtuva, ei vallankumouksellinen. (Tsaliki 2000, 216; Fiske 1990, 90.)

Tässä tutkimuksessa sukupuolistereotypioilla tarkoitetaan perinteisiä sukupuolistereotypioita, jotka ovat kehittyneet naisten ja miesten perinteisistä sukupuolirooleista.

3.8.1 Sukupuolistereotypiat politiikassa

Amerikkalaisten tutkimusten mukaan naispuoliset ehdokkaat ovat yhtä menestyksekkäitä kuin miespuoliset ehdokkaat valtion lainsäädännössä ja kongressivaaleissa. Äänestäjät kuitenkin pitävät nimenomaan miesehdokkaita pätevinä hoitamaan rikollisuutta ja ulkopolitiikkaa ja naisehdokkaita huolehtimaan köyhien auttamisesta ja naisten oikeuksien turvaamisesta. (Sanbonmatsu 2002, 20.) Lisäksi äänestäjillä on taipumus pitää naisehdokkaita suvaitsevaisempina, liberaalimpina ja demokraattisempina kuin miesehdokkaita (Koch 2000, 417, 426; Huddy & Terkildsen 1993a, 122–123).

Jos tämänkaltainen sukupuolistereotyyppinen ajattelu on vallitsevaa, se vaikuttaa politiikkaan, sillä stereotypiat sukupuolten luonteenpiirteistä ja ominaisuuksista vaikuttavat ehdokkaiden arviointiin ja siten äänestyskäyttäytymiseen. Joidenkin tutkijoiden mukaan ehdokkaiden ominaisuudet ovat äänestäjille jopa tärkeämpiä kuin se, minkä puolueen edustaja ehdokas on (Alexander & Andersen 1993, 531). Tutkimustulokset ovat kuitenkin olleet ristiriitaisia, eivätkä tutkijat ole päässeet yhteisymmärrykseen siitä, miten sukupuoli vaikuttaa äänestäjien arvioidessa ehdokkaiden piirteitä ja näkemyksiä.

Sukupuolistereotypioilla politiikassa tarkoitetaan tässä puolestaan yksinkertaistettuja yleistyksiä, uskomuksia tai odotuksia, joiden mukaan nais- ja miespoliitikkojen välillä esiintyy luonteenpiirre-, ominaisuus- tai käyttäytymiseroja. Naispoliitikkoja pidetään liberaalimpina, empaattisempina ja sopivampina käsittelemään sosiaalikysymyksiä, kuten koulutusta ja terveydenhuoltoa, kuin miehiä. Miespoliitikkoja pidetään naispoliitikkoja kovempina ja kyvykkäämpinä käsittelemään turvallisuus- ja ulkopolitiikkaan liittyviä poliittisia asiakysymyksiä. (Hayes 2011, 133–134.)

”Tunnepuolen kysymyksiä” pidetään naispoliitikoille sopivina poliittisina asiakysymyksinä. Kaavamaisten näkemysten mukaan naisilla on miehiä parempi kyky hoitaa tunnepuolen asiakysymyksiä, kuten köyhien, työttömien, sairaiden ja muiden hädässä olevien auttamiseen ja yleisesti ihmisten hyvinvoinnin suojaamiseen liittyviä asioita. (suojaaminen.) Naisten katsotaan olevan asiantuntijoita terveydenhuollossa, koulutuksessa ja muissa sosiaalisissa tai kotitaloudellisissa asiakysymyksissä, kuten esimerkiksi sosiaaliturvaan, lapsiin, perheeseen, taiteeseen, köyhyyteen ja kuluttajiin liittyvissä poliittisissa asiakysymyksissä. (Shapiro & Mahajan 1986, 45; Alexander &

Andersen 1993, 530; Sanbonmatsu 2002, 21.) Miesten sen sijaan katsotaan käsittelevän naisia paremmin suurliiketoimintaa ja talouden vahvistamiseen, kansainväliseen diplomatiaan ja mielenosoituksiin liittyviä kysymyksiä. Heitä pidetään kyvykkäämpinä hallitsemaan ulkopolitiikkaa ja hoitamaan rikollisuuteen, työvoimaan, armeijaan tai puolustukseen liittyviä asiakysymyksiä. (Alexander & Andersen 1993, 530.)

Hyvältä poliitikolta odotetaan kaavamaisesti juuri miehiin liitettyjä kykyjä ja ominaisuuksia, kuten esimerkiksi vahvaa johtajuutta ja määrätietoisuutta (Holli 1994, 33). Naisten uskotaan olevan myötätuntoisempia, rehellisempiä, hoivaavampia, ahkerampia ja liberaalimpia kuin miesten. Miesten nähdään soveltuvan paremmin politiikkaan emotionaalisesti. Heidän uskotaan olevan määrätietoisempia, pystyvän hallitsemaan kriisitilanteita paremmin, olevan emotionaalisesti vakaampia ja päättäväisempiä sekä konservatiivisempia kuin naisten. (Alexander & Andersen 1993, 530.) Naiset suosivat kysymyksiä, jotka liittyvät köyhien ja vähäosaisten auttamiseen, ja miehet puolestaan kysymyksiä, jotka liittyvät voimaan ja väkivaltaan (Sanbonmatsu 2002, 20–21).

Aiemmin esitettyä Sanbonmatsun valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä voidaan selittää sukupuolistereotypioilla, joita äänestäjillä on ehdokkaiden piirteistä, uskomuksista, pätevyydestä hoitaa ongelmia ja lisäksi äänestäjien omalla sukupuolella. Sukupuolistereotypiat vaikuttavat ainakin valintaa ohjaavaan sukupuolimieltymykseen. (Sanbonmatsu 2002, 20–21, 23–27.)

Mieltymystä miesehdokkaisiin voi selittää sillä, että äänestäjällä on negatiivisia kaavamaisia käsityksiä naisten piirteistä ja positiivisia kaavamaisia käsityksiä miesten kyvystä käsitellä juuri miehille kuuluvia asiakysymyksiä. Mieltymystä naisehdokkaisiin voidaan puolestaan selittää äänestäjän sukupuolella ja sillä, että äänestäjällä on positiivisia stereotypioita siitä, kuinka naiset käsittelevät juuri naisille kuuluvia asiakysymyksiä. (Sanbonmatsu 2002, 21, 23–27, 30–31.)

Taulukossa 3.8.1.1 on esitetty yhteenveto naisten ja miesten välisistä stereotyyppisistä eroista.

Taulukko 3.8.1.1 Sukupuolten väliset stereotyyppiset erot

	Naiset	**Miehet**
Stereotypiat luonteenpiirteistä ja ominaisuuksista	Hoivaavat ja huolehtivat ominaisuudet: lempeys, ystävällisyys, myötätunto, lämpö, herkkyys, kiltteys, passiivisuus ja perheeseen suuntautuneisuus Yleisesti: huoli muiden ihmisten hyvinvoinnista Naisten uskotaan olevan myötäelävämpiä, luotettavampia, moraalisempia, ahkerampia ja liberaalimpia kuin miehet.	Itseä tehostavat ja itsenäiset ominaisuudet: johtajaominaisuudet, kovuus, aggressiivisuus, pätevyys, jämäkkyys, tiukkuus, älykkyys, kunnianhimo, määrätietoisuus, päättäväisyys, vahva johtajuus Yleisesti: itsevarmuus ja kontrolli Miesten uskotaan olevan emotionaalisesti vakaampia ja konservatiivisempia kuin naiset.
Stereotypiat poliittisten asiakysymysten hoidosta ja sukupuolelle tyypillisesti kuuluvista osa-alueista	Sosiaaliset ja kotitaloudelliset asiakysymykset, kuten vähäosaisten auttaminen, koulutukseen, lapsiin, perheeseen, taiteeseen, köyhyyteen, kuluttajiin ja terveyteen liittyvät kysymykset Sosiaali- ja terveyspolitiikka, vanhustenhoito ja sosiaaliturva	Rikollisuuteen sekä armeijaan ja puolustukseen liittyvät asiakysymykset, kuten sotilaalliset kriisit, suurliiketoimintaan ja talouden vahvistamiseen liittyvät kysymykset Työvoima- ja ulkopolitiikka, kansainvälinen diplomatia ja mielenosoitukset

Tässä tutkimuksessa keskitytään sukupuolistereotypioiden esiintymiseen perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä sekä puolueen äänestäjäkunnassa yleisesti Aineistosta johtuen tässä ei tutkita kaikkia luonteenpiirrestereotypioita. Aineistossa olleiden kysymysten perusteella keskitytään kahteen stereotyyppiseen väittämään sukupuolten ominaisuuksista ja stereotyyppisiin näkemyksiin pätevyydestä hoitaa poliittisia asiakysymyksiä. Aineisto-osiossa esitellään tutkimuskysymykset tarkemmin.

3.8.2 Sukupuolistereotypiat ja puoluevalinta

Jos sukupuolistereotypiat selittävät ehdokasvalintaa ja äänestyskäyttäytymistä, kuten Sanbonmatsun tutkimus osoitti, on aihetta tutkia sitäkin, selittävätkö sukupuolistereotypiat puoluevalintaa. Tutkimuskirjallisuudesta ilmenee, että tutkijoiden kesken vallitsee epävarmuus siitä, kuinka ehdokkaan sukupuoli yhdessä ehdokkaan edustaman puolueen kanssa vaikuttaa äänestäjien tekemiin havaintoihin (Hayes 2011, 133).

Suomessa sukupuolistereotypioita ja puoluevalintaa ei ole juuri lainkaan tutkittu johtuen osin siitä, että kansallisissa vaalitutkimuksissa ei aikaisemmin ole kysytty sukupuolistereotypioihin liittyviä kysymyksiä. Yhdysvalloissa Kira Sanbonmatsu ja Kathleen Dolan ovat tutkineet sukupuolistereotypioiden vaikutusta naispoliitikkoihin puolueen mukaan sekä puolueidentifikaation vaikutusta sukupuolistereotypioihin. He väittävät, että äänestäjillä on stereotypioita sekä ehdokkaan sukupuolesta että puolueesta ja että Yhdysvalloissa sukupuolieroja nähdään molempien puolueiden sisällä. Sukupuolistereotypioiden seuraukset ovat jonkin verran erilaiset demokraatti- ja republikaaninaisille. (Sanbonmatsu & Dolan 2009, 485, 490.)

Sanbonmatsun ja Dolanin tutkimustulokset osoittivat, että puolueidentifikaatio vaikuttaa asiakysymyspätevyysstereotypioihin ja että sukupuolistereotypiat ylittävät puoluerajat. Eroja löytyi muun muassa siinä, mitä äänestäjät ajattelevat oman puolueensa ehdokkaista sukupuolittuneissa asiakysymyksissä. Demokraatit uskoivat republikaaneja useammin, että heidän puolueensa naiset ovat parempia koulutukseen liittyvien kysymysten käsittelemisessä. Republikaanit puolestaan uskoivat useammin kuin demokraatit, että heidän puolueensa miehet ovat kyvykkäämpiä hoitamaan rikollisuuteen liittyviä poliittisia ongelmia. Havainnot paljastavat tutkijoiden mukaan mahdollisen ongelman republikaanien naisehdokkaille. Sukupuolistereotypiat ovat haitallisempia republikaani- kuin demokraattinaisille. Sama haittapuoli nousi esille aborttikysymyksessä. (Sanbonmatsu & Dolan 2009, 487–488.) Tutkimus osoittaa, että puolue ennustaa stereotypioita asiakysymyspätevyydessä. Lisäksi tulokset viittaavat siihen, että demokraateilla on todennäköisemmin positiivisia stereotypioita naispoliitikoista.

Sanbonmatsun ja Dolanin mukaan sukupuolistereotypioilla on siis jossain määrin erilaiset seuraukset puolueille, koska ne ovat haitallisempia republikaani- kuin demokraattinaisille. Republikaaninaiset ottavat todennäköisesti stereotypiat huomioon miettiessään ehdolle asettumista. Voi olla, että republikaanien äänestäjillä, joilla todennäköisesti on konservatiivinen poliittinen ja sosiaalinen asenne, on yleisesti demokraatteja vähemmän luottamusta naisten kykyihin. Tutkijoiden otoksessa republikaanit pitivät naisia emotionaalisesti vähemmän sopivina politiikkaan kuin miehiä. (Sanbonmatsu & Dolan 2009, 490–491.)

Myös Jeffrey Koch on havainnut sukupuolistereotypioiden seurauksilla olevan erilaiset vaikutukset demokraateille ja republikaaneille. Naispuolisille demokraattiehdokkaille sukupuoli-ideologiset stereotypiat kasvattavat kuilua naisehdokkaiden ja äänestäjien välillä. Ne lisäävät sitä todennäköisyyttä, että kansalaiset äänestävät vastaehdokasta republikaanipuolueesta. Naispuolisille republikaaniehdokkaille puolestaan sukupuoli-ideologiset stereotypiat supistavat heidän ja äänestäjien välistä kuilua, lisäämällä siten heidän mahdollisuuksiaan menestyä vaaleissa. (Koch 2000, 414.) Tulokset osoittaisivat, että republikaanien äänestäjillä olisi demokraattien äänestäjiä useammin sukupuolistereotypioita. On syytä olettaa, että samankaltaisia tuloksia voidaan saada perussuomalaisten äänestäjistä, joilla on muita äänestäjiä konservatiivisempia poliittisia näkemyksiä.

3.9 Teorioiden soveltaminen vuoden 2011 eduskuntavaalitutkimukseen: hypoteesit

Teorioita sukupuolikuilusta, sukupuolenmukaisesta äänestämisestä ja sukupuolistereotypioista voidaan hyödyntää tässä tutkimuksessa, sillä eduskuntavaalitutkimusaineistossa esiintyy vasemmisto–oikeisto -akselille sijoittumista mittaava muuttuja, sukupuolenmukaista äänestämistä mittaava muuttuja sekä eri sukupuolistereotypioita mittaavia muuttujia. Aineisto-osiossa käydään tarkemmin läpi kyselyssä olleet tutkimuskysymykset.

Teorioita sovelletaan ja testataan tässä tutkimuksessa hypoteesien avulla. Hypoteesit perustuvat olettamuksiin, jotka ovat nousseet aiemmista tutkimuksista ja teorioista. Hypoteesien avulla tämän tutkimuksen tuloksia on helppo vertailla aiempaan tutkimukseen, jotta voidaan nähdä, kuinka perussuomalaisten äänestäjäkunta suhteutuu aiemman tutkimuksen tuloksiin sukupuolikuilusta, sukupuolistereotypioista ja äänestämisestä.

Seuraavaksi esitetään tämän tutkimuksen hypoteesit aiemman tutkimuksen ja teorian pohjalta.

3.9.1 Sukupuolikuilu

Sukupuolikuiluteorian mukaan jälkiteollisissa yhteiskunnissa naiset äänestävät poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla miehiä vasemmistolaisemmin (Inglehart & Norris 2003, 75; Campbell 2006, 63). Perussuomalaisen puolueen arvopohja on konservatiivinen (PS:ten eduskuntavaaliohjelma 2011, 6), ja äänestäjäkunnan sosioekonomisen taustan vuoksi on aihetta tutkia, kuinka perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjät sijoittuvat vasemmisto–oikeisto -akselille. On pohdittava tarkasti sitä, perussuomalaisten naisäänestäjiä sittenkään verrata esimerkiksi Yhdysvaltojen eteläosavaltioiden uskonnollisiin naisiin, joiden äänestäminen selittyy paremmin liberaalis-autoritäärisellä asteikolla kuin vasemmisto–oikeisto -akselilla. (Campbell 2006, 63).

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan sukupuolikuilua tutkimalla perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sijoittumista vasemmisto–oikeisto -akselille. Modernin sukupuolikuiluteorian perusteella perussuomalaisten miesäänestäjien tulisi sijoittua naisäänestäjiä vasemmistolaisemmin poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Hypoteesi 1 (H_1) on asetettu tämän, moderniin sukupuolikuiluteoriaan perustuvan, väitteen pohjalta:

H_1: Perussuomalaisten miesäänestäjät ovat perussuomalaisten naisäänestäjiä oikeistolaisempia.

3.9.2 Sukupuolenmukainen äänestäminen ja valintaa ohjaava sukupuolimieltymys

Ajankohtainen suomalaistutkimus sukupuolenmukaisesta äänestämisestä väittää, että miesten sukupuolenmukainen äänestäminen on tavallisempaa kuin naisten. Miehistä noin kolme neljäsosaa äänestää omaa sukupuolta olevaa ehdokasta, eli miesehdokasta, ja naisista hieman yli puolet äänestää omaa sukupuolta olevaa ehdokasta, eli naisehdokasta. (Holli

1994, 33; Holli & Wass 2010, 599.) Millä tavalla perussuomalaisten äänestäjäkunnan sukupuolenmukainen äänestäminen voisi erota muiden puolueiden äänestäjien sukupuolenmukaisesta äänestämisestä? Kira Sanbonmatsun valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen teorian mukaan äänestäjät suosivat periaatteellisesti jompaakumpaa sukupuolta enemmän kuin toista (Sanbonmatsu 2002, 21–23). Perussuomalaisesta eduskuntaryhmästä tiedämme, että edustajista 72 % on miehiä ja 28 % naisia (Eduskunta 2013), joten voidaan olettaa, että suurin osa perussuomalaisten äänestäjistä on äänestänyt miesehdokasta. Perussuomalaisen eduskuntaryhmän miesvoittoisuus indikoisi, että puolueen äänestäjäkunnan sukupuolenmukainen äänestäminen eroaa muiden puolueiden sukupuolenmukaisesta äänestämisestä niin, että perussuomalaisten äänestäjillä on valintaa ohjaava sukupuolimieltymys äänestää miespuolista ehdokasta. Hypoteesi 2 (H_2) on asetettu näiden tutkimusten ja tietojen pohjalta:

H_2: Perussuomalaisten sekä nais- että miesäänestäjät äänestävät todennäköisemmin miesehdokasta kuin muiden puolueiden äänestäjät.

3.9.3 Sukupuolistereotypiat

Aiempien tutkimusten perusteella on syytä olettaa, että eri puolueiden äänestäjillä on toisistaan poikkeavia sukupuolistereotypioita, jotka vaikuttavat äänestyskäyttäytymiseen. Suuri osa aiemmasta sukupuolistereotypiatutkimuksesta perustuu kuitenkin Yhdysvaltojen puoluejärjestelmään ja Suomen ja Yhdysvaltojen puoluejärjestelmät eroavat merkittävästi toisistaan.

Eroista huolimatta perussuomalaisen puolueen arvokonservatiivinen poliittinen tausta ja sosioekonomiset taustatekijät indikoisivat samankaltaisia tuloksia kuin Sanbonmatsun ja Dolanin (2009) tutkimuksessa havaittiin. Ensinnäkin suomalaisillakin puolueilla on toisistaan poikkeavia sukupuolistereotypioita ja perussuomalaisen puolueen konservatiivisen arvopohjan perusteella voisi olettaa, että perinteiset sukupuolistereotypiat

näkyvät vahvemmin perussuomalaisten äänestäjäkunnassa kuin muiden puolueiden äänestäjäkunnissa. Toiseksi aiemman tutkimuksen valossa on syytä olettaa, että perussuomalaisten äänestäjät ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä perinteisemmin, että miehet ovat naisia parempia politiikassa. Tästä syystä sellaisten sukupuolistereotypioiden, joissa miehiä pidetään naisia kyvykkäämpinä, tulisi siis näkyä perussuomalaisten äänestäjissä. Hypoteesi 3 (H_3) on asetettu edellä mainittujen tutkimustulosten ja päätelmien perusteella:

H_3: Perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien sukupuolistereotyyppiset käsitykset eroavat toisistaan: perussuomalaiset äänestäjät ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä useammin miesten olevan naisia parempia politiikassa.

Hypoteesi 3 on varsin yleisesti muotoiltu, sillä sukupuolistereotypioita perussuomalaisessa puolueessa tai muissa suomalaisissa puolueissa ei ole aikaisemmin tutkittu. Perussuomalaisen puolueen arvokonservatiivisten ideologisten taustatekijöiden ja aiemman yhdysvaltalaistutkimuksen perusteella oletetaan tässä, että sukupuolistereotypiat näkyvät perussuomalaisten äänestäjäkunnassa.

4 Aineiston rakenne ja menetelmät

Tässä luvussa esitellään aluksi tutkimuksessa käytetty tutkimusaineisto ja kyselylomakkeesta hyödynnetyt tutkimuskysymykset, jotka liittyvät sijoittumiseen vasemmisto–oikeisto -akselille, sukupuolenmukaiseen äänestämiseen ja sukupuolistereotypioihin. Lisäksi kartoitetaan tilastoa perussuomalaisten äänestäjien sosioekonomisista taustatekijöistä ja sijoittumisesta poliittiselle vasemmisto-oikeisto –akselille. Menetelmäosiossa käydään läpi keskeisimmät tutkimusmenetelmät ja kerrotaan tutkimuksen etenemisestä ja muuttujien vaihteluista. Lopuksi esitetään aineisto- ja menetelmäkritiikkiä, jossa pohditaan mittarin validiteettia ja reliabiliteettia.

Kansalliset vaalitutkimukset ovat useissa maissa vakiintunutta tutkimustoimintaa ja vaalitutkimuksissa käytettävä kyselytutkimus on yleisesti hyväksytty tutkimustapa. Säännölliset vaalitutkimusohjelmat auttavat ymmärtämään ajankohtaisia ilmiöitä politiikassa sekä kartuttavat tietoa demokratian perustasta ja kehityksestä (Vaalitutkimus 2012; Pesonen ym. 1993, 5). Tässä tutkimuksessa käytetty kyselyaineisto on valtakunnallisesti edustava (Borg 2012a, 24), ja siihen osallistui 1297 vastaajaa, joista 645 oli naisia (49,7 %) ja 652 miehiä (50,3 %).

4.1 Aineisto

Aineistona [7] käytetään kansallista elektronista vaalitutkimusaineistoa *Eduskuntavaalitutkimus 2011*, jonka vaalitutkimuskonsortio keräsi vuonna 2011 ja joka on tallennettu Tampereen Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon (Borg & Grönlund 2011). Aineiston perusjoukko sisältää kaikki äänioikeutetut Suomessa asuvat henkilöt vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Otantamenetelmänä on käytetty kiintiöpoimintaa, jossa otos on muodostettu iän, sukupuolen ja läänijakauman kiintiöiden mukaan (Borg & Grönlund 2012, 349).

[7] Ks.Aineistosta hyödynnetyt muuttujat (Liite 1)

Aineistossa kiinnostuksen kohteena ovat perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjät, muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjät sekä sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille, sukupuolenmukainen äänestäminen ja sukupuolistereotypioita koskevat kysymykset. PS:ten äänestäjäkunta voidaan määrittää kysymyksellä *"Minkä puolueen ehdokasta äänestitte nyt käydyissä eduskuntavaaleissa?"* Kysymykseen vastasi 1021 vastaajaa (77,2 %), joista perussuomalaista puoluetta vastasi äänestäneensä 196 henkilöä vastaajista (14,8 %), joista 116 (59 %) oli miehiä ja 80 (41 %) naisia. Muita puolueita vastasi äänestäneensä 825 (62,4 %) henkilöä vastaajista, joista 49 % oli miehiä ja 51 % naisia. Otoksen perusteella voidaan todeta PS:ten äänestäjäkunnan olevan muiden puolueiden äänestäjäkuntia hivenen miesvoittoisempi. Otoskoko on suhteellisen pieni, joten tilastollisen merkitsevyyden testaaminen on analyysiosiossa ensisijaisen tärkeää. Jos tästä tutkimuksesta saadut tulokset ovat tilastollisesti merkitseviä, tulokset voidaan yleistää perusjoukkoon, eli kaikkiin perussuomalaisiin äänestäjiin.

Luvut eivät ymmärrettävästi täsmää todellisten äänestysprosenttilukujen kanssa huolimatta siitä, että tuloksissa on käytetty puoluepainokerrointa, jonka pitäisi mahdollisimman hyvin korjata kyselytutkimukseen liittyvät ongelmat, jotka liittyvät vastaajien puolue-edustukseen. Tämän tutkimuksen perusteella perussuomalaisia äänesti 14,8 %, kun todellisuudessa puoluetta äänesti 19,1 % (Tilastokeskus 5.9.2012). Se että tilastot eivät täsmää todellisten tilastojen kanssa on varsin yleistä, estä suorittamasta tutkimusta.

Sukupuolieroja tarkasteltaessa on oleellista tarkastella naisia ja miehiä erikseen. Kyselylomakkeessa naiset ja miehet on eroteltu yksinkertaisen muuttujan *[d2]: Sukupuoli*[8] avulla. Sukupuolikuilua liittyen vasemmisto–oikeisto -sijoittumiseen on aineistossa mitattu kysymyksen *[q13]:Oma sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla*[9] kautta.

Sukupuolenmukaista äänestämistä on aineistossa puolestaan mitattu kysymyksen *[k23]: Äänestittekö omaa sukupuoltanne olevaa ehdokasta?*[10] avulla.

Sukupuolistereotypioita mittaavia muuttujia on aineistossa mitattu kahdella tavalla. Ensinnäkin sukupuolistereotypioita mittaavia muuttujia on aineistossa käsitelty kahden

[8] Vastausvaihtoehdot olivat 1 = Mies, 2 = Nainen.
[9] Vastausvaihtoehdot olivat 0–10, jossa 0 on "Vasemmisto" ja 10 "Oikeisto".
[10] Vastausvaihtoehdot olivat 1 = Kyllä, 2 = En, 3 = En osaa sanoa (spontaani)

stereotyyppisen väittämän kautta *[p9_4]: Miehet soveltuvat naisia paremmin päätöksentekijöiksi* sekä *[p9_5]: Naiset ovat päätöksentekijöinä miehiä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista*. Näitä väittämiä kutsutaan tässä tutkimuksessa *ominaisuusstereotypioiksi*. [11]

Toiseksi stereotypioita on aineistossa mitattu kysymällä sukupuoleen perustuvista stereotypioista politiikan eri osa-alueilla. Näitä stereotypioita on mitattu kysymysten [p12_1]- [p12_4] kautta: *[p12_1]: Kumpaa sukupuolta oleva kansanedustaja kykenee mielestänne toimimaan paremmin seuraavissa kysymyksissä: Turvallisuuspolitiikka, [p12_2]: " Talouspolitiikka, [p12_3]: " Sosiaalipolitiikka, [p12_4]: " Maahanmuuttopolitiikka, [p12_5]: " Tasa-arvopolitiikka?* Näitä politiikan eri osa-alueisiin liittyviä stereotypioita kutsutaan tässä tutkimuksessa *asiakysymyspätevyysstereotypioiksi*.

Kuten aikaisemmin on todettu, sukupuolistereotypioita mittaavat muuttujat eivät ole identtisiä aiempien tutkimusten muuttujien kanssa, joten vertailu on tehtävä soveltaen. Keskeisintä johtopäätösten kannalta on sukupuolistereotypioiden esiintyvyys, joten merkittävää on, että muuttujat mittaavat juuri sukupuolistereotypioita. Väittämät ominaisuusstereotypioista liittyvät sukupuolistereotypioihin politiikassa. Väite miehistä parempina johtajina liittyy olennaisesti taulukossa 3.8.1.1 esitettyihin luonteenpiirre- ja ominaisuusstereotypioihin, joissa miehiin liitetään stereotyyppisesti johtajaominaisuuksia. Väite, että naiset ovat päätöksentekijöinä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista, voidaan myös yhdistää taulukossa 3.8.1.1 esitettyihin luonteenpiirre- ja ominaisuusstereotypioihin, joissa naisia pidetään stereotyyppisesti liberaalimpina, demokraattisempina ja moraalisempina kuin miehiä. Asiakysymyspätevyysstereotypioiden osalta kysymykset jommankumman sukupuolen paremmuudesta eri politiikan alueilla ovat selkeästi kysymyksiä sukupuolistereotyyppisistä käsityksistä politiikassa.

Seuraavaksi tarkastellaan perussuomalaisten sosioekonomista taustaa ja sijoittumista poliittiselle vasemmisto–oikeisto –akselille.

Perussuomalaisten äänestäjien sosioekonominen tausta sisältää merkittävää taustatietoa perussuomalaisen puolueen arvoista ja antaa lähtökohdan tutkimukselle. Puolueen

[11] Vastausvaihtoehdot olivat 1 = Täysin samaa mieltä, 2 = Jokseenkin samaa mieltä, 3 = Ei samaa eikä eri mieltä, 4 = Jokseenkin eri mieltä, 5 = Täysin eri mieltä, 6 = En osaa sanoa.

arvoperusta antaa tietoa siitä, millaisia olettamuksia sukupuolistereotypioiden ja perussuomalaisten äänestäjäkunnasta on mahdollista tehdä.

Taulukko 4.1.1 Perussuomalaisten äänestäjien sosioekonomiset taustatekijät[1]

	PS (%)	Muut (%)	PS naisäänestäjät	Muut naisäänestäjät	PS miesäänestäjät	Muut miesäänestäjät
Sukupuoli						
Nainen	41	51				
Mies	59	49				
Yhteensä	100	100				
N	196	825	80	420	116	405
Ikä						
18–30	17	17	18	17	16	16
31–42	16	16	21	19	12	14
43–65	46	40	45	38	47	42
66–92	21	27	16	26	25	28
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
N	195	824	80	420	116	405
Ammatti						
Maatalousyrittäjä	0	3	0	3	0	3
Muu yksityisyrittäjä	5	6	1	5	7	7
Johtavassa asemassa	3	5	0	4	5	6
Ylempi toimihenkilö	9	13	11	13	8	14
Alempi toimihenkilö	11	11	15	12	8	9
Työntekijä	31	20	32	17	30	23
Eläkeläinen	30	30	24	30	33	29
Koululainen, opiskelija	4	8	4	11	5	6
Kotiäiti tai -isä	3	1	7	1	0	0
Työtön	3	3	5	3	2	2
Muu	1	1	1	1	2	1
Yhteensä	100	101	100	100	100	100
N	193	824	80	420	116	405
Koulutus						
Matalan koulutusasteen luokka	52	39	45	35	57	42
Keskiasteen koulutuksen luokka	32	31	34	32	30	30
Korkeasti koulutetut	16	30	21	33	13	28
Yhteensä	100	100	100	100	100	100

N	196	824	80	420	116	405
Tulotaso[2]						
Köyhin kolmannes	45	42	51	46	40	38
Keskituloiset	33	30	32	28	34	32
Rikkain kolmannes	22	28	17	26	26	30
Yhteensä	100	100	100	100	100	100
N	180	746	72	378	108	368

[1] Luvut on pyöristetty kokonaisluvuiksi, ja ne perustuvat *Eduskuntavaalitutkimus 2011* -aineistoon. Ikämuuttuja on jaettu neljään luokkaan, koulutus kolmeen luokkaan sekä tulotaso kolmeen luokkaan tulkinnan helpottamiseksi.
[2] Köyhin kolmannes on koodattu siten, että ryhmään kuuluvien vuositulot ovat alle 30 000 €, keskituloiset siten, että vuositulot ovat 30 0001–55000 € ja rikkain kolmannes siten, että vuositulot ovat 55001–yli 90000 €.
Huom. Selitettävinä muuttujina ovat PS:ten ja muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjät sekä erikseen että yhdessä. Merkittävimmät havainnot on korostettu..

Taulukko 4.1.1 perustuu *Eduskuntavaalitutkimus 2011* -aineistoon. Taulukosta huomataan, että PS:ten äänestäjistä 59 % oli miehiä ja suurin osa, 46 %, kuului 43–65 -vuotiaiden ikäryhmään. Ammattiryhmän puolesta suurin osa, 31 %, kuului työntekijöihin, vaikka PS:ten miesäänestäjistä suurin osa kuului eläkeläisiin. Koulutusluokan puolesta ylivoimaisesti suurin osa PS:ten äänestäjistä kuului matalaan koulutusluokkaan, kun taas tulotasojen osalta puolueen kannattajia oli kaikista tuloluokista, kuitenkin vähiten rikkaimmasta kolmanneksesta. Tulokset ovat yhdenmukaisia Rahkosen (2011) ja Borgin (2012) aikaisempien tutkimustulosten kanssa. Äänestäjistä näkyy miesvoittoisuus ja työväenluokkaisuus, mutta taulukosta 4.1.1 selviää lisäksi, että suurin osa erityisesti PS:ten miesäänestäjistä kuuluu matalan koulutusasteen luokkaan. PS:ten naisäänestäjistä selviää lisäksi, että suurin osa heistä kuuluu tulotasoltaan köyhimpään kolmannekseen. Tästä voidaan päätellä, että työntekijänaisilla on yhteiskunnassa suhteellisen matala tulotaso.

Taulukko 4.1.2 Perussuomalaisten ja muiden puolueiden äänestäjien sijoittumiset vasemmisto–oikeisto -akselille 0–3, 4–6 ja 7–10[12]

	PS (%)	N	Muut (%)	N
Sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille				
Vasemmisto (0–3)	21	39	21	168
Keskusta (4–6)	52	95	38	302
Oikeisto (7–10)	27	50	41	334
Yhteensä	100	(N = 184)	100	(N = 804)

Taulukosta 4.1.2 näkee sijoittumisen vasemmisto–oikeisto -akselille ja yhteenvetona voidaan todeta, että suurin osa PS:ten äänestäjistä sijoittuu poliittiseen keskustaan arvojen 4–6 välille. Puolueen äänestäjäkunta on poliittisella kartalla oikeiston ja vasemmiston välillä. Verrattuna kaikkiin muihin äänestäjiin perussuomalaisten äänestäjät ovat selvästi keskustahakuisempia. Kaikista muista äänestäjistä suurin osa on vastannut sijoittuvansa poliittiseen oikeistoon arvojen 7–10 välille.

Kun tarkastellaan äänestäjien tarkempaa jakautumista poliittisella vasemmisto–oikeisto -ulottuvuudella[13], huomataan, että enemmistö perussuomalaisten äänestäjistä on vastannut sijoittuvansa arvon 5 kohdalle eli poliittiseen keskustaan. Myös kristillisdemokraattien ja SDP:n äänestäjistä suurin osa sijoittuu poliittiseen keskustaan. Kun verrataan perussuomalaisten äänestäjien sijoittumista kaikkien muiden puolueiden äänestäjien keskimääräiseen sijoittumiseen, huomataan, että vaikka kaikkien muiden puolueiden yleisin vastaus on arvo 5 (18,1 %), perussuomalaisilla äänestäjillä prosenttiosuus on selvästi suurempi (30 %). Lisäksi perussuomalaisten äänestäjien keskiarvo on lähimpänä arvoa 5, mutta varianssi kaikista suurin, mikä kertoo siitä, että puolueen äänestäjistä löytyy myös sekä poliittisen vasemmiston että oikeiston kannattajia. Keskustan ja Kokoomuksen äänestäjien yleisimmät vastaukset ovat odotetusti oikealla. Perussuomalaisten äänestäjien keskiarvosta (5,11) huomaa, että äänestäjät sijoittuvat lähelle poliittista keskustaa vasemmisto–oikeisto -akselilla. Tämä on itse asiassa linjassa perussuomalaisten vuoden 2011 vaaliohjelman kanssa: ”Emme usko oikeistolaiseen rahavaltaan emmekä

[12] Sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille 0–10 on jaettu kolmeen luokkaan: arvot 0–3 merkitsevät kuulumista poliittiseen vasemmistoon, arvot 4–6 kuulumista poliittiseen keskustaan ja arvot 7–10 kuulumista poliittiseen oikeistoon. Jaottelu tehtiin Kimmo Grönlundin & Jussi Westisen (2012) aiemman tutkimuksen perusteella.
[13] Ks. Kaikkien puolueiden sijoittumiset vasemmisto–oikeisto -akselilla (Liite 4)

vasemmistolaiseen järjestelmävaltaan” (PS:n eduskuntavaaliohjelma 2011). Seuraavissa kuvioissa esitellään eri puolueiden sijoittumisia vasemmisto–oikeisto -akselille. Ensin esitellään eri puolueiden sijoittumisprofiileja, joihin perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sijoittumisia analyysiosassa verrataan.

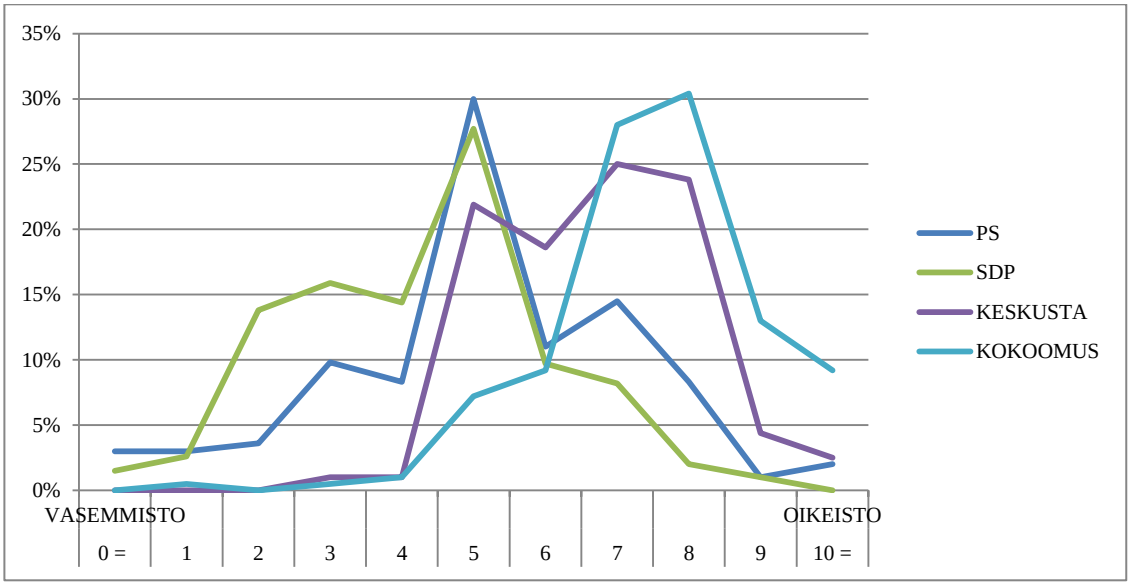

Kuvio 4.1.1 Perussuomalaisten äänestäjien ja kolmen suurimman puolueen äänestäjien sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille

Kuvio 4.1.1 havainnollistaa perussuomalaisten ja kolmen suurimman puolueen äänestäjien eroja vasemmisto–oikeisto -ulottuvuudella. Kuviosta käy ilmi, että perussuomalaisten ja SDP:n äänestäjien huippu on arvon viisi kohdalla, kun taas keskustalaisten huippu on arvon seitsemän ja kokoomuslaisten äänestäjien arvon kahdeksan kohdalla. Puolueet eroavat profiileiltaan. Perussuomalaisten äänestäjillä on kolme selvää huippua: arvojen kolme, viisi ja seitsemän kohdalla. SDP:n äänestäjillä on yksi selvä huippu arvon viisi kohdalla ja muut huiput ovat laakeampia. Kokoomuksen äänestäjillä on selvä huippu arvojen seitsemän ja kahdeksan kohdalla ja keskustalaisilla äänestäjillä on kaksi selvästi erottuvaa huippua arvojen viisi ja seitsemän kohdalla.

Tulosten perusteella näyttää siltä, että kokoomuslaiset äänestäjät ovat kaikkein samankaltaisimpia ja perussuomalaiset poliittisesti kaikkein keskustahakuisimpia, vaikka osa perussuomalaisten äänestäjistä sijoittuu niin vasemmalle kuin oikeallekin. Pääosa perussuomalaisten äänestäjistä sijoittuu hienoisesti oikealle. Pääosa SDP:n äänestäjistä sijoittuu vasemmalle, vaikka suurimman osan vastaukset saavat äänestäjät sijoittumaan arvon viisi kohdalle. Keskustalla on kaksi huippua, mikä tarkoittaa, että osa äänestäjistä sijoittaa itsensä poliittisesti keskelle, osa poliittisesti oikealle.

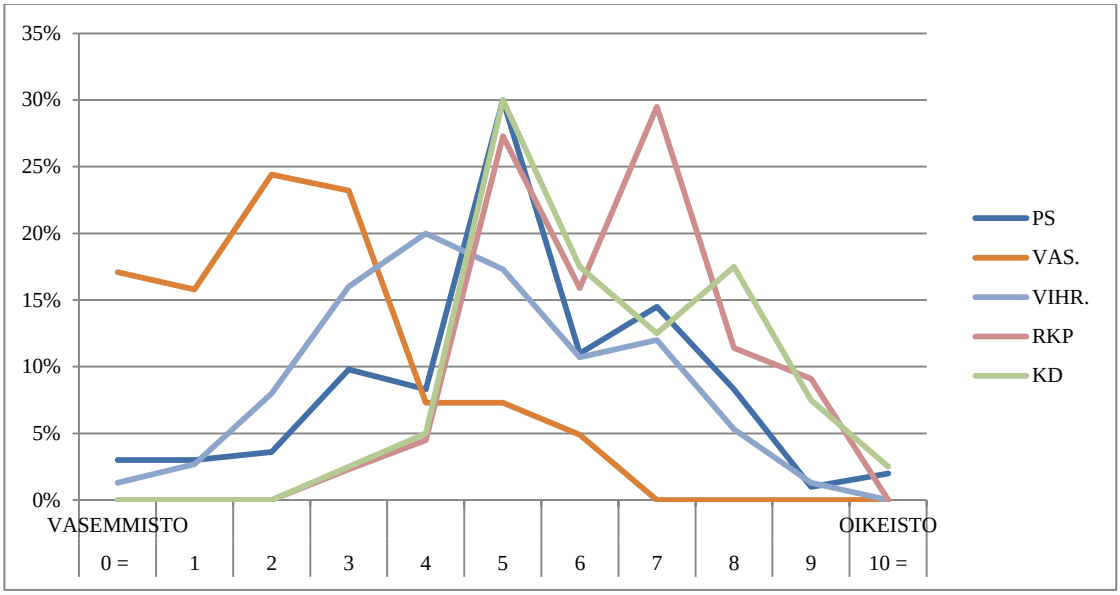

Kuvio 4.1.2 Perussuomalaisten äänestäjien ja pienpuolueiden äänestäjien sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille

Kuviosta 4.1.2 nähdään pienpuolueiden äänestäjien sijoittumiset vasemmisto–oikeisto -akselille verrattuna perussuomalaisten äänestäjäkunnan sijoittumiseen. Vasemmistoliiton äänestäjien sijoittuminen painottuu odotetusti vasemmalle, vihreiden käyrässä ei ole jyrkkiä huippuja, joten sijoittuminen on suhteellisen tasaista, vaikkakin vasemmistopainotteista. RKP:n äänestäjien sijoittumisessa on kaksi huippua: poliittisessa keskustassa arvon 5 kohdalla ja oikealla arvon 7 kohdalla, joten sijoittuminen painottuu oikealle. Myös kristillisdemokraattien äänestäjien sijoittuminen on oikeistopainotteista, vaikka suurin

huippu on arvon 5 kohdalla. Kristillisdemokraattien äänestäjät ovat yhtä keskustahakuisia kuin perussuomalaisten äänestäjät. Perussuomalaisten äänestäjät eroavat kristillisdemokraattien äänestäjistä siltä osin, että perussuomalaisten äänestäjistä löytyy poliittisen vasemmiston kannattajia.

On huomattava, että perussuomalaisten äänestäjistä ne vastaajat, jotka ovat vastanneet siten, että sijoittuvat poliittisesti vasemmalle, sijoittuvat kuitenkin maltillisemmin vasemmalle kuin vasemmistoliiton ja SDP:n äänestäjät. Samalla tavalla ne perussuomalaisten äänestäjät, jotka sijoittuvat poliittisesti oikealle, ovat maltillisemmin oikeistolaisia kuin Kristillisdemokraattien, RKP:n, Keskustan ja Kokoomuksen äänestäjät. Perussuomalaiset ovat onnistuneet keräämään kannatusta maltillisilta keskustahakuisilta äänestäjiltä ja lisäksi äänestäjiltä sekä vasemmalta että oikealta. Sijoittumista vasemmisto–oikeisto -akselilla on syytä tarkastella tarkemmin tämän tutkimuksen analyysiosassa.

4.2 Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät

Tässä tutkimuksessa käytetään poikkileikkausaineistoa kyselytutkimuksen muodossa, joka on yleisin yhteiskuntatieteen asetelma. *Kvantitatiivinen* tai *määrällinen* tutkimusmenetelmä on soveltuva menetelmä kyselytutkimuksen tulosten analyysiin. Kvantitatiivista analyysia on sopivinta käyttää seuraavissa tapauksissa:

1. silloin, kun halutaan painottaa yleistettävyyttä. (Tarkoituksena on löytää yhdenmukaisuuksia, jotka voidaan yleistää johonkin tutkimuskohteiden ryhmään.
2. silloin, kun tutkimuksen luotettavuudelle on asetettu korkeat vaatimukset ja
3. silloin, kun tutkimusaineisto on laaja ja vaikeasti havainnoitavissa (Söderfeldt 1972, 139; KvantiMOTV 2012).

Kvantitatiivista tutkimusta kuvaillaan ontologiseksi positivismiksi, jossa pyritään mahdollisimman objektiiviseen lähestymistapaan (Wass 2011). Analyysin kvantitatiivisuus tarkoittaa sitä, että analyysissa kyetään numeerisesti esittämään aineistossa esiintyvien luokkien keskinäinen suhteellisuus ja tulokset ilmoitetaan lukuina. Kvantitatiivisen analyysin ensisijainen tarkoitus on tuottaa kuvaus sisällöstä. (Söderfeldt 1972, 138–139.)

Analyysityyppi on selittävä, eli selitetään miksi jokin ilmiö on tapahtunut. Tavoitteena on tehdä päätelmiä empiirisen tiedon avulla ja näin kuvata ~~ja/~~tai selittää todellisuutta. (Wass 2011.) Tässä tutkimuksessa tarkastellaan PS:ten äänestäjäkuntaa ja tarkoitus on etsiä eroavaisuuksia perussuomalaisten äänestäjien ja muiden äänestäjien väliltä. Lisäksi pyritään tarkastelemaan sukupuolistereotypioiden vaikutusta perussuomalaisen puolueen valinnassa.

Menetelminä käytetään ristiintaulukointia, keskiarvotarkastelua ja logistista regressioanalyysia. Ristiintaulukointi havainnollistaa tilastollista jakaumaa eri puolueissa ja nais- ja miesäänestäjissä. Keskiarvotarkastelusta nähdään, löytyykö nais- ja miesäänestäjien väliltä sukupuolikuilua ja onko ero tilastollisesti merkitsevä. Logistista regressioanalyysiä käytetään tässä tutkimuksessa pääasiassa selittämään sukupuolistereotypioiden vaikutuksia perussuomalaisen puolueen valintaan.

Logistista regressioanalyysia käytetään yleensä menetelmänä, kun tarkastellaan tiettyä puoluetta, joka toimii selitettävänä muuttujana. Selitettävä muuttuja on koodattava niin, että muuttuja voi saada ainoastaan kaksi arvoa, arvon yksi tai nolla. Logistisen regressioanalyysin hyöty on siinä, että sen avulla voidaan helposti vertailla naisia ja miehiä sekä eri puolueita toisiinsa.

Logistinen regressioanalyysi pyrkii ennustamaan todennäköisyyksiä, sitä millä todennäköisyydellä tarkasteltavana oleva asia tapahtuu ja vaikuttavatko selittävät muuttujat tapahtuman todennäköisyyteen ja kuinka suuri vaikutus on. Tulosten ymmärtämiseksi täytyy tietää, mitä riskillä (odds) tarkoitetaan (KvantiMOTV 2012). Tämän tutkimuksen tutkimustuloksista nähdään esimerkiksi, mitkä stereotypiat vaikuttivat riskiin kuulua PS:ten äänestäjäkuntaan vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ja kuinka suuri tämä riski on.

4.3 Aineisto- ja menetelmäkritiikki

Tärkeintä tilastollisessa tutkimuksessa on, että tilastolliset yleistettävyydet ovat paikkansapitäviä (Borg 2012a, 24). Kyselytutkimuksissa on useita hyviä puolia,

esimerkiksi, että niissä on mahdollista kysyä runsaasti kysymyksiä. Tutkimustulosten luotettavuutta parantaa se, että kyselylomakkeen kysymykset esitetään kaikille vastaajille samassa muodossa. Kuitenkin kyselyaineistoihin perustuvat analyysit sisältävät aina erilaisia virhelähteitä. (Borg 2012a, 24.) Kyselyn onnistumisen kannalta vastausprosentti on merkittävä (Valli 2001, 31). Posti- tai www-kyselyyn vastataan prosentuaalisesti usein heikosti. Vastaajat saattavat myös vastata kysymyksiin satunnaisesti ja ajattelematta. (Valli 2001, 31; Robson 2007, 79–81.)

Kyselytutkimustiedon reliabiliteetti ja validiteetti riippuu huomattavasti kyselytutkimuksen suorittajien teknisestä pätevyydestä (Robson 2002, 231). Mittauksen luotettavuuteen tai reliabiliteettiin (Fink 1995, 46) vaikuttavia virheitä ovat: a) käsittelyvirheet, jolloin aineisto on epäluotettavaa, b) mittausvirheet, jolloin mittaus on epäluotettavaa, c) aineiston katoon ja kattavuuteen liittyvät virheet, jolloin aineisto ei edusta perusjoukkoa sekä d) otantavirheet, jolloin aineisto on valikoitu. Kun kyseessä on kansallinen vaalitutkimusaineisto, kuten tässä tapauksessa, on luotettava tutkimuksen suorittaneiden ammattitaitoon. Oletetaan, että käsittelyvirheitä, otantavirheitä tai virheitä aineiston kadossa ja kattavuudessa ei esiinny tämän tutkimuksen aineistossa. Kyselylomakkeen kysymykset on selkeästi muotoiltu ja kysymysten validiteetti on suhteellisen korkea, sillä sukupuolistereotypioihin liittyvät kysymykset on laadittu mittaamaan juuri sukupuolistereotyyppisiä näkemyksiä (Fink 1995, 49). Myös mittareiden onnistuneisuus sekä tutkimuksen vastaajakunnan tilastollinen suhde perusjoukkoon vaikuttavat keskeisesti tulosten oikeellisuuteen (Borg 2012a, 24).

Vaalitutkimuksissa tyypillinen ongelma on, että jonkin puolueen äänestysprosentti ei täsmää puolueen todellisen äänestysprosentin kanssa. Esimerkiksi tämän tutkimuksen aineistossa vastaajista 14,8 % vastasi äänestäneensä perussuomalaisia, kun puolueen todellinen äänestysprosentti vuoden 2011 eduskuntavaaleissa oli 19,1 %. Tällaista tilastollista vääristymää korjataan painokertoimen avulla. Aineisto sisältää painokertoimen, ns. puoluepainomuuttujan, joka painottaa aineiston vastaamaan puolueiden saamaa äänijakaumaa (Borg & Grönlund 2012, 350). Puoluepainomuuttujaa on käytetty tämän tutkimuksen kaikissa tuloksissa.

Vaalikyselytutkimuksissa voi ilmetä myös muita tilastollisia vääristymiä, kuten esimerkiksi, että tutkimukseen vastaavat aktiivisimmin politiikasta kiinnostuneet. Tuhannen hengen otos kuvaa ja edustaa kuitenkin perusjoukkoa melko luotettavasti, varsinkin jos otos on satunnaisesti valittu. Tämä johtuu siitä, että kun sattumia on riittävän monta, ne kumoavat toisensa (Tilastokeskus 2012). Tämän aineiston sosiodemografinen edustavuus vastaa pääosin hyvin perusjoukkoa, eli vuoden 2011 eduskuntavaaleissa äänioikeutettuja manner-Suomessa asuvia henkilöitä. Ainoastaan 65–74-vuotiaissa ja ylimmän koulutusasteen suorittaneissa on yli kolmen prosenttiyksikön yliedustus (Borg & Grönlund 2012, 350).

5 Analyysi

Pro gradu -tutkielman empiirinen osa tarkastelee sukupuolikuilua, sukupuolenmukaista äänestämistä ja sukupuolistereotypioita perussuomalaisen puolueen äänestäjäkunnassa tilastollisin menetelmin. Tutkielman analyysi etenee kolmijakoisesti johdonmukaisesti tutkimuskysymysten mukaisesti. Ensinnäkin tarkastellaan PS:ten nais- ja miesäänestäjien välistä sukupuolikuilua poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille sijoittumisessa. Toiseksi tutkitaan perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sukupuolenmukaista äänestämistä ja kolmanneksi selvitetään sukupuolistereotypioiden esiintymistä perussuomalaisen puolueen äänestäjäkunnassa sekä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä. Tuloksia vertaillaan muiden puolueiden äänestäjäkuntiin sekä nais- ja miesäänestäjiin yleisesti. Lopuksi esitetään yhteenvetoa tuloksista, suhteutetaan tulokset aiempaan tutkimukseen, ja pyritään vastaamaan tutkimuskysymyksiin.

Analyysin rakenne pohjautuu kolmeen teoreettiseen viitekehykseen: Ensimmäinen osa perustuu Ronald Inglehartin ja Pippa Norrisin (2003) moderniin sukupuolikuiluteoriaan, jonka mukaan naisten ja miesten äänestyskäyttäytyminen eroaa niin, että naiset ovat miehiä vasemmistolaisempia poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla. Toisessa osassa hyödynnetään aiempaa tutkimusta sukupuolenmukaisesta äänestämisestä sekä valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen teoriaa. Sukupuolenmukaista äänestämistä Suomessa ovat tutkineet muun muassa Anne Holli ja Hanna Wass (2010) ja valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen teorian kehittäjä on Kira Sanbonmatsu (2002). Valintaa ohjaavassa sukupuolimieltymyksessä[14] on kyse siitä, että äänestäjällä on periaatteellinen mieltymys suosia jommankumman sukupuolen äänestämistä enemmän kuin toisen. Kolmas teoreettinen viitekehys perustuu muun muassa Robert Shapiron ja Harpreet Mahajanin (1986) sekä Deborah Alexanderin ja Kristi Andersenin (1993) tutkimuksiin sukupuolistereotypioista politiikassa. Tämän perussuomalaisten äänestäjäkuntaan liittyvän stereotypiatutkimuksen viitekehyksenä on lisäksi Kira Sanbonmatsun ja Kathleen Dolanin (2009) tutkimus sukupuolistereotypioista ja puoluevalinnasta Yhdysvalloissa. Edellä

[14] Valintaa ohjaavalla sukupuolimieltymyksellä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa englanninkielistä termiä *"baseline gender preference"* (ks. luku 4).

mainitut tukijat havaitsivat, että äänestäjien sukupuolistereotypiat eroavat ja vaihtelevat puolueittain.

5.1 Sukupuolikuilu

Ensiksi kartoitetaan nais- ja miesäänestäjien sijoittumista poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Nais- ja miesäänestäjien sijoittumiset antavat tietoa siitä, löytyykö prosentuaalisia eroja sukupuolten väliltä poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla. Sijoittumisesta saadut vastausprofiilit kertovat vastausten jakautumisesta ja äänestäjien vaihtelevista näkemyksistä.

Toiseksi testataan modernia sukupuolikuiluteoriaa perussuomalaisen puolueen äänestäjäkunnassa vertailemalla nais- ja miesäänestäjien keskimääräistä sijoittumista vasemmisto–oikeisto –akselille, mihin soveltuva menetelmä on keskiarvovertailu. Keskiarvovertailusta on yksinkertaista nähdä, sijoittuvatko perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjät keskenään keskimäärin enemmän vasemmalle vai oikealle. Keskiarvot eivät sinänsä kerro mitään siitä, kuinka laajasti nais- ja miesäänestäjät ovat jakaantuneet ja mitkä vastaukset ovat yleisimpiä, mutta soveltuvat sukupuolikuilun testaamiseen. Selittävänä muuttujana on käytetty kysymystä q21cl: *”Minkä puolueen ehdokasta äänestitte nyt käydyissä eduskuntavaaleissa?”* Selitettäväksi muuttujaksi on valittu kysymys q13: *”Oma sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla”*. On huomautettava, että tulokset perustuvat äänestäjien itse kokemiin sijoittumisiin. Ensimmäisessä taulukossa kaikki arvot (0–10) on otettu huomioon. Vastausvaihtoehdot sijoittuvat 0 ja 10 välille, jossa vastaus 0 merkitsee sijoittumista äärimmäiseen vasemmistoon ja luku 10 sijoittumista äärimmäiseen oikeistoon.

Sukupuolikuilun kartoittaminen on merkittävää yhteiskunnallisen kehityksen tutkimisen kannalta ja sukupuolitutkimuksen ja tasa-arvon tutkimisen näkökulmasta, mutta tässä tutkimuksessa se antaa merkittävää taustatietoa sukupuolistereotypioiden tarkasteluun. Keskimääräinen sijoittuminen antaa vihjeitä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien ideologisista eroista. Sukupuolikuilua hyödynnetään myös analyysiosion myöhemmässä

vaiheessa, jolloin tarkastellaan eroavaisuuksia perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien stereotyyppisissä käsityksissä.

Seuraavaksi tarkastellaan vasemmisto–oikeisto -sijoittumista nais- ja miesäänestäjien välillä, jotta nähdään, eroavatko perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjät toisistaan. Ne vastaajat, jotka ovat vastanneet sijoittuvansa arvojen 0–4 välille, on koodattu poliittiseen vasemmistoon kuuluviksi, ja ne vastaajat, jotka ovat vastanneet sijoittuvansa arvojen 6–10 välille, on koodattu poliittiseen oikeistoon kuuluviksi. Vastaajat, jotka ovat vastanneet arvon 5, on koodattu poliittiseen keskustaan kuuluviksi. Poliittiseen keskustaan on koodattu arvon 5 vastaajat, koska vastauksissa arvo 5 on yleensä kaikkein yleisin vastaus ja riittää määrittelemään poliittista keskustaa. Arvo 5 on myös 0-10 välien keskimmäinen arvo, eli moodi, joten se kuvaa tarkimmin juuri poliittista keskustaa. Jako näihin kolmeen kategoriaan, 0–4, 5 ja 6–10, on lisäksi tehty, koska tavoitteena on verrata poliittista vasemmistoa ja poliittista oikeistoa keskenään, jolloin on tarkoituksenmukaista koodata esimerkiksi arvo 4 poliittiseen vasemmistoon kuuluvaksi, sillä arvo on enemmän vasemmalla kuin arvo 5 ja arvo 6 poliittiseen oikeistoon kuuluvaksi, koska arvo on enemmän oikealla kuin arvo 5. On huomautettava, että ryhmässä ”poliittinen vasemmisto” voi olla henkilöitä, jotka käsittävät oman ”vasemmistolaisuutensa” täysin eri tavoilla. Arvot 4 ja 6 ovat lähellä poliittista keskustaa, kun arvo 0 ja 10 on äärivasemmisto- ja oikeisto. Arvo 4 on hienoisesti vasemmalla ja arvo 6 hienoisesti oikealla, joten vaikka jako onkin suhteellisen karkea, se on perusteltu.

Taulukko 5.1.1 Sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselille 0–4, 5 ja 6–10 (%) sekä keskimääräinen sijoittuminen sukupuolen mukaan[15]

	VASEMMISTO (0–4)	KESKUSTA (5)	OIKEISTO (6–10)	Yht.	KA	Var.	N
PS NAISÄÄN.	22 %	38 %	40 %	100 %	5,26	1,78	73
MUUT NAISÄÄN.	29 %	22 %	49 %	100 %	5,52	2,35	407
PS MIESÄÄN.	35 %	28 %	37 %	100 %	5,01	2,33	112
MUUT MIESÄÄN.	28 %	15 %	57 %	100 %	5,71	2,34	397
PS KAIKKI	30 %	31 %	39 %	100 %	5,11	2,13	184
MUUT KAIKKI	28 %	19 %	53 %	100 %	5,62	2,35	803

Huom. Tuloksissa vastaajat, jotka ovat vastanneet kysymykseen *"Oma sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla"* arvot 0–4, on koodattu vasemmistoon kuuluviksi. Vastaajat, jotka ovat vastanneet arvon 5, on koodattu poliittiseen keskustaan kuuluviksi ja vastaajat, jotka ovat vastanneet arvot 6–10, on koodattu oikeistoon kuuluviksi. Merkittävimmät havainnot on korostettu. Keskiarvoista ja variansseista suurin ja pienin on korostettuina.

Taulukko 5.1.1 kuvaa perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien eroja sekä muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjien eroja poliittisessa vasemmisto-keskusta-oikeisto-sijoittumisessa. Taulukosta selviää, johdonmukaisesti aiemman tutkimuksen kanssa, että perussuomalaisen puolueen kaikki äänestäjät sijoittuvat suhteellisen tasaisesti vasemmisto–oikeisto -akselille ja äänestäjäkunnan sijoittuminen poliittiseen keskustaan on merkittävää verrattuna muiden puolueiden äänestäjien poliittiseen keskustaan sijoittumiseen.

Tarkasteltaessa eroja nais- ja miesäänestäjien välillä, on huomattava, että suurin osa kaikista sekä nais- että miesäänestäjistä sijoittuu mieluummin poliittiseen oikeistoon kuin vasemmistoon. Jopa kaikista naisäänestäjistä 49 % valitsee oikeiston (6–10) verrattuna vasemmiston 29 %:iin (0–4). Ainoastaan vasemmistoliiton, vihreiden ja SDP:n kannattajista suurempi osa valitsee mieluummin poliittisen vasemmiston kuin oikeiston.

Perussuomalaisten äänestäjiä tarkasteltaessa huomataan, että perussuomalaisten miesäänestäjät sijoittuvat vasemmisto–oikeisto -akselille vasemmistolaisemmin kuin sekä perussuomalaisten naisäänestäjät että kaikki muut naisäänestäjät yhteensä. Moderni sukupuolikuiluteoria, jossa naisten oletetaan sijoittuvan poliittisesti miehiä vasemmistolaisemmin, ei perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien kohdalla saa

[15] Ks. Tilastoluvut aineistossa vastanneista (Liite 3), Kaikkien muiden puolueiden sijoittumiset poliittiselle vasemmisto─oikeisto -akselille (Liite 4) ja Nais- ja miesäänestäjien sijoittuminen vasemmisto─oikeisto -akselille 0─10 (Liite 5)

vahvistusta. Perussuomalaisten miesäänestäjistä 35 % on vastannut kuuluvansa poliittiseen vasemmistoon, kun perussuomalaisista naisista vastaava luku on 22 %.

Tarkastelusta selviää lisäksi, että perussuomalaisten naisäänestäjät sijoittuvat perussuomalaisten miesäänestäjiä keskimäärin oikeistolaisemmin, vaikka eroa on tosin vain kolme prosenttiyksikköä. Tulosten perusteella perussuomalaisten naisäänestäjät eivät ole muita naisia oikeistolaisempia.

Moderni sukupuolikuiluteoria saa taulukon 5.1.1 mukaan vain hienoista tukea naisten vasemmistolaisemmasta sijoittumisesta, sillä eroa naisäänestäjien ja miesäänestäjien vasemmistolaisuudessa on vain yksi prosenttiyksikkö. Oikeistolaisuuden suhteen moderni sukupuolikuiluteoria saa selvempää vahvistusta: Miesäänestäjät sijoittuvat keskimäärin naisia oikeistolaisemmin. 57 % miesäänestäjistä ja 49 % naisäänestäjistä on vastannut sijoittuvansa poliittisesti oikealle. Yleisesti on todettava, että sijoittumisessa poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille löytyy eroja sekä eri puolueiden että nais- ja miesäänestäjien väliltä.

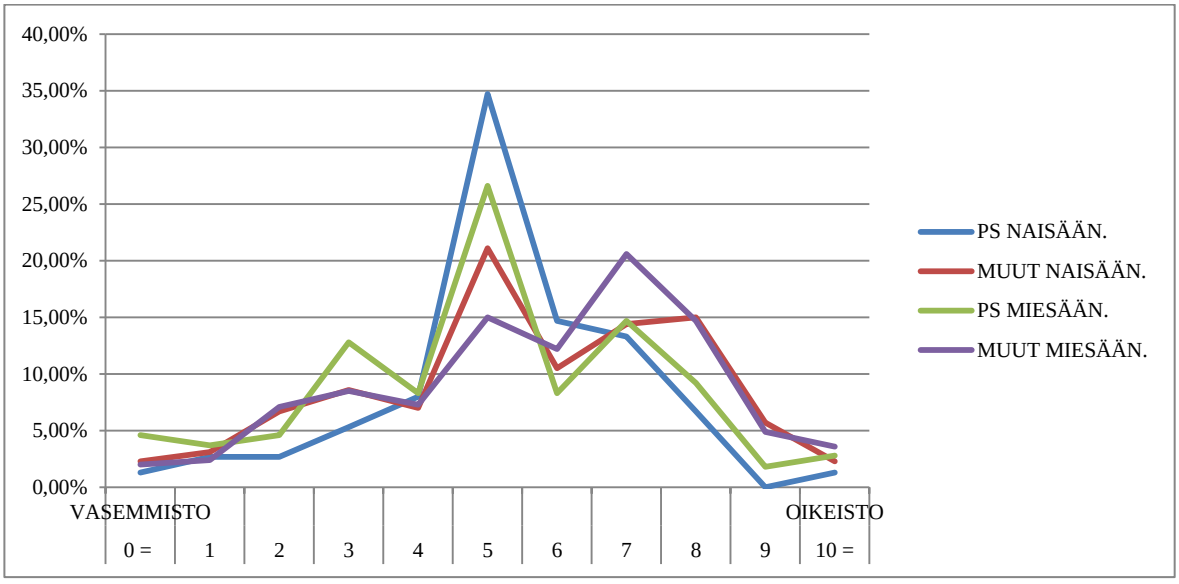

Kuvio 5.1.1 Perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien ja muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjien sukupuolierot vasemmisto-keskusta-oikeisto-sijoittumisessa[16]

[16] Ks. Tilastoluvut nais- ja miesäänestäjien sijoittumisesta vasemmisto–oikeisto -akselille 0–10 (Liite 5).

Kuvio 5.1.1 havainnollistaa sukupuolten välisiä eroja perussuomalaisten äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien välillä. Kuten kuviosta nähdään, enemmistö kaikista perussuomalaisten äänestäjistä sijoittuu poliittiseen keskustaan. Kaikkien ryhmien profiilit ovat kuitenkin oikeistopainotteisia, perussuomalaisia äänestäneistä miehistä jopa 37 % sijoittuu poliittisesti oikealle.

Kuitenkin profiilit eroavat merkittävästi toisistaan. Perussuomalaisten miesäänestäjien profiili eroaa selvästi muiden miesäänestäjien profiilista: se on vasemmistolaisempi, keskustalaisempi ja maltillisemmin oikeistolainen kuin muiden puolueiden miesäänestäjien profiilit. Muiden miesäänestäjien suhteen tulos ei ole yllättävä, sillä suurin osa sijoittuu poliittiseen oikeistoon. Perussuomalaisten naisäänestäjien käyrä on kaikkein keskustahakuisin ja maltillisesti oikeistopainotteinen. Verrattuna muiden puolueiden naisäänestäjiin perussuomalaisten naisäänestäjät ovat selvästi keskustahakuisempia ja maltillisemmin oikeistolaisia.

Perussuomalaisten mies- ja naisäänestäjät eroavat keskenään profiileiltaan. Perussuomalaisten miesäänestäjillä on kolme selkeää huippua, yksi maltillisessa poliittisessa vasemmistossa arvon 3 kohdalla, yksi poliittisessa keskustassa ja yksi poliittisesti maltillisessa oikeistossa arvon 7 kohdalla. Perussuomalaisten naisäänestäjillä on yksi selvä huippu poliittisessa keskustassa ja laakea huippu poliittisessa oikeistossa. Keskiarvojen ja sijoittumisprofiilien perusteella vaikuttaa siltä, että perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliltä löytyy hienoisia eroja sijoittumisessa poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Seuraavaksi tarkastellaan, onko ero tilastollisesti merkitsevä, ja tehdään keskiarvovertailu.

Taulukko 5.1.2 Sukupuolikuilu ja vasemmisto–oikeisto -akselille sijoittumisen keskiarvot ja keskiarvoerotukset eri puolueiden nais- ja miesäänestäjissä[17]

	MIESÄÄNESTÄJIEN KESKIARVOT	Var.	NAISSÄÄNESTÄJIEN KESKIARVOT	Var.	EROTUS	Erotuksen tilastollinen merkitsevyys, p-arvo
PERUSSUOMALAISET	5,01	2,33	5,26	1,78	– 0,25	0,43
MUUT PUOLUEET	5,71	2,34	5,52	2,35	0,19	0,24
SDP	4,37	1,84	4,19	1,74	0,18	0,5
KESKUSTA	6,67	1,43	6,64	1,39	0,03	0,92
KOKOOMUS	7,67	1,29	7,34	1,66	0,33	0,1
VASEMMISTOLIITTO	2,12	1,44	2,38	1,79	– 0,26	0,47
VIHREÄT	4,59	1,75	4,63	1,97	– 0,04	0,94
RKP	6,42	1,65	6,22	1,36	0,2	0,66
KD	6,09	1,3	6,44	1,78	– 0,35	0,55
KAIKKI	5,53	2,29	5,39	2,23	0,14	0,28

Huom. Tulokset ovat keskiarvoja vasemmisto–oikeisto -sijoittumisesta arvojen 0–10 välillä, ja ne on raportoitu kahden desimaalin tarkkuudella. Erotus-sarakkeessa on laskettu ($\bar{x}$ miesäänestäjät)– ($\bar{x}$ naisäänestäjät). Erotuksen tulisi olla positiivinen, jos miehet ovat naisia oikeistolaisempia. Merkittävimmät tulokset on korostettu. Variansseista pienimmät ja suurimmat on korostettu.

Taulukosta 5.1.2 nähdään eri puolueiden nais- ja miesäänestäjien keskiarvoerot vasemmisto–oikeisto -ulottuvuudella. Erotus on laskettu vähentämällä naisäänestäjien keskiarvot miesäänestäjien keskiarvoista. Jos aikaisempi tutkimus pitää paikkansa ja miehet ovat naisia oikeistolaisempia, erotuksen tulisi olla positiivinen. Tulokset osoittavat, että perussuomalaisten äänestäjäkunnan keskiarvoerotus on negatiivinen. Tämä tarkoittaa, että perussuomalaisten naisäänestäjät sijoittuvat miesäänestäjiä oikeistolaisemmin ja perussuomalaisten miesäänestäjät sijoittuvat naisäänestäjiä vasemmistolaisemmin.

Sama ilmiö voidaan havaita sekä vasemmistoliiton että kristillisdemokraattien nais- ja miesäänestäjistä. Vihreidenkin miesäänestäjät ovat vihreiden naisäänestäjiä hienoisesti enemmän vasemmalla. Kun lasketaan kaikkien muiden puolueiden mies- ja naisäänestäjien keskiarvoerotus, huomataan sen olevan positiivinen: miesäänestäjät sijoittuvat naisäänestäjiä hivenen oikeistolaisemmin poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille, vaikka eroa onkin vain 0,14 astetta. Tulos on yhdenmukainen aiemman tutkimuksen kanssa.

Kun tarkastellaan keskiarvoerotuksien tilastollisia merkitsevyyksiä, huomataan, että keskiarvoerotukset eivät ole tilastollisesti merkitseviä minkään puolueen nais- ja

[17] Ks. Lyhenteiden selitykset (Liite 1).

miesäänestäjien välillä. Tämän aineiston perusteella ei voida sanoa, että perussuomalaisten miesäänestäjät sijoittuisivat perussuomalaisten naisäänestäjiä vasemmistolaisemmin. Nais- ja miesäänestäjien välilläkään keskiarvoerotus ei ole tilastollisesti merkitsevä. Naisäänestäjät näyttävät sijoittuvan keskimäärin hivenen miesäänestäjiä vasemmistolaisemmin, mutta ero nais- ja miesäänestäjien keskimääräisessä sijoittumisessa on erittäin pieni, vain 0,14 astetta.[18] Modernia sukupuolikuilua ei tämän tutkimuksen perusteella esiinny nais- ja miesäänestäjien välillä. Teoria ei saa vahvistusta ainakaan vuoden 2011 eduskuntavaalitutkimusaineistosta.

Tulosten varmistamiseksi tehtiin Mann-Whitney-testi, josta nähtiin nais- ja miesäänestäjien mediaanierojen tilastollinen merkitsevyys (Kazmier 2004, 321–322, 326–328). Mediaanivertailun perusteella tilastollista merkitsevyyttä ei perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sijoittumisten eroissa löytynyt, joten tämän tutkimuksen perusteella ei voida sanoa, että perussuomalaisten nais- tai miesäänestäjät olisivat toisiinsa nähden joko vasemmisto- tai oikeistolaisempia.

Sukupuolella ei näytä yleisesti olevan vaikutusta äänestäjien sijoittumiseen poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Havainto vahvistetaan varianssianalyysilla, josta nähdään, että sukupuolen vaikutus sijoittumiseen ei ole tilastollisesti merkitsevä. Puolueella sen sijaan on vaikutusta sijoittumiseen, mikä vaikuttaa johdonmukaiselta. Tarkistamalla Eta-arvo nähdään, kuinka suuri osa vaihtelusta vasemmisto–oikeisto -akselilla selittyy puoluevalinnalla. Eta^2 on 0,441, joten vasemmisto–oikeisto -sijoittumisen vaihtelusta selittyy analyysin puoluemuuttujan perusteella 44,1 %.

Eri puolueiden keskiarvoja tarkastellessa on huomattava, että sekä perussuomalaisten mies- että naisäänestäjien keskiarvot sijoittuvat lähimmäksi poliittista keskustaa eli arvoa 5. Merkittävä havainto on myös se, että perussuomalaisten miesäänestäjien varianssi on kaikkein suurin, joten perussuomalaisten miesäänestäjien sijoittumisessa on kaikkein eniten hajontaa. On korostettava, että perussuomalaisten miesäänestäjistä löytyy sekä poliittisen oikeiston että vasemmiston kannattajia. Hajonta saattaa selittyä sillä, että perussuomalaista

[18] Kaikkien naisäänestäjien keskiarvo sijoittumisessa vasemmisto–oikeisto -akselille 0–10 oli 5,39 ja kaikkien miesäänestäjien keskiarvo 5,53.

puoluetta on äänestetty monista eri syistä eikä pelkästään vasemmisto–oikeisto -ulottuvuuden perusteella.

Äänestäjien keskiarvoja verratessa on pantava merkille, että perussuomalaisten naisäänestäjät sijoittuvat kaikkia muita naisäänestäjiä keskimäärin vasemmistolaisemmin ja perussuomalaisten miesäänestäjät kaikkia muita miesäänestäjiä vasemmistolaisemmin. Perussuomalaisten miesäänestäjiä ei voida todellakaan pitää tämän tutkimuksen valossa perussuomalaisten naisäänestäjiä oikeistolaisempina, joten hypoteesi 1 ei saa tukea.[19] Keskiarvojen perusteella näyttää siltä, että PS:ten miesäänestäjät sijoittuvat muita miesäänestäjiä vasemmistolaisemmin. Seuraavaksi testataan, onko ero tilastollisesti merkitsevä.

Taulukko 5.1.3 Keskiarvoerotukset sijoittumisessa vasemmisto–oikeisto -akselille perussuomalaisten ja muiden puolueiden äänestäjien välillä sukupuolen mukaan

MIESÄÄNESTÄJÄT				
PS	MUUT	EROTUS	Erotuksen tilastollinen merkitsevyys, p-arvo	N
5,01	5,71	– 0,7**	0,005	510
NAISÄÄNESTÄJÄT				
PS	MUUT	EROTUS	Erotuksen tilastollinen merkitsevyys, p-arvo	N
5,26	5,52	– 0,26	0,379	478

Huom. Tulokset ovat keskiarvoja vasemmisto–oikeisto -sijoittumisessa arvojen 0–10 välillä, ja ne on raportoitu kahden desimaalin tarkkuudella. Erotus-sarakkeessa on laskettu ($\bar{x}$ PS:ten miesäänestäjät)–($\bar{x}$ muiden puolueiden miesäänestäjät sekä ($\bar{x}$ PS:ten naisäänestäjät)–($\bar{x}$ muiden puolueiden naisäänestäjät). Erotuksen tulisi olla negatiivinen, jos perussuomalaisten äänestäjät ovat muita äänestäjiä vasemmistolaisempia. Merkittävimmät tulokset on korostettu.

Taulukosta 5.1.3 nähdään, että ero perussuomalaisten miesäänestäjien sijoittumisen keskiarvon ja muiden puolueiden miesäänestäjien keskiarvon välillä on tilastollisesti merkitsevä ($p<0,01$), joten voidaan todeta, että perussuomalaisten miesäänestäjät ovat muita miesäänestäjiä vasemmistolaisempia. Perussuomalaisten naisäänestäjien ja muiden puolueiden naisäänestäjien välillä ero ei ole tilastollisesti merkitsevä.

[19] On kuitenkin todettava, että kaikkien ryhmäkeskiarvot sijoittuvat hienoisesti pikemminkin poliittisen oikeiston kuin vasemmiston puolelle, arvon 5 yläpuolelle, ja perussuomalaisten miesäänestäjätkin sijoittuvat hieman enemmän poliittisesti oikealle kuin vasemmalle.

Taulukon 5.1.3 tulosten valossa on syytä pohtia syitä perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuuteen. Sosioekonomiset taustatekijät vihjaavat perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuudesta. Suurin osa perussuomalaisten äänestäjistä kuuluu ammattiryhmään ”työntekijä”, ja juuri työntekijät sijoittuvat tavallisesti keskimäärin vasemmistolaisemmin kuin muihin ammattiryhmiin kuuluvat.

Talouden taantuman ja globalisaation myötä länsimainen talouskasvu on hiipunut ja työntekijöiden tyytymättömyys lisääntynyt. Laajat irtisanomiset ja tuotannon siirtyminen halvan työvoiman perässä ulkomaille nostavat esille kysymyksen siitä, miten teollista työtä tekeville työntekijöillemme käy. Yritysten monikansallisuus on johtanut kilpailun kansainvälistymiseen (Eloranta 2002, 133), ja Suomi on pienenä maana riippuvainen maailmanlaajuisesta taloudesta (Rahkonen 2002, 75). Globalisaatio jakaa yhteiskuntaa kahtia niihin, jotka kykenevät hyödyntämään sen mahdollisuuksia, esimerkiksi korkeasti koulutetut, ja niihin, jotka tuntevat itsensä uhatuiksi nopeassa kehityksessä, kuten esimerkiksi ruumiillista työtä tekevät työntekijät (Kestilä-Kekkonen & Wass 2008, 418).

Heikentyneet työllisyysnäkymät yhdistyneinä halvalla työtä tekeviin maahanmuuttajiin kasvattavat työntekijöissä epävarmuutta työllistymismahdollisuuksien suhteen. Epävarmassa taloustilanteessa irtisanomisten uhan kasvaessa työttömyyskorvaukset nousevat työntekijöille keskeisiksi poliittisiksi asiakysymyksiksi, joten vasemmistolaisemman tukipolitiikan kannattaminen vaikuttaa järkevältä. Lisäksi maahanmuuttokysymys on vahvasti yhteydessä talouteen. Maahanmuuton lisääntyminen yhdistetään usein juuri työttömyyden kasvuun. Maahanmuuttajat ovat usein halvempaa työvoimaa kuin suomalaiset työntekijät, joten työläisten kilpailu vähenevistä teollisista työpaikoista kiristyy. Työntekijöillä on työttömyyden uhan lisäksi huoli palkkojen ja muiden työsuhde- etujen alenemisesta. Ja vaikka maahanmuuttajat ovatkin irtisanomislistalla usein ensimmäisinä (Betz 1994, 85, 90), he kilpailevat työpaikoista juuri ruumiillista työtä tekevien suomalaisten työntekijöiden kanssa.

Perussuomalaisten naisäänestäjät eivät varmastikaan ole kärsineet yhtä paljon irtisanomisista kuin perussuomalaisten miesäänestäjät, sillä työelämän epävarmuus on laajaa juuri teollisuuden alalla. Naiset ja miehet edelleen sekä kouluttautuvat että sijoittuvat työelämässä eri aloille. Naisten koulutusaloja ovat sosiaali- ja terveysala ja hoiva-alat

yleensä, puhdistuspalveluala sekä tekstiili- ja vaatetustekniikka. Miesten aloja ovat metsätalous, rakennustekniikka sekä sähkö- ja automaatiotekniikka. (Kuusi ym. 2009, 49–55.) Työelämässä opetusalalla, toimisto- ja asiakaspalvelualalla sekä palvelu-, myynti- ja hoitoalalla enemmistö on naisia. Maanviljelijöistä ja metsätyöntekijöistä, rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöistä sekä prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä enemmistö on puolestaan miehiä (Tilastokeskus 2005).[20]

Tyypilliset naisten alat, kuten terveys- ja opetusala, eivät ole kärsineet työpaikkojen menetyksistä, sillä tämänkaltaiset alat ovat palvelualoja, joiden toimintaa on mahdotonta siirtää ulkomaille, koska ne ovat yhteiskunnalle välttämättömiä. Palvelualat eivät ole yhtä lailla osa maailmanlaajuista kilpailua, koska ne ovat julkisen sektorin rahoittamia. Suomessa hoiva-aloja uhkaa pikemmin työvoimapula kuin työttömyyden uhka. Toisaalta työvoimapula on johtanut siihen, että maahanmuuttajien työllistäminen hoiva-aloille on ollut välttämätöntä. Perussuomalaisten naisäänestäjistäkin suurin osa kuuluu työväestöön, ja he ovat muita naisäänestäjiä hivenen vasemmistolaisempia. On kuitenkin muistettava, että perussuomalaisen puolueen äänestäjät eivät sijoitu radikaalisti oikealle eivätkä vasemmalle.

5.2 Sukupuolenmukainen äänestäminen

Seuraavaksi tarkastellaan sukupuolenmukaista äänestämistä perussuomalaisen puolueen nais- ja miesäänestäjissä. Selitettävänä muuttujana on käytetty kysymystä k23: *”Äänestittekö omaa sukupuoltanne olevaa ehdokasta?”*

Sukupuolenmukaisen äänestämisen suhteen ei löydy merkittävää eroa PS:ten äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien välillä. PS:ten äänestäjistä 62 % äänesti omaa sukupuolta olevaa ehdokasta ja 38 % äänesti toista sukupuolta. Prosenttiluvut muiden puolueiden sukupuolenmukaisesta äänestämisestä ovat lähes samat: 61 % ja 38 %.

[20] Opetusalalla 68 % naisia, toimisto- ja asiakaspalvelualalla 78 % naisia, palvelu-, myynti- ja hoitoalalla 77 % naisia. Maanviljelijöistä ja metsätyöntekijöistä 66 % miehiä, rakennus-, korjaus-, ja valmistustyöntekijöistä 91 % miehiä, prosessi- ja kuljetustyöntekijöistä 80 % miehiä.

Löytyykö eroja nais- ja miesäänestäjien välillä? Seuraavassa taulukossa on esitetty sukupuolenmukaisen äänestämisen tilastolliset jakaumat nais- ja miesäänestäjien välillä.

Taulukko 5.2.1 Tilastoa sukupuolenmukaisesta äänestämisestä

	ÄÄNESTI NAISTA	ÄÄNESTI MIESTÄ	Yht.	ÄÄNESTI OMAA SUKUPUOLTA OLEVAA EHDOKASTA	N
PS NAISÄÄNESTÄJÄT	29 %	71 %	100 %	29 %	79
MUUT NAISÄÄNESTÄJÄT	59 %	41 %	100 %	59 %	419
PS MIESÄÄNESTÄJÄT	16 %	84 %	100 %	84 %	116
MUUT MIESÄÄNESTÄJÄT	34 %	66 %	100 %	66 %	403
PS KAIKKI	21 %	79 %	100 %	62 %	195
MUUT KAIKKI	47 %	53 %	100 %	63 %	821
NAISÄÄNESTÄJÄT	53 %	47 %	100 %	53 %	550
MIESÄÄNESTÄJÄT	31 %	69 %	100 %	69 %	574

Huom. Merkittävimmät havainnot korostettuina

Taulukko 5.2.1 kuvaa tilastoa sukupuolenmukaisesta äänestämisestä. Taulukon merkittävimmät havainnot perussuomalaisten äänestäjäkunnan osalta ovat, että selvä enemmistö, jopa 79 %, PS:ten äänestäjistä äänesti miesehdokasta. Perussuomalaisten naisäänestäjistä 71 % ja perussuomalaisten miesäänestäjistä 84 % äänesti miesehdokasta. Perussuomalaisten naisäänestäjät äänestivät selvästi useammin miespuolista ehdokasta kuin muiden puolueiden naisäänestäjät. Perussuomalaisten miesäänestäjät äänestivät miesehdokasta useammin kuin muiden puolueiden miesäänestäjät, joten perussuomalaisten miesäänestäjillä sukupuolenmukainen äänestäminen on yleisempää kuin miesäänestäjillä yleensä.

Tulokset yleisesti nais- ja miesäänestäjien osalta ovat suhteellisen yhdenmukaisia aiemman tutkimuksen kanssa (Asikainen 2010, 62; Holli & Wass 2010, 599), vaikkakin verrattuna vuoden 2003 eduskuntavaalituloksiin naisten sukupuolenmukainen äänestäminen on hieman vähentynyt ja samoin miesten. Hieman yli puolet kaikista naisäänestäjistä (53 %) ja

kaikista miesäänestäjistä noin kaksi kolmasosaa (69 %) äänesti omaa sukupuolta olevaa ehdokasta.[21]

Sukupuolenmukaisesta äänestämisestä voidaan tehdä kolme johtopäätöstä. Ensinnäkin sukupuolenmukainen äänestäminen näkyy vahvimmin PS:ten miesäänestäjissä. Toiseksi sekä PS:ten nais- että miesäänestäjät äänestävät useammin miesehdokasta kuin muiden puolueiden äänestäjät, joten vaikuttaa siltä, että perussuomalaisten äänestäjäkunnalla on valintaa ohjaava sukupuolimieltymys äänestää miesehdokasta ennemmin kuin naisehdokasta. Kolmanneksi perussuomalaisten naisäänestäjien sukupuolenmukainen äänestäminen on kaikkein alhaisinta. Johtopäätösten vahvistamiseksi tarkastellaan sukupuolenmukaista äänestämistä sekä toisen sukupuolen äänestämistä logistisen regressioanalyysiin avulla.

Ensinnäkin kartoitetaan sukupuolenmukaista äänestämistä perussuomalaisten miesäänestäjien osalta. Selitettävä muuttuja ”Äänestittekö omaa sukupuoltanne olevaa ehdokasta” on koodattu siten, että kaikki ”kyllä” vastanneet saavat arvon 1, ”ei” vastanneet arvon 0 ja ”ei osaa sanoa (EOS)” vastanneet on merkitty analyysista puuttuviksi havainnoiksi, joten niitä ei ole otettu huomioon. Tutkitaan riskiä sille, että PS:ten miesäänestäjät äänestävät useammin omaa sukupuolta olevaa ehdokasta verrattuna muihin äänestäjiin.

Toiseksi tarkastellaan toisen sukupuolen äänestämistä PS:ten naisäänestäjien osalta. Selitettävä muuttuja on koodattu tässä päinvastaisesti siten, että kaikki kysymykseen ”Äänestittekö omaa sukupuolta olevaa ehdokasta?” ”ei” vastanneet saavat arvon 1 ja ”kyllä” saavat arvon 0.

Tulokset osoittavat ensinnäkin, että perussuomalaisten miesäänestäjien riski äänestää omaa sukupuolta olevaa ehdokasta on 5,4-kertainen (OR=5,412) verrattuna muiden äänestäjien sukupuolenmukaiseen äänestämiseen. Toiseksi PS:ten naisäänestäjien riski äänestää toista

[21] Ks. Aineistossa vastanneet (Liite 3).

sukupuolta olevaa ehdokasta on 2,4-kertainen verrattuna muihin äänestäjiin. Tulokset ovat tilastollisesti erittäin merkitseviä ($p<0,001$).[22]

Sukupuolenmukaisesta äänestämisestä on johtopäätöksenä todettava, että sekä PS:ten nais- että miesäänestäjillä on valintaa ohjaava sukupuolimieltymys äänestää miespuolista ehdokasta.

Tulokset eivät sinänsä ole yllättäviä ottaen huomioon puolueen miesvoittoisuuden. Kuitenkin on syytä pohtia perussuomalaisten äänestäjien valintaa ohjaavan sukupuolimieltymyksen mahdollisia selitystekijöitä. Yksi mahdollinen selittävä tekijä on, että suurin osa asetetuista perussuomalaisista ehdokkaista vuoden 2011 eduskuntavaaleissa oli miehiä, joten miesehdokkaiden suhteen oli enemmän valinnanvaraa. Enemmistö eduskuntavaalien ehdokkaista on aina ollut miehiä. Naisten osuus ehdokkaista vuoden 2011 eduskuntavaaleissa oli perussuomalaisilla pienin, 33 %.[23] Kaikkien muiden puolueiden ehdokkaista naisia oli 39 % (Tilastokeskus 2011), joten perussuomalaisten ehdokastarjonta oli muiden puolueiden ehdokastarjontaa hivenen miesvoittoisempi. Naisehdokkaiden vähyys saattaa osaltaan selittää perussuomalaisten äänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä. Toisaalta ehdokkaista 79 oli naisia, joten perussuomalaisten äänestäjät olisivat halutessaan voineet äänestää naispuolista ehdokasta. Lisäksi ero muiden puolueiden ehdokkaiden sukupuolijakaumaan on yllättävän pieni. Muidenkin puolueiden ehdokkaiden sukupuolijakauma oli yllättävän miespainotteinen.

Toinen potentiaalinen selittävä tekijä valintaa ohjaavalle sukupuolimieltymykselle on, että perussuomalaisten suosituimmat johtohenkilöt ovat miehiä. Populistisille puolueille on ominaista vahva johtaja, ja perussuomalaisten äänestäjät ovatkin selvästi tyytyväisempiä Timo Soiniin kuin mitä muiden puolueiden äänestäjät ovat omiin puoluejohtajiinsa (Borg 2012b, 200). Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa perussuomalaisten suurimmat ääniharavat olivat Timo Soini ja Jussi Halla-Aho (Ylen tulospalvelu 2011), joten on mahdollista, että miespuolisten johtohenkilöiden äänimäärät selittävät perussuomalaisten äänestäjien valintaa

[22] Taulukkoja logistisesta regressiosta ei ole tässä yhteydessä esitetty, sillä tulokset ovat yhdenmukaisia ristiintaulukoinnista saatujen tulosten kanssa.

[23] Perussuomalaisten ehdokkaita oli yhteensä 238, joista miehiä 159 (67 %) ja naisia 79 (33 %). Muiden puolueiden ehdokkaita oli yhteensä 2077, joista miehiä 1253 (61 %) ja naisia 824 (39 %). SDP:n ehdokkaita 238, joista miehiä 135 ja naisia 103, Kokoomuksen ehdokkaita 232, joista miehiä 128 ja naisia 104, Keskustan ehdokkaita 233, joista miehiä 137 ja naisia 96.

ohjaavaa sukupuolimieltymystä. Kuitenkin perussuomalaisten eduskuntaryhmässä on suuri määrä aikaisemmin tuntemattomia ehdokkaita (Arter 2012, 818). Puolueen valituista 39 kansanedustajasta jopa 31 (79 %) oli uusia ensimmäisen kauden edustajia, joten ääniharavoiden merkitys tuskin selittää mieltymystä äänestää miespuolista ehdokasta.

Kolmanneksi valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä saattavat selittää äänestäjien stereotyyppiset käsitykset. Tässä tapauksessa, kun on ennemmin äänestetty miehiä kuin naisia, stereotyyppiset käsitykset miehistä parempina politiikassa saattavat selittää sukupuolenmukaista äänestämistä. Kira Sanbonmatsun tutkimuksessa sukupuolistereotypiat ja vastaajan sukupuoli selittivät valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä (Sanbonmatsu 2002, 20, 31). Jos sukupuolistereotypiat näkyvät sekä perussuomalaisten nais- että miesäänestäjissä, sukupuolistereotypiat selittävät puolueen miesvoittoisuutta.

Lopuksi on mainittava perussuomalaisen puolueen konservatiivisuus, jolloin miesehdokkaan äänestäminen on odotuksenmukaista. 1970-luvulle saakka trendi sukupuolenmukaisessa äänestämisessä oli se, että miehet äänestivät miehiä ja naiset äänestivät sekä miehiä että naisia. Konservatiivisuus saattaa selittää perussuomalaisten miesäänestäjien sukupuolenmukaista äänestämistä, mutta ei perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä. Edempänä tarkastellaan sukupuolistereotypioiden esiintymistä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä, mikä voi osaltaan selittää sukupuolenmukaista äänestämistä ja perussuomalaisten äänestäjäkunnan valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä.

Sukupuolikuilun ja sukupuolenmukaisen äänestämisen tarkasteluista saatujen tutkimustulosten perusteella on syytä olettaa, että sukupuolistereotypioita esiintyy perussuomalaisten äänestäjäkunnassa.

5.3 Ominaisuusstereotypiat, perussuomalainen äänestäjäkunta ja sukupuoli

Sukupuolistereotypiat on tässä tutkimuksessa jaettu ominaisuusstereotypioihin ja asiakysymyspätevyysstereotypioihin. Tarkastelu tehdään ristiintaulukoinnin ja logistisen regression avulla. Selitettävänä muuttujana toimii PS:ten äänestäjäkunta, joka vastasi

aineiston kysymykseen q21cl: *”Minkä puolueen ehdokasta äänestitte nyt käydyissä eduskuntavaaleissa”*

Seuraavaksi tarkastellaan ominaisuusstereotypioiden vaikutusta perussuomalaisten äänestämiseen. Selittävinä muuttujina on käytetty aineiston kysymyksiä p9_4: *”Miehet soveltuvat naisia paremmin päätöksentekijöiksi”* sekä p9_5: ”*Naiset ovat päätöksentekijöinä miehiä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista”.*

Muuttujat on koodattu siten, että ne vastaajat, jotka ovat väittämien kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä, saavat arvon 1. Ne vastaajat, jotka ovat väitteiden kanssa ”ei samaa mieltä eikä eri mieltä” tai ”jokseenkin tai täysin eri mieltä” saavat arvon 0. Ensiksi tarkastellaan väittämien kanssa samaa mieltä olevien tilastollista jakautumista perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä verrattuna muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjiin.

Taulukko 5.3.1 Tilastoa ominaisuusstereotypioista perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä[1]

	MIEHET PAREMPIA PÄÄTÖKSENTEKIJÖITÄ	NAISET PAREMMIN PERILLÄ TAVALLISTEN IHMISTEN ASIOISTA	N
PS NAISÄÄNESTÄJÄT	9 %	16 %	80
MUUT NAISÄÄNESTÄJÄT	5 %	25 %	421
PS MIESÄÄNESTÄJÄT	19 %	7 %	116
MUUT MIESÄÄNESTÄJÄT	7 %	12 %	405
PS KAIKKI	15 %	11 %	196
MUUT KAIKKI	6 %	19 %	825

[1] Prosenttilukutilastot kuvastavat asiakysymyspätevyysstereotypioita vertailun vuoksi eri ryhmissä: ne havainnollistavat eroja PS:ten naisäänestäjien, muiden naisäänestäjien, PS:ten miesäänestäjien, muiden miesäänestäjien, PS:ten koko äänestäjäkunnan, muiden puolueiden äänestäjäkuntien välillä sekä naisäänestäjien että miesäänestäjien välillä yleisesti.
Huom. Prosenttiluvut kuvastavat seuraavien ominaisuusstereotypiaväittämien kanssa *”Miehet soveltuvat naisia paremmin päätöksentekijöiksi”* sekä *”Naiset ovat päätöksentekijöinä miehiä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista”* jokseenkin tai täysin samaa mieltä olevia vastaajia.

Taulukko 5.3.1 kuvaa ominaisuusstereotypiaväittämien kanssa samaa mieltä olevien tilastollista jakautumista perussuomalaisten sekä muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjien välillä. Kuten taulukosta havaitaan, eroja löytyy eri ryhmien välillä. PS:ten miesäänestäjät ovat vahvimmin sitä mieltä, että miehet ovat parempia päätöksentekijöitä.

19 % perussuomalaisten miesäänestäjistä vastasi olevansa väitteen kanssa vähintään jokseenkin samaa mieltä. Muiden puolueiden naisäänestäjät ovat puolestaan vähiten samaa mieltä väittämän kanssa. Lisäksi perussuomalaisten naisäänestäjät ovat muiden puolueiden sekä nais- että miesäänestäjiä useammin tätä mieltä: 9 % perussuomalaisten naisäänestäjistä vastasi olevansa vähintään jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, kun muiden puolueiden naisäänestäjistä 5 % ja muiden puolueiden miesäänestäjistä 7 % vastasi olevansa väitteen kanssa vähintään jokseenkin samaa mieltä. Yhteenvetona on todettava, että sekä PS:ten nais- että miesäänestäjät ajattelevat useammin kuin muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjät miesten olevan parempia päätöksentekijöitä kuin naiset ja perussuomalaisten miesäänestäjät ovat perussuomalaisten naisäänestäjiä useammin väitteen kanssa samaa mieltä.

Väitteen ”naiset päätöksentekijöinä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista” kanssa vahvimmin samaa mieltä ovat muiden puolueiden naisäänestäjät (25 %) ja vähiten samaa mieltä perussuomalaisten miesäänestäjät (7 %). PS:ten naisäänestäjät eroavat jonkin verran muista naisäänestäjistä väittämän suhteen, mutta ovat kuitenkin useammin samaa mieltä väitteen kanssa (16 %) kuin muiden puolueiden miesäänestäjät (12 %).

Tulokset ominaisuusstereotypiaväittämistä osoittavat, että perussuomalaisten äänestäjät ovat ennemmin sitä mieltä, että miehet soveltuvat naisia paremmin päätöksentekijöiksi kuin että naiset ovat päätöksentekijöinä miehiä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista. Toisin sanoen perussuomalaisten äänestäjillä olisi ominaisuusstereotypioiden tilastollisten tulosten valossa enemmän positiivisia stereotypioita miehistä.

Seuraavaksi tarkastellaan ominaisuusstereotypioiden vaikutusta logistisen regression avulla. Taulukossa on ensin tarkasteltu yhden sukupuolistereotypian vaikutusta yksitellen perussuomalaiseen puoluevalintaan. Sen jälkeen kaikkien taulukossa olevien sukupuolistereotypioiden (taulukossa 5.3.2 sukupuolistereotypiat ”miehet parempia päätöksentekijöitä” ja ”naiset paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista”) vaikutuksia on tarkasteltu yhdessä, joten tuloksissa taulukon ”Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina” sarakkeessa näkyvät tulokset stereotypioiden yhteisvaikutuksesta perussuomalaiseen

puoluevalintaan, jolloin tulokset ovat tarkempia, koska stereotypioilla saattaa olla päällekkäinen vaikutus perussuomalaiseen äänestämiseen. Taulukossa 5.3.2 esimerkiksi stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä yksin tarkasteltuna, kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaiseen äänestäjäkuntaan 3,07-kertaiseksi, mutta kun selittäväksi muuttujaksi on lisätty stereotypia ”naiset paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista” stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä kasvattaakin riskiä kuulua perussuomalaiseen äänestäjäkuntaan 3,4-kertaiseksi. Tämä tarkoittaa, että stereotypian vaikutus tarkentuu ja tulokset ovat valideimpia, joten tässä raportoidaan ensisijaisesti sarakkeen ”Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina” tuloksia.

Taulukko 5.3.2 Ominaisuusstereotypioiden esiintyvyys perussuomalaisten äänestäjäkunnassa sekä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä[1]

	PERUSSUOMALAISET ÄÄNESTÄJÄT		PERUSSUOMALAISET NAISÄÄNESTÄJÄT		PERUSSUOMALAISET MIESÄÄNESTÄJÄT	
	Stereotypiat erikseen tarkasteltuina	Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina	Stereotypiat erikseen tarkasteltuina	Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina	Stereotypiat erikseen tarkasteltuina	Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina
MIEHET PAREMPIA PÄÄTÖKSENTEKIJÖITÄ	3,07***	3,4***	2,22	2,45	3,35***	3,76***
NAISET PAREMMIN PERILLÄ TAVALLISTEN IHMISTEN ASIOISTA	0,53**	0,47**	0,57	0,54	0,57	0,45

[1] Logistinen regressio: Tulokset on esitetty riskilukuna (odds ratios = OR) kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntiin. Lisäksi on tarkasteltu nais- ja miesäänestäjiä erikseen. Sarakkeissa näkyviä asiakysymyspätevyysstereotypioita on tarkasteltu kussakin ryhmässä ensin yksitellen erikseen ja sitten yhdessä.
*p<0,05, **p<0,01 ***p<0,001
Huom. Selittävät muuttujat, eli ominaisuusstereotypiaväittämämuuttujat, on koodattu siten, että kaikki jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämien kanssa olevat vastaajat ovat saaneet arvon 1 ja muut ovat saaneet arvon 0. Selitettävä muuttuja on ensimmäisessä sarakkeessa koodattu 0:ksi, jos vastaaja on vastannut äänestäneensä muuta kuin perussuomalaista puoluetta ja 1:ksi, jos vastaaja on vastannut äänestäneensä perussuomalaista puoluetta vuoden 2011 eduskuntavaaleissa.

Taulukossa 5.3.2 kuvataan ominaisuusstereotypioiden vaikutuksia perussuomalaisten äänestämiseen. Ominaisuusstereotypiat selittävät perussuomalaisten äänestäjäkuntaan kuulumista, ja tulokset ovat tilastollisesti vähintään merkitseviä ($p<0,01$).

Stereotyyppinen käsitys miehistä parempina päätöksentekijöinä kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan 3,4-kertaiseksi (OR=3,4) verrattuna muihin äänestäjäkuntiin kuulumista.

Stereotyyppinen käsitys naisista päätöksentekijöinä, jotka ovat paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista, vähentää riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan, sillä riskiluku on alle 1 (OR=0,47). Tämä merkitsee sitä, että positiivinen käsitys naisista päätöksentekijöinä kasvattaa riskiä kuulua ennemmin muihin äänestäjäkuntiin kuin perussuomalaisten äänestäjäkuntaan.

Kun tarkastellaan nais- ja miesäänestäjiä erikseen, huomataan, että ominaisuusstereotypiat eivät selitä tilastollisesti merkitsevästi perussuomalaisten naisäänestäjien puoluevalintaa. Ominaisuusstereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä selittää ainoastaan perussuomalaisten miesäänestäjien puoluevalintaa verrattuna muihin miesäänestäjiin (OR=3,76), ja tulos on tilastollisesti erittäin merkitsevä. On todettava, että stereotypia näkyy vahvemmin perussuomalaisten mies- kuin naisäänestäjissä. Kuitenkin kun tietoa vertaa kaikkien muiden puolueiden äänestäjiin, stereotypia selittää perussuomalaisten äänestäjäkuntaan kuulumista. Vaikka näkemys miehistä parempina päätöksentekijöinä ei selitä tilastollisesti merkitsevästi perussuomalaisten naisäänestäjien äänestämistä, prosentuaalisesti hieman useampi perussuomalaisten naisäänestäjä ajattelee miesten olevan parempia päätöksentekijöinä verrattuna muiden puolueiden naisäänestäjiin (taulukko 5.3.1).

5.4 Asiakysymyspätevyysstereotypiat, perussuomalainen äänestäjäkunta ja sukupuoli

Seuraavaksi tarkastellaan, eroavatko perussuomalaisten äänestäjät muiden puolueiden äänestäjistä asiakysymyspätevyysstereotypioiden näkemysten perusteella. Selittävinä muuttujina käytetään aineiston kysymyksiä p12_1 – p12_5: *”Kumpaa sukupuolta oleva kansanedustaja kykenee mielestänne toimimaan paremmin seuraavissa kysymyksissä:”* p12_1: *Turvallisuuspolitiikka,* p12_2: *talouspolitiikka,* p12_3: *sosiaalipolitiikka,* p12_4. *maahanmuuttopolitiikka,* p12_5: *tasa-arvopolitiikka?”.*

Asiakysymyspätevyysstereotypioita koskevat muuttujat on vertailtavuuden vuoksi koodattu ensinnäkin siten, että äänestäjät, jotka ovat vastanneet miesten olevan parempia eri asiakysymysten käsittelemisessä, saavat arvon 1 ja vastaajat, jotka ovat vastanneet naisten

olevan parempia tai naisten ja miesten olevan yhtä hyviä, saavat arvon 0. Toiseksi muuttujat on koodattu niin, että kaikki vastaajat, joiden mielestä naiset ovat parempia eri asiakysymysten käsittelemisessä, saavat arvon 1 ja vastaajat, joiden mielestä miehet ovat parempia tai naiset ja miehet ovat yhtä hyviä, saavat arvon 0.

Taulukko 5.4.1 Tilastoa asiakysymyspätevyysstereotypioista perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä[1]

	PS NAISÄÄN.	MUUT NAISÄÄN.	PS MIESÄÄN.	MUUT MIESÄÄN.	PS KAIKKI	MUUT KAIKKI
TURVALLISUUSPOLITIIKKA						
Miehet parempia	42 %	32 %	68 %	52 %	57 %	42 %
Naiset parempia	0 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %
M & N yhtä hyviä	58 %	67 %	31 %	48 %	42 %	57 %
TALOUSPOLITIIKKA						
Miehet parempia	20 %	14 %	45 %	24 %	34 %	19 %
Naiset parempia	12 %	3 %	4 %	6 %	8 %	5 %
M & N yhtä hyviä	69 %	83 %	51 %	70 %	58 %	76 %
SOSIAALIPOLITIIKKA						
Miehet parempia	0 %	0,7 %	4 %	2 %	2 %	1 %
Naiset parempia	36 %	35 %	40 %	39 %	38 %	37 %
M & N yhtä hyviä	64 %	64 %	56 %	59 %	59 %	62 %
MAAHANMUUTTOPOLITIIKKA						
Miehet parempia	27 %	6 %	50 %	17 %	41 %	11 %
Naiset parempia	4 %	10 %	4 %	10 %	4 %	10 %
M & N yhtä hyviä	69 %	84 %	46 %	73 %	55 %	79 %
TASA-ARVOPOLITIIKKA						
Miehet parempia	2 %	0,3 %	7 %	5 %	5 %	3 %
Naiset parempia	34 %	31 %	19 %	22 %	25 %	26 %
M & N yhtä hyviä	64 %	69 %	74 %	73 %	70 %	71 %
N	80	420	116	405	195	825

[1]Jokaisen asiakysymyksen perusteella on esitetty prosenttiluvut vastaajista, joiden mielestä miehet ovat parempia, naiset ovat parempia ja naiset ja miehet ovat yhtä hyviä kyseessä olevan asiakysymyksen käsittelemisessä. Luvut on pyöristetty kokonaisluvuiksi. Merkittävimmät prosenttiluvut ovat korostettuina.
Huom. Prosenttilukutilastot kuvastavat asiakysymyspätevyysstereotypioita vertailtavuuden vuoksi eri ryhmissä: ne havainnollistavat eroja PS:ten naisäänestäjien, muiden naisäänestäjien, PS:ten miesäänestäjien, muiden miesäänestäjien, PS:ten koko äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien välillä.

Taulukossa 5.4.1 kuvataan asiakysymyspätevyysstereotypioiden tilastollista jakautumista perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä ja muiden puolueiden nais- ja miesäänestäjissä. Ensinnäkin on huomattava, että melkein jokaisen asiakysymyksen kohdalla enemmistö äänestäjistä pitää naisia ja miehiä yhtä hyvinä eri asiakysymysten käsittelemisessä. Joidenkin asiakysymysten kohdalla enemmistö miesäänestäjistä ajattelee miesten olevan

parempia: perussuomalaisista miesäänestäjistä suurin osa pitää miehiä parempina turvallisuuspolitiikan ja maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä ja muista miesäänestäjistä suurin osa pitää miesäänestäjiä parempina turvallisuuspolitiikan käsittelemisessä. Turvallisuuspolitiikan suhteen PS:ten miesäänestäjistä 68 % ajattelee miesten olevan parempia turvallisuuspolitiikan käsittelemisessä. Muiden puolueiden miesäänestäjistä 52 % on tätä mieltä. Kun verrataan PS:ten äänestäjiä muiden puolueiden äänestäjiin, havaitaan, että PS:ten äänestäjät ajattelevat hieman useammin miesten olevan parempia turvallisuuspolitiikan käsittelemisessä. (Näin ajattelee perussuomaisten äänestäjistä 57 % ja muiden puolueiden äänestäjistä 42 %.)

Talouspolitiikan suhteen perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien välillä on enemmän hajontaa: PS:ten miesäänestäjistä selvästi useampi kuin muiden puolueiden miesäänestäjistä on sitä mieltä, että miehet ovat parempia talouspolitiikan käsittelemisessä. PS:ten naisäänestäjistä useampi kuin muiden puolueiden naisäänestäjistä ajattelee samaten miesten olevan parempia talouspolitiikan käsittelemisessä. PS:ten koko äänestäjäkunnasta on todettava, että PS:ten äänestäjät ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä useammin miesten olevan parempia talouspolitiikan käsittelemisessä.

Sosiaalipolitiikan suhteen luvut ovat tasaisempia perussuomalaisten äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien kesken. Suurin osa kaikista ajattelee miesten ja naisten olevan yhtä hyviä sosiaalipolitiikan käsittelemisessä. Kun verrataan naisten ja miesten paremmuutta, kaikkien ryhmien käsitysten mukaan naiset ovat parempia sosiaalipolitiikan käsittelemisessä. On huomionarvoista, että PS:ten miesäänestäjät ovat vahvimmin tätä mieltä (40 %) ja muut naiset vähiten tätä mieltä (35 %). Vaikka eroa ei kovin monta prosenttiyksikköä olekaan, vaikuttavat kenties sukupuolten väliset ammatilliset erot näkemykseen naisista parempina sosiaalipolitiikassa. Saattaa olla, että perussuomalaisten äänestäjien keskuudessa naisten ja miesten väliset ammatilliset eroavuudet ja sukupuoliroolit ovat selkeämpiä.

Maahanmuuttopolitiikan suhteen erot perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien välillä ovat huomattavia: perussuomalaisten äänestäjäkunnasta 41 % on sitä

mieltä, että miehet ovat parempia maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä, kun muiden puolueiden äänestäjistä ainoastaan 11 % on tätä mieltä. Vahvimmin miehiä parempina maahanmuuttopolitiikassa pitävät perussuomalaisten miesäänestäjät (50 %). Perussuomalaisten naisäänestäjät ajattelevat samaten muita naisäänestäjiä selvästi useammin, että miehet ovat parempia maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä. Tilastojen perusteella stereotypialla miehistä parempina maahanmuuttopolitiikassa pitäisi olla vaikutusta perussuomalaisen puolueen äänestämiseen.

Tasa-arvopolitiikan suhteen enemmistö kaikista ryhmistä ajattelee naisten ja miesten olevan yhtä hyviä. Kuitenkin kun verrataan naisten ja miesten paremmuutta, havaitaan, että kaikkien ryhmien mielestä naiset ovat parempia tasa-arvopolitiikan käsittelemisessä. Perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjät eivät ole yhtenäisiä tasa-arvokysymyksessä: perussuomalaisten naisäänestäjistä 34 % ja perussuomalaisten miesäänestäjistä 19 % ajattelee naisten olevan parempia tasa-arvopolitiikan käsittelemisessä. Tulokset ovat yhdenmukaisia aiemman tutkimuksen kanssa: Tasa-arvopoliittiset asiakysymykset ovat sukupuolia erottavia kysymyksiä eivätkä puolueita erottavia.

Seuraavaksi tarkastellaan perussuomalaisten äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien näkemyseroja asiakysymyspätevyyksissä logistisen regressioanalyysin avulla. Tuloksista nähdään, selittävätkö asiakysymyspätevyysstereotypiat perussuomalaisten äänestämistä.

Kaikki viisi selittävää muuttujaa, turvallisuuspolitiikka, talouspolitiikkaa, sosiaalipolitiikka, maahanmuuttopolitiikka sekä tasa-arvopolitiikka on ensinnäkin koodattu siten, että vastaajat suosivat miehiä eri asiakysymyksissä, ja toiseksi siten, että vastaajat suosivat naisia.

Taulukko 5.4.2 Asiakysymyspätevyysstereotypioiden vaikutus perussuomalaisten äänestäjäkunnassa sekä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä[1]

	PERUSSUOMALAISET ÄÄNESTÄJÄT		PERUSSUOMALAISET NAISÄÄNESTÄJÄT		PERUSSUOMALAISET MIESÄÄNESTÄJÄT	
	Stereotypiat erikseen tarkasteltuina	Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina	Stereotypiat erikseen tarkasteltuina	Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina	Stereotypiat erikseen tarkasteltuina	Stereotypiat yhdessä tarkasteltuina
TURVALLISUUSPOLITIIKKA						
Miehet parempia	1,5*	0,75	1,3	0,8	1,5	0,7
Naiset parempia	0,96	0,53	0	0	4,2	1,2
TALOUSPOLITIIKKA						
Miehet parempia	1,9**	2,39**	1,3	1,9	2,1**	2,8**
Naiset parempia	1,6	2	3.5*	5*	0,7	0,9
SOSIAALIPOLITIIKKA						
Miehet parempia	1,7	0,24	0	0	2,1	0,4
Naiset parempia	0,98	0,65	0,9	0,5	1	0,7
MAAHANMUUTTOPOLITIIKKA						
Miehet parempia	4,2***	5,03***	4,6***	4,8**	3,7***	5,1***
Naiset parempia	0,39*	0,59	0,4	0,5	0,4	0,7
TASA-ARVOPOLITIIKKA						
Miehet parempia	1,8	0,99	5,5	3,5	1,3	0,6
Naiset parempia	0,89	0,71	1	1,1	0,8	0,5

[1] Logistinen regressio: Tulokset on esitetty riskeinä (odds ratio) kuulua ensinnäkin perussuomalaisten äänestäjäkuntaan verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntiin, toiseksi riskeinä kuulua perussuomalaisten naisäänestäjiin verrattuna muiden puolueiden naisäänestäjiin sekä kolmanneksi riskeinä kuulua perussuomalaisten miesäänestäjiin verrattuna muiden puolueiden miesäänestäjiin. Sarakkeissa näkyviä asiakysymyspätevyysstereotypioita on tarkasteltu kussakin ryhmässä ensin yksitellen ja sitten yhdessä. Tulokset on esitetty korkeintaan kahden desimaalin tarkkuudella, merkittävimmät havainnot korostettuina.
*p<0,05, **p<0,01 ***p<0,001
Huom. Selitettävä muuttuja on koodattu 0:ksi, jos vastaaja on vastannut äänestäneensä muuta kuin perussuomalaista puoluetta, ja 1:ksi, jos vastaaja on vastannut äänestäneensä perussuomalaista puoluetta vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Ensiksi on tarkasteltu koko perussuomalaisten äänestäjäkuntaa ja sitten valittu naisäänestäjät ja miesäänestäjät erikseen mukaan analyysiin.

Tilastollisesti merkitsevät tulokset ja merkitsevyyksien vahvuudet on merkitty tähdillä. Tulokset vaihtelevat riippuen siitä, onko sukupuolistereotypioita mittaavia muuttujia tarkasteltu erikseen vai yhdessä. Yhdessä tarkasteltuina joidenkin asiakysymyspätevyysstereotypioiden osalta tulokset eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Tämä johtuu siitä, kuten aikaisemmin esitettiin, että yhdessä tarkasteltuina selittävissä muuttujissa esiintyy päällekkäisyyksiä. Tässä yhteydessä raportoidaan ainoastaan ne muuttujat, jotka ovat tilastollisesti merkitseviä yhdessä tarkasteltuina, sillä mitä enemmän selittäviä muuttujia tarkastelussa on käytetty, sitä validimpia tulokset ovat.

Taulukosta 5.4.2 ilmenee, että kaikkien muuttujien ollessa samassa taulukossa, tilastollisesti merkitsevät selittävät muuttujat ovat maahanmuuttopolitiikkaa ja talouspolitiikkaa koskevat asiakysymyspätevyysstereotypiamuuttujat.

Stereotypia miehistä parempina talouspolitiikan käsittelemisessä selittää perussuomalaisten äänestäjäkuntaan kuulumista, ja tulos on tilastollisesti merkitsevä ($p<0,01$). Näkemys miehistä parempina talouspolitiikan käsittelemisessä kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan 2,39-kertaiseksi (OR=2,39) verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntiin kuulumiseen. Riski kuulua perussuomalaisten äänestäjiin on vieläkin suurempi silloin, kun ainoastaan miesäänestäjät on otettu analyysissä huomioon (OR=2,8), joten stereotypia näkyy vahvemmin perussuomalaisten miesäänestäjissä kuin sekä muissa miesäänestäjissä että perussuomalaisten naisäänestäjissä. Stereotyyppinen näkemys naisista parempina talouspolitiikan käsittelemisessä kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjiin yli viisinkertaiseksi (OR=5), silloin kun ainoastaan naisäänestäjät on otettu huomioon. Perussuomalaisten naisäänestäjät ajattelevat muita naisäänestäjiä useammin, että naiset ovat parempia talouspolitiikan käsittelemisessä. Tulos on kuitenkin tilastollisesti juuri ja juuri merkitsevä ($p < 0,05$). Kuitenkin kun tilastollista jakautumista tarkastellaan, huomataan, että perussuomalaisten naisäänestäjät ajattelevat muita naisäänestäjiä prosentuaalisesti useammin miesten olevan parempia talouspolitiikan käsittelemisessä (taulukko 5.4.1).

Maahanmuuttopolitiikan suhteen tulokset ovat yhtenäisempiä perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien osalta: Stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan yli viisinkertaiseksi (OR=5,03). Tulos on tilastollisesti erittäin merkitsevä. Stereotypia näkyy hivenen vahvemmin perussuomalaisten miesäänestäjissä kuin perussuomalaisten naisäänestäjissä. Kun ainoastaan miesäänestäjät on otettu huomioon, riski äänestää perussuomalaisia (OR=5,1) on hivenen suurempi kuin silloin, kun ainoastaan naisäänestäjät on otettu huomioon (OR=4,8). Toisin sanoen perussuomalaisten miesäänestäjät ajattelevat perussuomalaisten naisäänestäjiä hieman stereotyyppisemmin, että miehet ovat naisia parempia maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä.

Asiakysymyspätevyysstereotypioista talouspolitiikka ja maahanmuuttopolitiikka selittävät perussuomalaisten äänestäjäkuntaan kuulumista. Talouspolitiikan suhteen perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliltä löytyy eroja: Perussuomalaisten naisäänestäjillä on positiivisemmat käsitykset naisista talouspolitiikassa kuin muilla naisäänestäjillä. Perussuomalaisten miesäänestäjillä on puolestaan positiivisemmat käsitykset miehistä talouspolitiikan käsittelemisessä kuin muilla miesäänestäjillä. Tulokset talouspoliittisten näkemysten osalta ovat hivenen yllättäviä, erityisesti mitä tulee perussuomalaisten naisäänestäjiin. Toisaalta ottaen huomioon, että perussuomalaisten naisäänestäjät ovat muita naisäänestäjiä hivenen vasemmistolaisempia, tulos ei olekaan niin yllättävä. Talouspolitiikkakysymykseen saadut vastaukset heijastelevat ennemmin perinteistä vasemmisto–oikeisto -akselia ja käsityksiä varojen jakamisesta ja veropolitiikasta. Kenties osalla perussuomalaisten naisäänestäjistä, joista suurin osa (32 %) kuuluu ammattiryhmään ”työntekijät”, on stereotyyppinen käsitys naisista parempina talouspolitiikassa, koska naisia pidetään liberaalimpina ja demokraattisempina (Huddy & Terkildsen 1993a, 121). Perussuomalaisten koko äänestäjäkunnan sekä miesäänestäjien osalta tulokset ovat odotuksenmukaisia. Stereotypia miehistä parempina talouspolitiikan käsittelemisessä selittyy puolueen arvokonservatiivisen poliittisen ideologian ja työelämän epävarmuuksien myötä.

Stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä selittää hieman voimakkaammin perussuomalaisten miesäänestäjiin kuulumista kuin perussuomalaisten naisäänestäjiin kuulumista. Kuitenkin perussuomalaisten naisäänestäjätkin ajattelevat muita naisäänestäjiä useammin miesten olevan parempia maahanmuuttopolitiikassa. Tulokset maahanmuuttopolitiikan suhteen eivät ole yllättäviä ottaen huomioon perussuomalaisen puolueen maahanmuuttokriittisyyden. Maahanmuuttopolitiikka on yksi tärkeimmistä asiakysymyksistä perussuomalaisten äänestämisen taustalla (Borg 2012b, 201).

Stereotyyppiset käsitykset turvallisuuspolitiikan suhteen on huomioitava: Kun stereotypiaa miehistä parempina turvallisuuspolitiikassa tarkastellaan erikseen, stereotypia kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan (OR=1,5). Kun kaikkia muuttujia

tarkastellaan yhdessä, turvallisuuspolitiikkaa koskeva stereotypiamuuttuja ei ole tilastollisesti merkitsevä. Tilastollisesta jakaumasta näkyy, että perussuomalaisten äänestäjät ajattelevat muita äänestäjiä useammin (taulukko 5.4.1), että miehet ovat parempia turvallisuuspolitiikan käsittelemisessä. Voisi kuvitella, että turvallisuuspolitiikka selittää perussuomalaisten äänestäjäkuntaan kuulumista, koska rikollisuuden torjunta oli vuoden 2011 eduskuntavaaleissa yksi perussuomalaisen puolueen valinnan tärkeimpiä syitä (Borg 2012c, 244). Toisaalta tilastollisen jakauman mukaan jopa 52 % muista miesäänestäjistä pitää miehiä parempina turvallisuuspolitiikassa, kun perussuomalaisten naisäänestäjistä 42 % on tätä mieltä (taulukko 6.4.2.). Yleisesti miesäänestäjät pitävät miehiä parempina turvallisuuspolitiikan käsittelemisessä, joten stereotypia selittyy ennemmin sukupuolen kuin puolueen kautta.

5.5 Tulokset ja hypoteesien paikkansapitävyys

Seuraavaksi tarkastellaan tuloksia tutkimuskysymysten valossa ja suhteutetaan tulokset aiempaan tutkimukseen ja aiempiin teorioihin testaamalla hypoteesien paikkansapitävyys. Tutkimustuloksissa ei ole huomioitu niin sanottuja neutraaleja vastauksia, sillä tutkimuksen päämääränä on ollut tarkastella eroavaisuuksia sukupuolten sekä perussuomalaisten äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien välillä. Tämän vuoksi sukupuolten paremmuuksia koskevissa kysymyksissä ei ole huomioitu vastauksia, joissa naisia ja miehiä pidetään yhtä hyvinä. On korostettava, että tämän tutkimuksen tulokset ovat yleistyksiä eivätkä päde kaikkiin perussuomalaisten äänestäjiin.

Ensimmäinen tutkimuskysymys liittyi perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliseen sukupuolikuiluun poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla. Tulosten perusteella perussuomalaisten miesäänestäjiä voidaan pitää muita miesäänestäjiä vasemmistolaisempina. Hypoteesi 1 ”*Perussuomalaisten miesäänestäjät ovat perussuomalaisten naisäänestäjiä oikeistolaisempia”*, joka perustui moderniin sukupuolikuiluteoriaan, ei saa tukea, sillä tulosten perusteella sukupuolikuilua ei löydy perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliltä. Ja jos keskiarvoero olisi tilastollisesti merkitsevä, vaikuttaisi ennemmin siltä, että perussuomalaisten miesäänestäjät olisivat

perussuomalaisten naisäänestäjiä vasemmistolaisempia sijoittumisessaan poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille. Perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien sukupuolikuilu edustaisi näin ollen ennemmin perinteistä kuin modernia sukupuolikuilua. Se, että sukupuolikuilu ei ole tilastollisesti merkitsevä saattaa johtua siitä, että keskiarvoero on suhteellisen pieni ja perussuomalaisten miesäänestäjien varianssi on kaikista äänestäjistä suurin. Kuitenkin perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuutta voidaan pitää poikkeuksellisena verrattuna sekä populististen puolueiden miesäänestäjiin että miesäänestäjiin yleensä.

Tuloksista selviää myös, että sukupuolikuiluteoria ei yleisesti saa tukea, sillä nais- ja miesäänestäjien välinen keskiarvoerotus ei ole tilastollisesti merkitsevä.

Toinen tutkimuskysymys käsitteli sukupuolenmukaista äänestämistä. Sukupuolenmukaisen äänestämisen tarkastelusta selvisi, että sukupuolenmukainen äänestäminen on PS:ten miesäänestäjien keskuudessa yleisempää kuin miehillä yleensä, ja toisen sukupuolen äänestäminen oli PS:ten naisäänestäjien keskuudessa merkittävästi yleisempää kuin muiden naisäänestäjien keskuudessa. Täten hypoteesi 2 *”Perussuomalaisten sekä nais- että miesäänestäjät äänestävät todennäköisemmin miesehdokasta kuin muiden puolueiden äänestäjät”* saa tukea, sillä perussuomalaisen puolueen sekä nais- että miesäänestäjillä on valintaa ohjaava sukupuolimieltymys äänestää miesehdokasta. Perussuomalaisten äänestäjäkuntaa voidaan pitää poikkeuksellisena sukupuolenmukaisen äänestämisen suhteen verrattuna nais- ja miesäänestäjiin yleisesti.

Kolmas tutkimuskysymys liittyi sukupuolistereotypioihin. Tässä tutkimuksessa sukupuolistereotypiat jaettiin ominaisuusstereotypioihin ja asiakysymyspätevyysstereotypioihin.

Ominaisuusstereotypioiden osalta stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä kasvattaa riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan. Kun tarkasteltiin sukupuolia erikseen, stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä ei ollut tilastollisesti merkitsevä perussuomalaisten naisäänestäjien osalta.

Asiakysymyspätevyysstereotypioista on todettava, että tietyt asiakysymysstereotypiat näkyvät perussuomalaisten äänestäjäkunnassa vahvemmin kuin muiden puolueiden äänestäjäkunnissa. Stereotypiat miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan ja talouspolitiikan käsittelemisessä kasvattavat riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan. Kun stereotypioita oli tarkasteltu sukupuolten mukaan, tulokset osoittivat, että stereotypia miehistä parempina talouspolitiikan käsittelijöinä näkyy vahvemmin perussuomalaisten miesäänestäjissä kuin naisäänestäjissä. Stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan käsittelijöinä näkyi perussuomalaisten naisäänestäjissä verrattuna muihin naisäänestäjiin. Lisäksi stereotypia naisista parempina talouspolitiikan käsittelemisessä näkyy vahvemmin perussuomalaisten naisäänestäjissä kuin muiden puolueiden naisäänestäjissä.

Yleisesti tuloksista sukupuolistereotypioiden osalta voidaan todeta, että perussuomalaisten äänestäjät ajattelevat todennäköisemmin miesten olevan naisia parempia politiikassa verrattuna muiden puolueiden äänestäjiin. Stereotypiat miehistä parempina näkyvät kuitenkin vahvemmin perussuomalaisten miesäänestäjissä kuin naisäänestäjissä. Hypoteesi 3 *”Perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien sukupuolistereotyyppiset käsitykset eroavat toisistaan: perussuomalaiset äänestäjät ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä useammin miesten olevan naisia parempia politiikassa”* saa ainoastaan hienoista tukea, sillä perussuomalaisten naisäänestäjillä on muita naisäänestäjiä useammin käsitys naisista parempina talouspolitiikan käsittelemisessä, vaikka tilastollisesti suurin osa perussuomalaistenkin naisäänestäjistä ajattelee miesten olevan naisia parempia talouspolitiikan käsittelemisessä (taulukko 5.4.1). Kuitenkin hypoteesi 3 saa tukea, koska hypoteesi koski nimenomaan koko perussuomalaisten äänestäjäkuntaa. On tarkennettava, että stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä sekä stereotypiat miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan ja talouspolitiikan käsittelemisessä lisäävät selvästi riskiä kuulua perussuomalaisten äänestäjäkuntaan verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntiin, mutta ainoastaan näkemys miehistä parempina maahanmuuttopolitiikassa näkyy perussuomalaisten naisäänestäjissä tilastollisesti merkitsevästi verrattuna muihin naisäänestäjiin. Tulokset eivät ole kovin yllättäviä mutta merkittäviä, koska ne osoittavat, että nykypäivän Suomessa on edelleen sukupuolistereotypioita politiikassa.

Tämän tutkimuksen tuloksia sukupuolistereotypioiden osalta ei voida verrata vastaavaan yhdysvaltalaistutkimukseen, sillä siinä verrattiin äänestäjien näkemyksiä puolueiden nais- ja miesehdokkaiden paremmuudesta. Kuitenkin tämän tutkimuksen tuloksista ja vastaavan yhdysvaltalaistutkimuksen tuloksista on todettava, että sukupuolistereotypiat ovat olemassa ja eroavat eri puolueiden äänestäjien välillä.

Tuloksia sukupuolistereotypioista perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjissä on syytä pohtia perussuomalaisten äänestäjäkunnan sukupuolikuilun ja sukupuolenmukaisen äänestämisen valossa. Perussuomalaisten miesäänestäjien vahva sukupuolenmukainen äänestäminen saattaa hyvinkin selittyä sukupuolistereotypioiden kautta. Jos perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuus verrattuna muiden puolueiden miesäänestäjien oikeistolaisuuteen selittyy yritysten irtisanomisilla, perussuomalaisten miesten stereotypiat miehistä parempina maahanmuuttopolitiikassa ja talouspolitiikassa ovat odotuksenmukaisia ja selittyvät kenties taloudellisten tekijöiden perusteella. Vaikuttaa siltä, että perussuomalainen puolue on kyennyt yhdistämään tietyn arvokonservatismin poliittiseen vasemmistolaisuuteen, jota vasemmistopuolueet eivät ole kyenneet tarjoamaan. Tämä ei ole kovin yllättävää ottaen huomioon perussuomalaiset populismin puolestapuhujana. Populismissa kannatetaan ensisijaisesti kansan mielipiteitä (PS:ten eduskuntavaaliohjelma 2011).

Vaikka stereotypiat miehistä parempina politiikassa eivät näy yhtä voimakkaasti perussuomalaisten naisäänestäjissä kuin miesäänestäjissä, kuitenkin suurin osa, 71 %, perussuomalaisten naisäänestäjistä on äänestänyt miespuolista ehdokasta. On vaikea uskoa, että perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaava sukupuolimieltymys olisi sattumaa. Ainoa sukupuolistereotypia, joka tämän tutkimuksen perusteella voi selittää perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä, on stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikassa. Jos stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikassa selittää perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä, perussuomalaisten naisäänestäjät painottavat äänestämisessä kaikkea muuta kuin ”pehmeitä, naispuolisia” poliittisia asiakysymyksiä. Perussuomalaisten naisäänestäjät toivovat todennäköisesti enemmän kuria ja järjestystä maahanmuuttopolitiikkaan ja uskovat miesten olevan sen vuoksi parempia

maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä. Maahanmuuttokriittisyys perussuomalaisten naisäänestäjien keskuudessa saattaa selittyä sillä, että maahanmuuttajien määrä on kasvussa perinteisesti naisia työllistävillä hoiva-aloilla väestön ikääntyessä. Tosin laajat irtisanomiset eivät koske perinteisten naispainotteisten alojen työpaikkoja yhtä lailla kuin teollisuuden työpaikkoja, joten perussuomalaisten naisäänestäjien maahanmuuttokriittisyys saattaa osittain selittyä jopa ksenofobialla.

Yleisesti stereotypiat näkyvät vahvemmin perussuomalaisten miesäänestäjissä kuin naisäänestäjissä, mikä mahdollisesti selittyy talouden muutoksella, jossa painopiste kansallisesta teollisuuteen perustuvasta taloudesta on vähitellen siirtynyt kansainväliseen palveluun perustuvaan talouteen (Kestilä-Kekkonen & Wass 2008, 418). Perussuomalaisten miesäänestäjät ovat teollisuuden työntekijöinä kärsineet enemmän työelämän muutoksesta kuin perussuomalaisten naisäänestäjät, joten perussuomalaisten miesäänestäjät kannattavat selvemmin perinteisiä, konservatiivisia arvoja sekä ratkaisuja, joissa naisten ja miesten roolit olisivat selkeämpiä. Toisaalta on johdonmukaista, että stereotypiat miehistä parempina politiikan toimijoina näkyvät vahvemmin PS:ten miesäänestäjissä kuin naisäänestäjissä, koska miesten näkemykset ovat keskimäärin radikaalimpia kuin naisten. Tämä näkyy myös perussuomalaisten naisäänestäjien keskustahakuisuudessa.

Lopuksi on huomautettava, että tässä tutkimuksessa käytettyjä stereotypiamuuttujia ei voida yksinään pitää perussuomalaisten äänestämisen selittäjinä eikä tämän tutkimuksen perusteella voida tehdä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä perussuomalaisten äänestäjäkunnan poikkeuksellisuudesta ennen kuin Suomessa tehdään laajempaa vertailevaa tutkimusta sukupuolistereotypioista eri puolueissa. Yksityiskohtaisempaan stereotypiatarkasteluun olisi sisällytettävä kaikkien muiden puolueiden äänestäjäkunnat erikseen, jolloin voitaisiin tehdä johtopäätöksiä siitä, mitkä stereotypiat ovat ominaisia juuri perussuomalaisten äänestäjäkunnalle ja kuinka kaavamaisesti ajatteleva äänestäjäkunta on verrattuna muiden puolueiden äänestäjäkuntiin. Olisi mielenkiintoista nähdä, onko esimerkiksi kristillisdemokraattien äänestäjillä, joiden konservatiiviset arvot vastaavat perussuomalaisten arvomaailmaa, samankaltaisia sukupuolistereotypioita kuin perussuomalaisten äänestäjillä.

Vaikka aihe vaatiikin vielä lisätutkimusta, kuitenkin jo tämän tarkastelun perusteella voidaan todeta, että tietyt sukupuolistereotypiat ovat voimakkaampia perussuomalaisten äänestäjäkunnassa kuin muiden puolueiden äänestäjäkunnissa.

6 Päätelmät

Pro gradu -tutkielman tarkoituksena on ollut tarkastella sukupuolikuilua, sukupuolenmukaista äänestämistä sekä sukupuolistereotypioita perussuomalaisen puolueen äänestäjissä. Työn empiirinen analyysiosuus jakautui kolmeen osaan, tutkimuskysymysten mukaisesti. Hypoteeseja esitettiin kolme. Ensimmäisen mukaan perussuomalaisten miesäänestäjät ovat perussuomalaisten naisäänestäjiä oikeistolaisempia. Toisen mukaan perussuomalaisten kannattajat äänestävät muiden puolueiden kannattajia useammin miesehdokasta. Kolmannen hypoteesin mukaan perussuomalaisten äänestäjien sukupuolistereotypiat eroavat muiden puolueiden äänestäjien sukupuolistereotypioista niin, että perussuomalaisten äänestäjillä on enemmän positiivisia stereotypioita miehistä politiikan toimijoina.

Ensimmäinen hypoteesi ei saanut tukea tutkimustuloksista, koska perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien välillä ei löytynyt tilastollisesti merkitsevää sukupuolikuilua. Moderni sukupuolikuiluteoria ei saanut tukea nais- ja miesäänestäjienkään osalta. Tämän tutkimuksen perusteella naisäänestäjiä ei voida pitää miesäänestäjiä vasemmistolaisempina. Tutkimuksessa selvisi kuitenkin, että tulos perussuomalaisten miesäänestäjien sijoittumisesta poliittiselle vasemmisto–oikeisto -akselille verrattuna muiden puolueiden miesäänestäjien keskimääräiseen sijoittumiseen on tilastollisesti merkitsevä. Perussuomalaisten miesäänestäjät ovat keskimääräistä miesäänestäjää selvästi vasemmistolaisempia.

Toinen ja kolmas hypoteesi sen sijaan saivat tukea tutkimustuloksista, kolmas hypoteesi tosin vain hienoista. Toinen hypoteesi sai empiirisessä analyysissä täyden tuen: perussuomalaisten sekä nais- että miesäänestäjät äänestävät selvästi useammin miespuolista ehdokasta verrattuna muiden puolueiden äänestäjiin, joten perussuomalaiset äänestäjät ovat suorastaan poikkeuksellisia sukupuolenmukaisen äänestämisen suhteen. Aiemman tutkimuksen valossa perussuomalaisten naisäänestäjät ovat olleet poikkeuksellisia äänestäessään selvästi useammin mies- kuin naisehdokasta, mutta tämän tutkimuksen perusteella perussuomalaiset miesäänestäjätkin äänestävät muita miesäänestäjiä selvästi useammin miespuolista ehdokasta.

Kolmas hypoteesi sai osittaista tukea, sillä perussuomalaisten äänestäjäkunnan ja muiden puolueiden äänestäjäkuntien sukupuolistereotypiat tosiaan eroavat toisistaan. Perussuomalainen äänestäjäkunta kokonaisuudessaan pitää miehiä parempina päätöksentekijöinä ja kyvykkäämpinä talouspolitiikan ja maahanmuuttopolitiikan hallinnassa verrattuna muiden puolueiden äänestäjiin. Kokonaisuudessaan voidaan tehdä se johtopäätös, että perussuomalaisten äänestäjät ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä useammin miesten olevan naisia parempia politiikassa. PS:ten miesäänestäjillä nämä stereotypiat näkyvät vahvemmin kuin PS:ten naisäänestäjillä. Kuitenkin muihin naisäänestäjiin verrattuna perussuomalaisten naisäänestäjät ajattelevat (kuten perussuomalaisten miesäänestäjätkin), että miehet ovat parempia kuin naiset maahanmuuttopolitiikan käsittelemisessä. Perussuomalaisten naisäänestäjien osalta ei kuitenkaan voida tehdä sitä johtopäätöstä, että naiset varsinaisesti ajattelisivat miesten olevan naisia parempia politiikassa. Hypoteesin todentamiseen tarvitaan lisätutkimusta. Jatkossa olisi syytä tutkia stereotypioita eri puolueiden nais- ja miesäänestäjissä.

Tutkimustulosten pohjalta on syytä tehdä muutama päätelmä ja pohtia ensinnäkin perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien eroja ja toiseksi sitä, mistä sukupuolistereotypiat mahdollisesti johtuvat.

Tämä tutkimus on tuonut uutta tietoa perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjistä. Voidaan sanoa, että erot perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien välillä ovat suhteellisen pieniä. Kolmijakoisista tuloksista on ensinnäkin nostettava esille se, että perussuomalaisten arvokonservatiivisesta taustasta huolimatta puolueen sekä nais- että miesäänestäjät ovat yllättävän maltillisia poliittisella vasemmisto–oikeisto -akselilla. Yllättävä havainto on perussuomalaisten miesäänestäjien vasemmistolaisuus verrattuna muihin miesäänestäjiin, mikä osoittaa, että perussuomalaisten äänestäjistä löytyy sekä poliittisen vasemmiston että oikeiston kannattajia.

Toiseksi perussuomalaisten sekä nais- että miesäänestäjät äänestävät miespuolista ehdokasta, joten äänestäminen on sukupuolittunutta ja ehdokkaan sukupuolella on vaikutusta perussuomalaisille äänestäjille. Yllättävintä on perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaava sukupuolimieltymys. Mielenkiintoista olisi tietää, onko tämä sattuma vai haluavatko perussuomalaisten äänestäjät todellakin enemmän miehiä

politiikkaan. Jos tulos ei ole sattuma, jokin ratkaiseva tekijä on saanut suurimman osan perussuomalaisten naisäänestäjistä äänestämään miespuolista ehdokasta. Jos 71 % perussuomalaisten naisäänestäjistä äänestää miespuolista ehdokasta, se saattaa tarkoittaa, että perussuomalaisten naisäänestäjät arvioivat naispuolisia ehdokkaita ankarammin kuin miespuolisia ehdokkaita. Jos stereotypiat selittävät perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä, stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan hoitajina on tämän tutkimuksen perusteella yksi tekijä, joka on perussuomalaisten naisäänestäjien äänestämisen taustalla. Jos sukupuolistereotypiat selittävät perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä, perussuomalaisten naisäänestäjiä voidaan pitää poikkeuksellisina, koska he painottavat äänestämisessä kaikkea muuta kuin pehmeitä, ”feminiinisiä” poliittisia asiakysymyksiä. Perussuomalaisten miesäänestäjien oman sukupuolen äänestämistä saattavat selittää stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä sekä stereotypiat miehistä parempina talous- ja maahanmuuttopolitiikan hoitajina.

Perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjiä voidaan tänä päivänä pitää poikkeuksellisina sukupuolinäkökulmasta. Perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjät haluavat muita puolueita todennäköisemmin enemmän miehiä politiikkaan. Tämän tutkimuksen analyysiosassa on aikaisemmin pohdittu mahdollisia syitä valintaa ohjaavalle sukupuolimieltymykselle (Ks. 5.2 Sukupuolenmukainen äänestäminen). Aiempien tutkimusten lisäksi valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä saattavat selittää tekijät, joita on vaikea tutkia, kuten se, että perussuomalaisten miesäänestäjillä saattaa olla vaikutusta perussuomalaisten naisäänestäjien mielipiteisiin. Kenties perussuomalaisten miesäänestäjillä on suuremmat vaikutusmahdollisuudet puolisoidensa mielipiteisiin kuin muiden puolueiden miesäänestäjillä.

Kolmanneksi on todettava, että sukupuolistereotypioiden suhteen eroja perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjien väliltä löytyy, mutta eroja löytyy myös perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien välillä. Johtopäätöksenä on todettava, että kokonaisuudessaan perussuomalaiset äänestäjät todellakin ajattelevat muiden puolueiden äänestäjiä todennäköisemmin, että miehet ovat naisia parempia politiikassa, joten perinteisiä sukupuolistereotypioita voidaan pitää osana perussuomalaisten äänestäjien

puolueidentifikaatiota. Tulos ei ole kovinkaan yllättävä vaan jopa odotettu perussuomalaisten maskuliinisuuden ja konservatiivisten kulttuuri- ja moraaliarvojen perusteella. Perinteisillä sukupuolistereotypioilla on siis edelleen merkitystä nykypäivän politiikassa, ja ne ovat itse asiassa ajankohtaisempia kuin aikaisemmin perussuomalaisten kannatusnousun myötä.

Nais- ja miesäänestäjien vertailun tulokset kertoivat, että perussuomalaisten miesäänestäjät ajattelevat perussuomalaisia naisäänestäjiä kaavamaisemmin miesten olevan parempia politiikassa. Stereotyyppisiä käsityksiä voidaan näin ollen pitää selityksenä perussuomalaisten miesäänestäjien valintaa ohjaavalle sukupuolimieltymykselle äänestää miespuolista ehdokasta. Stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan hoitajina selittää puolestaan mahdollisesti perussuomalaisten naisäänestäjien valintaa ohjaavaa sukupuolimieltymystä.

Toisaalta on huomionarvoista, että stereotyyppinen näkemys, joka yhdistää sekä perussuomalaisten mies- että naisäänestäjiä on nimenomaan stereotypia miehistä parempina maahanmuuttopolitiikan hoitajina. Maahanmuuttopolitiikka on rikollisuuden torjunnan ohella perussuomalaisen puolueen valinnan tyypillisin syy (Borg 2012c, 244). Perussuomalainen puolue on haalinut itselleen työväestön ääniä maahanmuuttokriittisyydellään, ja ilmeisesti perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjillä on yhtenevät mielipiteet maahanmuuttopolitiikasta. Maahanmuutto ja globalisaatio ovat nykypäivänä merkittäviä poliittisia huolenaiheita työväestölle ja perussuomalaiset ovat nostaneet nämä huolenaiheet poliittiselle agendalle. SDP ja vasemmistoliitto eivät ilmeisesti ole pystyneet tyydyttämään kaikkia työväestön nykypäivän toiveita.

Se, että sukupuolistereotypiat näkyvät vahvemmin perussuomalaisten miesäänestäjissä, ei sinänsä ole kovin yllättävä tulos. Tämän tutkimuksen tulokset kertovat perussuomalaisten nais- ja miesäänestäjistä lisäksi sen, että talous- ja maahanmuuttopolitiikka ovat selvästi tärkeitä asiakysymyksiä puolueelle. Kenties se, että perussuomalaisten äänestäjät ajattelevat miesten olevan parempia maahanmuutto- ja talouspolitiikan hoidossa, vaikuttaa siihen, että perussuomalaisten äänestäjät uskovat miesten hoitavan nämä politiikan osa-alueet perussuomalaisten äänestäjien haluamalla tavalla.

Pitäisikö muutoksen, jota perussuomalaisten äänestäjät äänestämisellään ilmaisevat, olla muutos maahanmuutto- ja talouspolitiikassa, joiden päätöksenteossa tarvitaan miehisiä piirteitä? Tämän johtopäätöksen tekemiseksi tarvitaan jatkotutkimusta luonteenpiirrestereotypioiden vaikutuksesta äänestyskäyttäytymiseen.

Perussuomalaisessa puolueessa maahanmuuttokysymys liittyy henkilökohtaiseen turvallisuuteen kaduilla, rikollisuuteen ja huoleen työpaikoista (Arter 2010, 484; HS 2008), joten ei ole ihme, että stereotypiat miehistä parempina juuri talous- ja maahanmuuttopolitiikassa näkyvät perussuomalaisten äänestäjissä. Arterin mukaan perussuomalaisten traditionalismi näkyykin muun muassa perussuomalaisten sitoutumisessa poliisivoimien kasvattamiseen ja oikeuden ja lainsäädännön lisäämiseen ja kerjäämisen kieltämiseen (Arter 2012, 815). Yhteenvetona on siis todettava, että perussuomalainen puolue on todella onnistunut yhdistämään poliittisen vasemmiston työväenluokkaisuuden ja oikeistolaisen arvokonservatismin. Jatkossa olisi hyvä tutkia valittujen perussuomalaisten nais- ja miesehdokkaiden näkemyksiä äänestäjien näkemyksiin. Monipuolisten tulosten saamiseksi olisi hyvä, jos jatkotutkimuksissa olisi enemmän sukupuolistereotypiamuuttujia ja yksityiskohtaisia kysymyksiä sukupuolistereotypioista ja puolueesta.

Suomalaisista tutkijoista Anne Holli (1994, 34) on pohtinut sukupuolistereotypioiden syitä. Naisehdokkaita arvioidaan stereotyyppisesti erityisesti silloin, kun ehdokasta ei tunneta hyvin tai tiedot ehdokkaasta ovat epämääräisiä tai ristiriitaisia. Holli esittää tiedon puutteen johtavan siihen, että naisehdokkaan odotetaan vastaavan naisen stereotyyppiä ja ajavan tiettyjä naispuolisille ehdokkaille sopivia asiakysymyksiä. Kannattaisi ehkä tutkia johtuvatko PS:ten äänestäjien sukupuolistereotypiat äänestäjien tiedonpuutteesta.

Toinen jatkotutkimusaihe olisi PS:ten kansanedustajien sukupuolistereotyyppisten näkemysten vertailu PS:ten äänestäjien käsityksiin. Jos stereotyyppinen ajattelu vallitsee äänestäjien lisäksi myös valittujen ehdokkaiden keskuudessa, stereotypiat vaikuttavat vahvasti puolueen arvomaailmaan.

Sukupuolistereotypioiden paikkansapitävyys olisi yksi mielenkiintoinen jatkotutkimuksen aihe. Jos stereotypiat pitävät paikkansa, toisin sanoen jos naiset hallitsevat paremmin

tunnepuolen kysymyksiä, sukupuoleen liittyvä poliittinen keskustelu nousisi varmasti pinnalle ja saattaisi jopa aiheuttaa uudenlaisen sukupuoleen liittyvän poliittisen vastakkainasettelun.

Sukupuolenmukainen äänestäminen ja tietyt sukupuolistereotypiat selittävät selvästikin perussuomalaisten äänestäjäkuntaan kuulumista. Perussuomalaisten äänestäjäkunnan valintaa ohjaava sukupuolimieltymys, stereotypia miehistä parempina päätöksentekijöinä, talous- ja maahanmuuttopolitiikassa heijastavat perussuomalaisten konservatiivisia kulttuuri- ja moraaliarvoja ja sosioekonomisia taustatekijöitä. Olisi tärkeää tutkia, kannattavatko nykypäivän työväenluokkaan kuuluvat miehet ja naiset sukupuolten välistä perinteistä työnjakoa enemmän kuin muut. Sukupuolistereotypioiden ja niiden vaikutusten ymmärtämiseksi tarvitaan vielä laajoja jatkotutkimuksia.

Tämän tutkimuksen tulokset on helppo sisällyttää poliittiseen arvokeskusteluun. Johtopäätöksistä nousee monia tärkeitä kysymyksiä: Millaista arvomaailmaa perussuomalaisten äänestäjäkunta kannattaa? Minkälaisia yhteiskunnallisia muutoksia puolueen äänestäjät toivovat? Ja ennen kaikkea onko sukupuolella merkitystä? Tämän tutkimuksen valossa sukupuolistereotypioita on edelleen politiikassa. Äänestäjien mielipiteet osoittavat, että puolueiden väliltä löytyy eroja siinä, kuinka sukupuoli nähdään nykypäivän Suomessa. Jää nähtäväksi, tuleeko poliittiseen kamppailuun sisältymään uusia sukupuoleen liittyviä ulottuvuuksia perussuomalaisten arvojen kannatuksen kasvun myötä. Perinteisten sukupuoliroolien ja arvojen kannatuksen lisääntyminen on näkynyt ainakin julkisessa poliittisessa keskustelussa, esimerkiksi perussuomalaisten suhtautumisessa tasa-arvoiseen avioliittolakiin Perussuomalaiset vastustavat saman sukupuolen välisiä liittoja, homoparien adoptio-oikeuksia ja puolustavat kristillistä avioliitoa (Arter 2012, 815).

Jos tuloksia tarkastelee tasa-arvon näkökulmasta, niitä voidaan pitää jopa naisten alistamista vahvistavina. Feministien mukaan miehet edelleen monopolisoivat korkeampia poliittisia tasoja, paremmin palkattuja työpaikkoja ja suurten instituutioiden valtapositioita. Naisten alistaminen ei ole loppunut ja vanhojen asenteiden perinteet ovat edelleen olemassa. (On 2010, 245–246.) Naisten uran etenemisen taustalla olevat ns. lasikatot, jotka estävät naisia etenemään johtotehtäviin. Naisilla on keskimäärin parempi koulutus ja työkokemus kuin samoissa tehtävissä työskentelevillä miehillä, mikä pitää paikkansa hyvin palkatuissa

tehtävissä niin yksityisissä yrityksissä kuin julkisilla aloillakin. Toisin sanoen naisten täytyy olla parempia kuin miehet saadakseen samoja tehtäviä kuin miehet (Haaparanta 2010, 250). Kun naisilta odotetaan lähtökohtaisesti enemmän kuin miehiltä, naiset eivät välttämättä edes hae johtotehtäviin, vaikka olisivat kykeneviä siihen. Toisaalta se, että naiset hakeutuvat alempiin virkoihin, saattaa myös johtua naisten ja miesten biologisista eroista: Miehet ottavat keskimäärin enemmän riskejä ja ovat kilpailunhaluisempia kuin naiset. Tutkimusten mukaan sukupuolten välistä eroa selittää biologian lisäksi kuitenkin myös ympäröivä kulttuuri (Halko 2012), joten sukupuolistereotypioilla ja sukupuolirooleilla on merkitystä.

Lähteet

Abele, Andrea E. & Cuddy, Amy J.C. & Judd, Charles M. & Yzerbyt, Vincent Y. 2008. Fundamental dimensions of social judgement. *European Journal of Social Psychology* 38:7, 1063–1065. Wiley InterScience. Verkkojulkaisu saatavilla osoitteesta: www.interscience.wiley.com. http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/ejsp.574/abstract. [Viitattu 2.3.2013.]

Alexander, Deborah & Andersen, Kristi. 1993. Gender as a factor in the Attribution of Leadership Traits. *Political Research Quarterly* 46:3, 527–545. University of Utah. Sage.

Arter, David. 2010. The Breakthrough of Another West European Populist Radical Right Party? The Case of the True Finns. *Government and Opposition. An International Journal of Comparative Politics* 45:4, 484–504. Oxford UK & Malden, Massachusetts, USA: Blackwell.

Arter, David. 2012. Analysing 'Successor Parties': The Case of the True Finns. *West European Politics* 35:4, 803–825. Routledge.

Asikainen, Anna-Leena. 2010. Naiset vaaliuurnilla – taloustieteen näkökulma. Teoksessa Marja-Liisa Halko, Mikkola, Anne & Ruuskanen, Olli-Pekka (toim.), *Naiset, miehet ja talous,* s. 53–68. Helsinki: Gaudeamus, Yliopistopaino.

Bakan, David. 1966. *The duality of human existence: An essay on psychology and religion.* Oxford, England: Rand McNally.

Banaji, Mahzarin R. & Hardin, Curtis & Rothman, Alexander J. 1993. Implicit Stereotyping in Person Judgement. *Journal of Personality and Social Psychology* 65:2, 272–281. American Psychological Association.

Bejarano, Christina E. & Manzano, Sylvia & Montoya, Celeste. 2011. Tracking the

Latino Gender Gap: Gender Attitudes across Sex, Borders, and Generations. *Politics & Gender* 7(2011), 521–549.

Bergqvist, Christina. 1999. Norden – en modell eller flera? Teoksessa Christina Bergqvist, Borchorst, Anette, Christensen, Ann-Dorte, Ramstedt-Silén, Viveca, Raaum, Nina & Styrkársdóttir, Auður (toim.), *Likestilte demokratier? Kjønn og politikk i Norden*,s. 3-13. Nordisk Ministerråd.
Oslo: Universitetsforlaget AS.

Bergqvist, Christina, Adman, Per & Jungar, Ann-Catherine. 2008. *Kön och politik.* Stockholm: SNS Förlag.

Berndtson, Erkki. 2008. *Politiikka tieteenä. Johdatus valtio-opilliseen ajatteluun.* Hallinnon kehittämiskeskus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Betz, Hans-Georg. 1994. *Radical Right-wing Populism in Western Europe.* New York: Palgrave Macmillan, St. Martin´s Press.

Black, Jerome & Erickson, Lynda. 2003. Women candidates and voter bias: do women politicians need to be better? *Electoral Studies* 22, 81–100. Elsevier Science Ltd.

Borg, Sami (toim.). 2012. *Muutosvaalit 2011*. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012.

Borg, Sami. 2012a. Johdanto. Teoksessa *Muutosvaalit 2011*. s. 17–25. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012.

Borg, Sami. 2012b. Perussuomalaiset. Teoksessa *Muutosvaalit 2011*. s. 191–210. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012.

Borg, Sami. 2012c. Tärkeimmät asiakysymykset ja vakavimmat ongelmat. Teoksessa *Muutosvaalit 2011*, 240–252. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012.

Borg, Sami & Grönlund, Kimmo. 2012. Liite 1. Vuoden 2011 eduskuntavaalitutkimuksen pääaineisto. Teoksessa *Muutosvaalit 2011*, 347–350. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012.

Borg, Sami & Grönlund, Kimmo. 2011. Eduskuntavaalitutkimus 2011 [elektroninen aineisto]. FSD2653, versio 2.0 (2012-04-23). Helsinki: Taloustutkimus [aineistonkeruu], 2011. Vaalitutkimuskonsortio [tuottaja], 2011. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja] 2012.

Borisyuk, Galina & Rallings, Colin & Thrasher, Michael. 2007. Women in English local government, 1973-2003: getting selected, getting elected. *Contemporary Politics* 13:2, 181–199. Routledge Taylor & Francis Group.

Burden, Barry C. 2008. The Social Roots of the Partisan Gender Gap. *Public Opinion Quarterly* 72:1, 55–75.

Campbell, Angus & Converse, Philip & Miller, Warren & Stokes, Donald. 1960. *The American Voter*. New York: John Wiley & Sons, Inc.

Campbell, Rosie. 2006. *Gender and the vote in Britain. Beyond the gender gap?* University of Oxford. European Consortium for Political Research (ECPR).

Canter, Rachelle J. & Meyerowitz, Beth E. 1984. Sex-Role Stereotypes: Self-Reports of Behavior. *Sex Roles* 10, Nos. ¾, 293–306.

Del Giudice, Marco & Booth, Tom & Irwing, Paul. 2012. *The Distance Between Mars and Venus: Measuring Global Sex Differences in Personality.* http://www.plosone.org/article/info:doi/10.1371/journal.pone.0029265. [Viitattu 2.3.2013.]

Doan, Alesha E. & Haider-Markel Donald P. 2010. The Role of Intersectional Stereotypes on Evaluations of Gay and Lesbian Political Candidates. *Politics & Gender* 6 (2010), 63–91.

Dolan, Kathleen. 1998. Voting for Women in the "Year of the Woman". *American Journal of Political Science* 42:1, 272–293. Midwest Political Science Association (MPSA).

Dolan, Kathleen & Holbrook, Thomas. 2001. Knowing Versus Caring: The Role of Affect and Cognition in Political Perceptions. *Political Psychology* 22:1, 27–44. Blackwell.

Eagly, Alice H. 1987. *Sex differences in social behavior: A social-role interpretation.* Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Eduskunta 2013. *Perussuomalaisten eduskuntaryhmä.* Eduskuntatiedotuksen verkkotuottaja Petteri Nyman. http://web.eduskunta.fi/Resource.phx/eduskuntaryhmat/eduskuntaryhma-ps01/index.htx?subpage=jasenet&te=ps01. [Päivitetty 2.1.2013.] [Viitattu 2.1.2013.]
Kansanedustajien sukupuolijakauma http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/tixhaku.sh?lyh=hex8160?lomake=tix5050. [Päivitetty 4.1.2013.] [Viitattu 4.1.2013.]

Eloranta, Jarkko. 2002. Kauppa ja julkiset palvelut. Teoksessa Merja Leskinen (toim.), *Maailma kaupan. Parempaan globalisaatiohallintaan.* Työväen sivistysliitto.

Esping-Andersen, Gøsta. 1990. *The three worlds of welfare capitalism.* Oxford, UK: Polity Press. Blackwell.

Evans, Jocelyn A.J. 2004. *Voters & Voting. An Introduction.* University of Salford, UK. Sage.

Fiber, Pamela & Fox, Richard. 2002. The Role of Gender in Open-Seat Elections for Congress: An Analysis of Fund-Raising and Vote Share, 1980-2000. Paper prepared for delivery at the American Political Science Association meeting, Boston, August 28 – September 1, 2002.

Fink, Arlene. 1995. *The survey handbook.* Sage.

Fiske, John. 1990. *Introduction to communication studies.* 2. painos. London and New York: Routledge.

Fox, Richard & Smith, Eric. 1998. The Role of Candidate Sex in Voter Decision-Making. *Political Psychology* 19:2, 405–419.

Grönlund, Kimmo & Westinen, Jussi. 2012. Puoluevalinta. Teoksessa Sami Borg (toim.), *Muutosvaalit 2011*. s. 156–188. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012.

Haaparanta, Pertti. 2010. Globalisaatio ja naisten asema. Teoksessa *Naiset, miehet ja talous.*Toim. Marja-Liisa Halko, Anne Mikkola & Olli-Pekka Ruuskanen. Helsinki University Press (2010). Gaudeamus.

Halko, Marja-Liisa. 2012. Naisten ja miesten valinnat. Naiset, miehet ja talous kurssin luento 27.1.2012.

Hayes, Danny. 2011. When Gender and Party Collide: Stereotyping in Candidate Trait Attribution. *Politics & Gender* 7(2011), 133–165. American University.

Harrop, Martin & Miller, William. 1987. *Elections and Voters. A Comparative Introduction.* Basingstoke: Macmillan. New Amsterdam Books.

Heilman, Madelie. 2001. Description and Prescription: How Gender Stereotypes

Prevent Women´s Ascnet Up the Organizational Ladder. *Journal of Social Issues* 4(2001), 657–674. New York University.

Helsingin Sanomat 27.10.2008: Professori Martikainen: Oikeistopopulismi teki läpimurron Suomeen. Hs.fi Uutiset, Politiikka. http://www.hs.fi/politiikka/artikkeli/Professori+Martikainen+Oikeistopopulismi+teki+l%C3%A4pimurron+Suomeen/1135240578885 [Viitattu 15.2.2013.]

Helsingin Sanomat 31.3.2012: Kuinka pysyvä on eduskuntavaalien muutos? HS:n pääkirjoitus. Päätoimittaja Mikael Pentikäinen.

Hilton, J. L. & von Hippel, W. 1996. Stereotypes. *Annual review of psychology* 47, 237–271. Palo Alto, CA: Annual Reviews.

Holli, Anne Maria & Wass, Hanna. 2010. Gender-based voting in the parliamentary elections of 2007 in Finland. *European Journal of Political Research* 49, 598–630. European Consortium for Political Research. Blackwell.

Holli, Anne Maria. 1994. Mara vai Lillan? Presidenttiehdokkaiden evaluointi mielipidekirjoituksissa. Teoksessa Johanna Lammi-Taskula (toim.), *Sukupuoli, media ja presidentinvaalit.* Sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvojulkaisuja 1/1994. Helsinki: Painatuskeskus Oy Pikapaino.

Huddy, Leonie & Terkildsen, Nayda. 1993a. Gender stereotypes and the perception of male and female candidates. *American Journal of Political Science* 37:1, 119–147.

Huddy, Leonie & Terkildsen, Nayda. 1993b. The Consequences of Gender Stereotypes for Women Candidates at Different Levels and Types of Office. *Political Research Quarterly* 46:3, 503–525. University of Utah.
Sage.

Inglehart, Ronald. 1997. *Modernization and Postmodernization. Cultural, Economic and Political Change in 43 Societies.* Princeton: Princeton University Press.

Inglehart, Ronald & Baker, Wayne. 2000. Modernization, Cultural Change, and the Persistence of Traditional Values. *American Sociological Review* 65:1(99), 19–51.

Inglehart, Ronald & Norris, Pippa. 2000. The Developmental Theory of the Gender Gap: Women´s and Men´s Voting Behavior in Global Perspective. *International Political Science Review* 21:4, 441–463. Sage.

Inglehart, Ronald & Norris, Pippa. 2003. *Rising Tide. Gender equality and cultural change around the world.* Cambridge: Cambridge University Press.

Johns, Robert & Winters, Kristi & Campbell, Rosie. 2011. My Heart Says One Thing but My Head Says Another? Men, Women, and the Psychology of Partisanship in Britain. *Politics & Gender* 7(2011), 193–222.

Kaid, Lynda & Myers, Sandra & Pipps, Val &Hunter, Jan. 1984. Sex Role Perceptions and Televised Political Advertising: Comparing Male and Female Candidates. *Women and Politics* 4, 41–53.

Kaufmann, Karen. 2006. The Gender Gap. *Political Science & Politics* 39:03, 447–453.

Kazmier, Leonard J. 2004. *Business Statistics.* 4. painos. Schaum's Outline Series. The McGraw-Hill Companies, Inc.

Kestilä-Kekkonen, Elina & Wass, Hanna. 2008. Representation of the Work-related Immigration Issue: Positions of the Finnish Electorate and MP Candidates in the 2003 Parliamentary Elections. *Ethnopolitics* 7:4, 413–432. University of Turku & University of Helsinki.

King, David & Matland, Richard. 2003. Sex and the Grand Old Party: An Experimental Investigation of the Effect of Candidate Sex on Support for a Republican Candidate. *American Politics Research* 31, 595–612. Sage.

Kivioja, Kreeta-Maria. 2012. Populismin sukupuoli. Diskurssianalyysi perussuomalaisten naisten mediaesityksistä vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Tiedotusopin pro gradu -tutkielma, lokakuu 2012. Tampereen yliopisto, Tiedotusopin laitos.

Koch, Jeffrey. 2002. Gender Stereotypes and Citizens´ Impressions of House Candidates´ Ideological Orientations. *American Journal of Political Science* 46:2, 453–462. Midwest Political Science Association (MPSA).

Koch, Jeffrey. 2000. Do Citizens Apply Gender Sterotypes to Infer Candidates Ideological Orientations? *The Journal of Politics* 2, 414–429. Cambridge University Press.

Koch, Jeffrey. 1999 Candidate Gender and Assessments of Senate Candidates. *Social Science Quarterly* 80:1, 84–96. University of Texas Press.

Kuusi, Heli, Jakku-Sihvonen, Ritva & Koramo, Marika. 2009. Koulutus ja sukupuolten tasa-arvo. Sosiaali- ja terveysministeriö. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:52. Helsinki: Yliopistopaino.

Kuusipalo, Jaana. 2011. *Sukupuolittunut poliittinen edustus Suomessa.* Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto, Johtamiskorkeakoulu.

KvantiMOTV 2012. Tutkimusprosessi & Tutkimusasetelma & Logistinen regressio. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/intro.html [Päivitetty 28.4.2011.] [Viitattu 26.11.2012.]

Leeper, Mark. 1991. The impact of prejudice on female candidates – An

experimental look at voter inference. *American Politics Quarterly* 19, 248–161.

Lipset, Seymor Martin & Rokkan, Stein. 1967. *Party Systems and Voter Alignments.* New York: The Free Press.

Maslow, Abraham. 1943. A Theory of Human Motivation. *Psychological Review* 50:4, 370–396.

McDermott, Monika. 1997. Voting Cues in Low-Information Elections: Candidate Gender as a Social Information Variable in Contemporary United States Elections. *American Journal of Political Science* 41:1, 270–283. Midwest Political Science Association (MPSA).

McElroy, Gail & Marsh, Michael. 2010. Candidate Gender and Voter Choice: Analysis from a Multimember Preferential Voting System. *Political Research Quarterly* 63:4, 822–833. University of Utah. Sage.

Nousiainen, Jaakko. 1998. *Suomen poliittinen järjestelmä.* Helsinki: WSOY.

On, Steve. 2010. Interview with Carole Pateman by Steve On. *Contempporary Political Theory* (2010)9, 239-250. Macmillan Ltd.

Paloheimo, Heikki. 2003. Miten äänestäjät valitsevat puolueen? *Politiikka* 45:3,175–193.

Paloheimo, Heikki. 2012. Populismi puoluejärjestelmän vedenjakajana. Teoksessa Sami Borg (toim.) *Muutosvaalit 2011*. Oikeusministeriö. Selvityksiä ja ohjeita 16/2012 , 324–344.

Paloheimo, Heikki & Raunio, Tapio (toim.) 2008. *Suomen puolueet ja puoluejärjestelmä.* 1. painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Pateman, Carole. 1988. *The Sexual Contract.* Stanford, California: Stanford University Press. [Alkuperäinen julkaisija: Polity Press, Cambridge in association with Basil Blackwell, Oxford.]

Pateman, Carole. 1986. Introduction: The theoretical subversiveness of feminism. Teoksessa Carole Pateman & Gross, Elizabeth (toim.), *Feminist Challenges. Social and Political Theory,* 1–10. Sydney, London, Boston: Allen & Unwin Australia Pty Ltd.

Pekonen, Kyösti. 2009. Deliberatiivinen demokratia. Demokratiateorian kurssin luento 3.11.2009.

Pelttari, Mikko. 2013. Perussuomalaisten nousu on tervehdyttänyt julkista keskustelua. Yliopisto lehden verkkojulkaisu. [Julkaistu 25.2.2013.] *Yliopisto-lehti* 2/2013. http://yliopisto-lehti.helsinki.fi/?article=7443 [Viitattu 3.3.2013.]

Perussuomalaisten eduskuntavaaliohjelma 2011.
Suomalaiselle sopivin. Perussuomalaiset r.p:n eduskuntavaaliohjelma 2011. http://www.perussuomalaiset.fi/ohjelmat/ [Päivitetty 25.2.2011.] [Viitattu 15.2.2013.]
Perussuomalaiset – suomalaiselle sopivin! http://www.perussuomalaiset.fi/arvomaailmamme/ [Päivitetty 25.2.2011.] [Viitattu 5.3.2013.]

Perussuomalaisten säännöt 2009. Perussuomalaiset rp:n säännöt. Hyväksytty Patentti- ja Rekisterihallituksessa 18.11.2009.

Pesonen, Pertti, Sänkiaho, Risto & Borg, Sami.1993. *Vaalikansan äänivalta. Tutkimus eduskuntavaaleista ja valitsijakunnasta Suomen poliittisessa järjestelmässä.* Helsinki: WSOY.

Plutzer, Eric & Zipp, John F. 1996. Identity politics, partisanship and voting for women candidates. *Public Opinion Quarterly* 60:1, 30–57.

Purho, Hannu. 2006. Perussuomalaisten historia pähkinänkuoressa. *Perussuomalainen* 12/2006. 11. vuosikerta.

Raaum, Nina. 1999. Kvinner i offisiell politikk: historiske utviklingslinjer. Teoksessa Christina Bergqvist, Borchorst, Anette, Christensen, Ann-Dorte, Ramstedt-Silén, Viveca, Raaum, Nina & Styrkársdóttir, Auður (toim.), *Likestilte demokratier? Kjönn og politikk i Norden.* Nordisk Ministerråd. Oslo: Universitetsforlaget AS, Gjøvik Bokbinderi AS.

Rahkonen, Juho. 2011. Perussuomalaisten ruumiinavaus. Onko työväen protestipuolueen kannatus saavuttanut vielä ylärajaansa? *Yhteiskunta ja Politiikka* 76(2011):4. s. 425–435

Rahkonen, Susanna. 2002. Hyvinvointijärjestelmä – kustannus vai menestystekijä globaalitaloudessa. Teoksessa Merja Leskinen (toim.), *Maailma kaupan. Parempaan globalisaatiohallintaan.* Työväen sivistysliitto.

Reunanen, Esa & Suhonen, Pertti. 2009. Kansanedustajat ideologisella kartalla. Teoksessa *Vaalit yleisödemokratiassa: Eduskuntavaalitutkimus 2007,* 325–374. Tampere: Tampere University Press.

Robson, Colin. 2007. *How to do a research project: A guide for Undergraduate Students.* Oxford: Blackwell.

Robson, Colin. 2002. *Real world research.* 2. painos. Blackwell.

Sanbonmatsu, Kira. 2002. Gender Stereotypes and vote choice. *American Journal of Political Science* 46:1, 20–34. Midwest Political Science Association (MPSA).

Sanbonmatsu, Kira & Dolan, Kathleen. 2009. Do Gender Stereotypes Transcend

Party? *Political Research Quarterly* 62:3, 485–494.

Sczesny, Sabine, Bosak, Janine, Neff, Daniel & Schyns, Birgit. 2004. Gender Stereotypes and the Attribution of Leadership Traits: A Cross-Cultural Comparison. *Sex Roles* 51, Nos 11/12, 631–645.

Sapiro, Virginia & Conover, Pamela. 1997. The Variable Gender Basis of Electoral Politics: Gender and Context in the 1992 US Election. *British Journal of Political Science* 27:4, 497–523.

Shapiro, Robert Y. & Mahajan, Harpreet. 1986. Gender Differences in Policy Preferences: A Summary of Trends from the 1960s to the 1980s. *Public Opinion Quarterly* 50:1, 42–61. Communication & Mass Media Complete.

Söderfeldt, Björn. 1972. *Statsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Tasa-arvotiedon keskus 2012. Tasa-arvosanastoa. Tasa-arvotiedonkeskus Minna. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto (FSD). Tampereen Yliopisto. http://www.minna.fi/web/guest/tasa-arvon-perussanasto_artikkeli. [Viitattu 20.10.2012.]

Tilastokeskus 2005. Työllinen työvoima ammatin, sukupuolen ja iän mukaan 31.12.2005. Työssäkäyntitilasto 2005. Helsinki: Tilastokeskus. http://www.stat.fi/tup/tasaarvo/tilastotietoa.html#ty%C3%B6markkinat. [Viitattu 28.1.2013.]

Tilastokeskus 2011. Ehdokkaiden asettaminen eduskuntavaaleissa 2011. Suomen virallinen tilasto (SVT): Eduskuntavaalit [verkkojulkaisu]. ISSN=1799-6252. Ehdokasasettelu 2011. Helsinki: Tilastokeskus. http://tilastokeskus.fi/til/evaa/2011/01/evaa_2011_01_2011-0322_tie_001_fi.html. [Viitattu: 3.2.2013.]

Tilastokeskus 2012. 1.9. Otanta. http://www.stat.fi/tup/verkkokoulu/data/tlkt/01/09/index.html. [Päivitetty 9.11.2012.] [Viitattu 29.11.2012.]

Tsaliki, Liza. 2000. Challenging and negotiating the myths. Gender divisions in the situation comedy. Teoksessa Simon Duncan & Pfau-Effinger, Birgit (toim.), *Gender, Economy and Culture in the European Union.* London and New York: Rotledge, Research in gender and Society.

Vaalitutkimus 2012. Kansallinen vaalitutkimus. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto & Suomen vaalitutkimuskonsortio. http://www.vaalitutkimus.fi/fi/vaalitutkimus_suomessa.html [Viitattu 28.11.2012.]

Valli, Raine. 2001. *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen.* PS-kustannus. Gummerus.

Van Der Brug Wouter, Fennema Meindert & Tillie Jean. 2000. Anti-immigrant parties in Europe: Ideological or protest vote? *European Journal of Political Research* 37, 77–102. Netherlands: Kluwer Academic Publishers.

Wass, Hanna. 2011. Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät – Johdanto. Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät -kurssin luento 17.1.2011.

Welch, Susan & Studlar, Donley. 1986. British Public Opinion toward Women in Politics: A Comparative Perspective. *The Western Political Quarterly* 39:1, 138–154. University of Utah.

Ylen tulospalvelu 2011. Ehdokkaat äänimääräjärjestyksessä. http://yle.fi/vaalit/tulospalvelu/2011/ehdokkaat_aanimaarajarjestyksessa.html [Päivitetty 20.4.2011.] [Viitattu 10.3.2013.]

Liitteet

Liite 1. Lyhenteiden selitykset:

KA= $\bar{x}$ = Keskiarvo

OR = Odds ratio

Var. = Varianssi

Poliittiset puolueet:

PS = Perussuomalaiset

KOK = Kansallinen Kokoomus

SDP = Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue

KESK. = Suomen Keskusta

VAS. = Vasemmistoliitto

VIHR. = Vihreä liitto

RKP = Suomen ruotsalainen kansanpuolue

KD = Suomen Kristillisdemokraatit

Liite 2. Muuttujat:

[q13]: Oma sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla, [q21cl]: Minkä puolueen ehdokasta äänestitte nyt käydyissä eduskuntavaaleissa? Vaalien tulosjärjestyksessä, [k23]: Äänestittekö omaa sukupuoltanne olevaa ehdokasta? [d2]: Sukupuoli, [p9_4]: Miehet soveltuvat naisia paremmin päätöksentekijöiksi, [p9_5]: naiset ovat päätöksentekijöinä miehiä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista, [p12_1]: Kumpaa sukupuolta oleva kansanedustaja kykenee mielestänne toimimaan paremmin seuraavissa kysymyksissä: Turvallisuuspolitiikka, [p12_2]: ” Talouspolitiikka, [p12_3]: ” Sosiaalipolitiikka, [p12_4]: ” Maahanmuuttopolitiikka, [p12_5]: ” Tasa-arvopolitiikka

Liite 3. Tilastoluvut aineistossa vastanneista:

Perussuomalaisia äänestäneet 196 (15 %), joista naisia 80 (41 %) ja miehiä 116 (59 %). Muita puolueita äänestäneet 825 (62 %), joista naisia 565 (51 %) ja miehiä 537 (49 %).

Omaan sijoittumiseen vasemmisto–oikeisto -akselilla vastasi yhteensä 826, joista naisia 420 (51 %) ja miehiä 406 (49 %). Perussuomalaisista kysymykseen vastasi 193, joista naisia 79 (40 %) ja miehiä 116 (60 %). Muista puolueista kysymykseen vastasi 825, joista naisia 420 (51 %) ja miehiä 406 (49 %).

Kysymykseen sukupuolenmukaisesta äänestämisestä vastasi kaiken kaikkiaan 1124 vastaajaa, joista 195 perussuomalaisen äänestäjäkunnan vastaajaa ja 929 muiden puolueiden äänestäjäkuntien vastaajaa. Naisia 550 ja miesvastaajia 574.

Asiakysymyspätevyysstereotypioita koskeviin kysymyksiin vastanneet:

Turvallisuuspolitiikkaa koskevaan kysymykseen vastasi 50/80 PS:n naisäänestäjistä, 284/420 muiden puolueiden naisäänestäjistä, 74/116 PS:n miesäänestäjistä, 264/405 muiden puolueiden miesäänestäjistä, 124/195 kaikista PS:n äänestäjistä ja 548/825 kaikista muiden puolueiden äänestäjistä. Talouspolitiikkaa koskevaan kysymykseen vastasi 51/80 PS:n naisäänestäjistä, 283/420 muiden puolueiden naisäänestäjistä, 73/116 PS:n miesäänestäjistä, 264/405 muiden puolueiden miesäänestäjistä, 124/195 kaikista PS.n äänestäjistä ja 548/825 kaikkien muiden puolueiden äänestäjistä. Sosiaalipolitiikkaa koskevaan kysymykseen vastasi 50/80 PS:n naisäänestäjistä, 284/420 muiden puolueiden naisäänestäjistä, 73/116 PS:n miesäänestäjistä, 264/405 muiden puolueiden miesäänestäjistä, 123/195 PS:n kaikista äänestäjistä ja 549/825 kaikista muiden puolueiden äänestäjistä. Maahanmuuttopolitiikkaa koskevaan kysymykseen vastasi 49/80 PS:n naisäänestäjistä, 282/420 muiden puolueiden naisäänestäjistä, 74/116 PS:n miesäänestäjistä, 263/405 muiden puolueiden miesäänestäjistä, 123/195 PS:n kaikista äänestäjistä ja 545/825 kaikista muiden puolueiden äänestäjistä. Tasa-arvopolitiikkaa koskevaan kysymykseen vastasi 50/80 PS:n kaikista naisäänestäjistä, 281/420 kaikista muiden puolueiden naisäänestäjistä, 74/116 PS:n miesäänestäjistä, 264/405 muiden puolueiden miesäänestäjistä, 124/195 kaikista PS:n äänestäjistä ja 546/825 kaikista muiden puolueiden äänestäjistä.

Ominaisuusstereotypioita koskeviin kysymyksiin vastanneet:

Päätöksentekoa koskevaan kysymykseen vastasi yhteensä 826, joista naisia 421 (51 %) ja miehiä 405 (49 %). Kysymykseen vastasi 79/80 PS:n naisäänestäjistä, 421/421 muista naisäänestäjistä, 115/116 PS:n miesäänestäjistä, 405/405 muista miesäänestäjistä, 196/196 PS:n koko äänestäjäkunnasta, 825/825 muiden puolueiden äänestäjistä.

Kysymykseen naisista päätöksentekijöinä paremmin perillä tavallisten ihmisten asioista vastasi yhteensä 825 vastaajaa, joista naisia 420 (51 %) ja miehiä 405 (49 %). Kysymykseen vastasi 79/80 PS:n naisäänestäjistä, 420/421 muista naisäänestäjistä, 115/116 PS:n miesäänestäjistä, 405/405 muista miesäänestäjistä, 195/196 PS:n kaikista äänestäjistä ja 825/825 kaikista muista äänestäjistä.

Liite 4. Kaikkien puolueiden sijoittumiset vasemmisto–oikeisto -akselille

Perussuomalaisten äänestäjien ja muiden puolueiden äänestäjien sijoittuminen vasemmisto–oikeisto
– akselille (%) sekä keskimääräinen sijoittuminen

PUOLUE	0 = VASEMMISTO	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = OIKEISTO	EOS	KA	Var.	N
PS	3 %	3 %	3,6 %	9,8 %	8,3 %	30 %	11 %	14,5 %	8,3 %	1 %	2 %	5 %	5,11	2,13	193
MUUT	2,2 %	2,8 %	6,9 %	8,6 %	7,2 %	18,1 %	11,3 %	17,5 %	14,8 %	5,3 %	2,9 %	2,5 %	5,62	2,35	825
SDP	1,5 %	2,6 %	13,8 %	15,9 %	14,4 %	27,7 %	9,7 %	8,2 %	2 %	1 %	0 %	3,1 %	4,29	1,79	195
KESK.	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %	21,9 %	18,6 %	25 %	23,8 %	4,4 %	2,5 %	1,3 %	6,66	1,41	160
KOK.	0 %	0,5 %	0 %	0,5 %	1 %	7,2 %	9,2 %	28 %	30,4 %	13 %	9,2 %	1 %	7,51	1,48	207
VAS.	17,1 %	15,8 %	24,4 %	23,2 %	7,3 %	7,3 %	4,9 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2,29	1,64	82
VIHR.	1,3 %	2,7 %	8 %	16 %	20 %	17,3 %	10,7 %	12 %	5,3 %	1,3 %	0 %	5,3 %	4,61	1,88	75
RKP	0 %	0 %	0 %	2,3 %	4,5 %	27,3 %	15,9 %	29,5 %	11,4 %	9,1 %	0 %	0 %	6,31	1,48	44
KD	0 %	0 %	0 %	2,5 %	5 %	30 %	17,5 %	12,5 %	17,5 %	7,5 %	2,5 %	5 %	6,34	1,65	40
n	28	25	76	109	84	290	146	201	153	49	34	93			**1297**

Huom. Yleisin arvo, moodi, on korostettuna. Keskiarvoista ja varianssista pienin ja suurin ovat korostettuina.

	VASEMMISTO (0-4)	KESKUSTA (5)	OIKEISTO (6-10)	KA	Var.	N
PS NAISÄÄN.	22 %	38 %	40 %	5,26	1,78	73
MUUT NAISÄÄN.	29 %	22 %	49 %	5,52	2,35	407
PS MIESÄÄN.	35 %	28 %	37 %	5,01	2,33	112
MUUT MIESÄÄN.	28 %	15 %	57 %	5,71	2,34	397
PS KAIKKI	30 %	31 %	39 %	5,11	2,13	184
MUUT KAIKKI	28 %	19 %	53 %	5,62	2,35	803
SDP NAISÄÄN.	51 %	32 %	17 %	4,19	1,74	84
SDP MIESÄÄN.	49 %	26 %	26 %	4,37	1,84	105
KESK. NAISÄÄN.	1 %	29 %	69 %	6,64	1,39	75
KESK. MIESÄÄN.	5 %	15 %	80 %	6,67	1,43	84
KOK NAISÄÄN.	4 %	9 %	87 %	7,34	1,66	100
KOK MIESÄÄN.	1 %	6 %	93 %	7,67	1,29	106
VAS. NAISÄÄN.	85 %	9 %	6 %	2,38	1,79	46
VAS. MIESÄÄN.	92 %	5 %	3 %	2,12	1,44	37
VIHR. NAISÄÄN.	52 %	20 %	28 %	4,63	1,97	46
VIHR. MIESÄÄN.	46 %	19 %	35 %	4,59	1,75	26
RKP NAISÄÄN.	4 %	32 %	64 %	6,22	1,36	25
RKP MIESÄÄN.	11 %	21 %	68 %	6,42	1,65	19
KD NAISÄÄN.	7 %	33 %	59 %	6,44	1,78	27
KD MIESÄÄN.	9 %	27 %	64 %	6,09	1,3	11
MIESÄÄNESTÄJÄT	28	21	51	5,53	2,29	621
NAISÄÄNESTÄJÄT	27	28	45	5,39	2,23	583

Huom. Tuloksissa vastaajat, jotka ovat vastanneet kysymykseen *"Oma sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla"* arvot 0-4, on koodattu vasemmistoon kuuluviksi., vastaajat, jotka ovat vastanneet arvon 5, on koodattu poliittiseen keskustaan kuuluviksi ja vastaajat, jotka ovat vastanneet arvot 6-10, on koodattu oikeistoon kuuluviksi. Merkittävimmät havainnot on korostettu. Keskiarvoista ja variansseista suurin ja pienin ovat korostettuina.

Liite 5. Nais- ja miesäänestäjien sijoittuminen vasemmisto–oikeisto -akselilla 0–10

ÄÄNESTÄJÄT	0 = VASEMMISTO %	1. %	2. %	3. %	4. %	5. %	6. %	7. %	8. %	9. %	10 = OIKEISTO %	N
PS NAISÄÄN.	1,30	2,70	2,70	5,30	8	34,70	14,70	13,30	6,70	0,00	1,30	80
MUUT NAISÄÄN.	2,30	3,10	6,70	8,60	7	21,10	10,50	14,40	15	5,70	2,30	420
PS MIESÄÄN.	4,60	3,70	4,60	12,80	8,30	26,60	8,30	14,70	9,20	1,80	2,80	116
MUUT MIESÄÄN.	2	2,40	7,10	8,50	7,30	15	12,20	20,60	14,70	4,90	3,60	405
PS KAIKKI	3	3	3,60	9,80	8,30	30	11	14,50	8,30	1	2	193
MUUT KAIKKI	2,20	2,80	6,90	8,60	7,20	18,10	11,30	17,50	14,80	5,30	2,90	825

Liite 6. Perussuomalaiset vuoden 2011 eduskuntavaaleissa

Ääniä: 560075 (2007: 112256)
Valittuja: 39 (2007: 5), valituista miehiä 71,8 %, naisia 28,2 %
Osuus: 19,1 % (2007: 4,1 %)